

Nasjonal fritidsboligundersøkelse
2008
TOURIMPACT rapport nr 4

Nasjonal fritidsboligundersøkelse 2008

TOURIMPACT rapport nr 4

Eivind Farstad og Petter Dybedal

Transportøkonomisk institutt (TØI) har opphavsrett til hele rapporten og dens enkelte deler. Innholdet kan brukes som underlagsmateriale. Når rapporten siteres eller omtales, skal TØI oppgis som kilde med navn og rapportnummer. Rapporten kan ikke endres. Ved eventuell annen bruk må forhåndssamtykke fra TØI innhentes. For øvrig gjelder [åndsverklovens](#) bestemmelser.

ISSN 0808-1190

ISBN 978-82-480-1290-0 Papirversjon

ISBN 978-82-480-1244-3 Elektronisk versjon

Oslo, desember 2011

Tittel: Nasjonal fritidsboligundersøkelse 2008

Title: Norwegian second homes survey 2008

Forfattere: Eivind Farstad
Petter Dybedal

Author(s): Eivind Farstad
Petter Dybedal

Dato: 12.2011

Date: 12.2011

TØI rapport: 1155/2011

TØI report: 1155/2011

Sider 66

Pages 66

ISBN Papir: 978-82-480-1290-0

ISBN Paper: 978-82-480-1290-0

ISBN Elektronisk: 978-82-480-1244-3

ISBN Electronic: 978-82-480-1244-3

ISSN 0808-1190

ISSN 0808-1190

Finansieringskilde: Norges Forskningsråd

Financed by: The Research Council of Norway

Prosjekt: 3409 - Knowledge on economic impacts of tourism on regional and local levels ...

Project: 3409 - Knowledge on economic impacts of tourism on regional and local levels ...

Prosjektleder: Petter Dybedal

Project manager: Petter Dybedal

Kvalitetsansvarlig: Jon Martin Denstadli

Quality manager: Jon Martin Denstadli

Emneord: Ferie
Forbruk
Fritidsboliger
Hytte
Norge
Reiseliv

Key words: Cabin
Expenditure
Holiday
Norway
Second homes
Tourism

Sammendrag:

Fritidsboligundersøkelsen er basert på et landsrepresentativt utvalg på 3 000 husstander som eier fritidsbolig i Norge, og ble gjennomført på Internett høsten 2008. Respondentenes fritidsboliger benyttes i gjennomsnitt til ca 40 overnattinger per år, noe som utgjør 114 gjestedøgn. Bruksbetinget forbruk på siste tur var 3 100 kroner per reisefølge per besøk, som tilsvarer 950 kroner per person og 178 kroner per gjestedøgn. Det er betydelige forskjeller i forbruket etter hvor fritidsboligen ligger, besøkets formål, lengde på oppholdet, hvordan reisefølget er sammensatt og egenskaper ved eierne/brukerne. Bruksbetinget forbruk er beregnet til 15 280 kroner per fritidsbolig per år, utgifter knyttet til eierskap til 18 800 kroner, og utgifter til oppgradering /påbygg til ca 25 000 kroner. For hele populasjonen av fritidsboliger er det beregnet et årlig forbruk på 21,3 milliarder kroner og nær 30 millioner overnattinger i 2008.

Summary:

The Norwegian second homes web survey was carried out in the autumn of 2008, based on a nationwide representative sample of 3 000 domestic second home owners. Private second homes in Norway are used 40 nights per year on average, corresponding to 114 guest nights. Total expenditures on the last visit were about NOK 3 100, which equals NOK 950 per person and NOK 178 per guest night. There are considerable geographical variations in expenditures by type of location, purpose of visit, and length of stay, as well as by socio-economic characteristics of the second home users. On average, annual expenses per unit constitute NOK 15 280 spent during visits, NOK 18 800 in fixed costs, and NOK 25 000 spent on remodeling and expansions. For Norway, total expenditures related to second homes are calculated to NOK 21.3 billion. Close to 30 million guest nights were spent at private Norwegian second homes in 2008.

Language of report: Norwegian

Transportøkonomisk Institutt
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Institute of Transport Economics
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo, Norway
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Forord

Siden 1998 har Transportøkonomisk institutt (TØI) på helårsbasis gjennomført løpende undersøkelser av alle typer besøk i Norge foretatt av personer som er bosatt utenlands, i den såkalte "Gjesteundersøkelsen". Integrert i denne årlige undersøkelsen har det i enkelte år vært en egen forbruksundersøkelse, som sist fant sted i 2007. Når det gjelder utenlandske turistenes forbruk, er altså statistikkgrunnlaget til nå rimelig godt. Når det derimot gjelder nordmenns ferieaktivitet og ferierelatert forbruk i Norge, har statistikkgrunnlaget vært mer begrenset. Siste landsdekkende og detaljerte forbruksundersøkelse (mht. forbruk av ulike varer og tjenester) for norske ferierende i Norge ble gjennomført av TØI i 1995. Det har derfor vært behov for en oppdatering av statistikkgrunnlaget for innenlandsk turisme når det gjelder pengeforbruk på feriereiser, herunder også fritidsboligturisme, med hensyn til omfang, struktur og geografisk fordeling.

Et viktig formål med statistikkarbeidet har vært å fremskaffe et grunnlag for utarbeidelse av nasjonale og fylkesvise satellittregnskap for turisme. Denne rapporten, som omfatter perioden oktober 2007 til oktober 2008, gir nøkkelopplysninger om nordmenns kostnader knyttet til bruk, eie og oppgradering av fritidsboliger i Norge. Studien belyser blant annet faktorer som kan forklare ulikheter i kostnader fra fylke til fylke. Det er gjort beregninger av kostnader per fritidsbolig, som videre er aggregert til samlede kostnader for alle fritidsboliger i Norge.

Denne undersøkelsen inngår i forskningsprosjektet TOURIMPACT, som er finansiert av Norges forskningsråd gjennom Reiselivspolitik-programmet. Dette er den fjerde publikasjonen i en serie rapporter fra prosjektet. I tillegg til rapportserien blir resultater fra prosjektet også publisert i vitenskapelige artikler og andre relevante forskningsfora.

Transportøkonomisk institutt vil takke alle som har bidratt i prosjektet. En spesiell takk går til Steinar Leknessund og hans kollegaer i Norstat, som har bidratt til å tilrettelegge undersøkelsen på Internett. Denne rapporten er utarbeidet av forsker Eivind Farstad og forskningsleder Petter Dybedal. Sistnevnte er prosjektleder for prosjektet. Assisterende avdelingsleder Jon Martin Denstadli har kvalitetssikret rapporten. Avdelingssekretær Tove Ekstrøm har utført tekstbehandlingen og tilrettelagt dokumentet for trykking.

Oslo, desember 2011
Transportøkonomisk institutt

Lasse Fridstrøm
instituttssjef

Frode Longva
avdelingsleder

Innhold

Sammendrag

Summary

1 Innledning.....	1
1.1 Undersøkellesformål	1
1.2 Rapportens oppbygning	2
2 Opplegg og metode.....	4
2.1 Hovedtrekk i undersøkelsesopplegget	4
2.2 Nærmere om utforming av undersøkelsen	5
2.3 Usikkerhet i resultatene.....	7
3 Forbruk knyttet til bruk av fritidsboligen.....	12
3.1 Hovedresultater for forbruk ved overnattingsbesøk	12
3.2 Forbruk etter hovedformålet med besøket	13
3.3 Forbruk etter fritidsboligens beliggenhet.....	14
3.4 Forbruk etter reisetid, reiseavstand og oppholdstid	15
3.5 Forbruk etter egenskaper ved fritidsboligen	17
3.6 Forbruk etter kjønn, alder, husholdningstype med mer	20
3.6 Fordeling av forbruket på ulike varer og tjenester.....	23
3.7 Geografisk fordeling av forbruket	24
3.8 Kort oppsummering om bruksbetinget forbruk	28
4 Kostnader knyttet til eierskap og hold av fritidsboligen.....	29
4.1 Kostnader til eierskap og hold av fritidsboligen.....	29
4.2 Kostnader til oppussing, oppgradering eller påbygg av fritidsboligen	33
5 Bruk av fritidsboligene.....	38
5.1 Hovedresultater besøksomfang	38
5.2 Bruksomfang etter reiseavstand og reisetid for fritidsboligen	42
5.3 Bruksomfang (døgn) etter ulike kriterier	45
5.4 Fylkesvise variasjoner i bruksomfang	49
5.5 Hva kan forklare omfanget av bruk av fritidsboliger?.....	51
6 Samlet antall gjestedøgn og forbruk i fritidsboligturismen.....	53
6.1 Innledning	53
6.2 Antall gjestedøgn og besøksbetinget forbruk per fritidsbolig.....	54
6.3 Antall gjestedøgn og besøksbetinget forbruk per fylke	57
6.4 Samlet forbruk ved dagsbesøk til fritidsboligene	58
6.5 Samlet kostnad ved eie og hold av fritidsboliger.....	60
6.6 Samlet kostnad til oppgradering av fritidsboliger.....	62
6.7 Oppsummering besøksomfang og omsetning etter fylke	63
Litteratur	66

Sammendrag:**Nasjonal fritidsboligundersøkelse 2008
TOURIMPACT rapport nr 4***TØI rapport 1155/2011**Forfatter(e): Eivind Farstad og Petter Dybedal**Oslo 2011 66 sider*

Denne rapporten er basert på datamateriale fra en internetbasert undersøkelse som omfatter 3 000 husholdninger som eier og disponerer fritidsbolig i Norge. Hovedfokus i undersøkelsen er kostnader knyttet til bruk, eie og oppgradering/utvidelser. Husholdningene i utvalget benyttet i gjennomsnitt fritidsboligen til ca 40 overnattinger per år, noe som utgjør 114 gjestedøgn. For disse er bruksbetinget forbruk siste overnattingstur beregnet til 3 100 kroner per reisefølge per besøk, som tilsvarer 950 kroner per person og 178 kroner per gjestedøgn. Det er betydelige forskjeller i forbruket og hvordan det fordeler seg på ulike varer og tjenester etter hvor fritidsboligen ligger og hva slags type fritidsbolig det er. Forbruket varierer også etter lengde på oppholdet, hvordan reisefølget er sammensatt og egenskaper ved eierne/brukerne.

Gjennomsnittlig ble det foretatt ca 19 reiser i undersøkelsesåret, inkludert dagsbesøk. Dagsturer og kortere overnattingsturer synker jevnt med økende avstand, mens antallet ferieturer (minst fire netter) ikke ser ut til å være avstandsavhengig. Lengre opphold per tur på fritidsboliger med lang reiseavstand bidrar til at samlet antall bruksdøgn ikke ser ut til å variere med reiseavstand.

I de generaliserte forbruksberegningene i rapporten er det tatt høyde for at hyppige brukere kan være overrepresentert i undersøkelsen, og det er lagt til grunn et revidert tall på 86 gjestedøgn per fritidsbolig. Bruksbetinget forbruk er ut fra dette beregnet til 15 280 kr per fritidsbolig. Videre er utgifter knyttet til eierskap beregnet til 18 800 kroner årlig per fritidsbolig, og utgifter til oppussing, oppgradering eller påbygg er beregnet til ca 25 000 kr per fritidsbolig per år. For Norge samlet er det beregnet et årlig forbruk på 21,3 milliarder kroner og nær 30 millioner overnattinger knyttet til private fritidsboliger i 2008. I beregningen av disse totaltallene er det lagt til grunn at 10 prosent av alle registrerte fritidsboliger antas å ikke være i bruk.

Denne undersøkelsen er en del av forskningsprosjektet TOURIMPACT, som er finansiert av Norges Forskningsråd gjennom Reiselivspolitik-programmet. Dette er fjerde delrapport fra prosjektet. Et viktig formål har vært å fremskaffe nye forbrukstall for utarbeidelse av fylkesvise satellittregnskap for turisme.

Denne rapporten gir nøkkelopplysninger om nordmenns bruk av egne fritidsboliger i Norge, og utgifter knyttet til bruk, eierskap og til oppussing og oppgradering av fritidsboligen. Studien belyser blant annet sammenhenger mellom forbruk, kostnader og bruksomfang i forhold til egenskaper ved fritidsboligene og ved deres eiere/brukere. Rapporten viser også beregninger av de samlede kostnader per år i Norge knyttet til fritidsboliger i Norge.

Undersøkelsen omfatter eiere av fritidsboliger, bosatt i Norge, som disponerer fritidsboligen selv. Undersøkelsen omfatter bruk av fritidsboliger i alle 19 fylker i Norge i perioden oktober 2007 til oktober 2008.

Undersøkelsen ble utført som en internettbasert utvalgsundersøkelse levert av analysebyrået Norstat. Undersøkelsen omfattet et landsrepresentativt utvalg på 3 000 respondenter over 25, år stratifisert etter bostedsfylke, kjønn og alder. Undersøkelsen foregikk i oktober 2008 (uke 40-45). Oppgaver om det siste besøket, årlig bruksomfang og om forbruket ellers ble gitt for de husholdningene respondenten var en del av. Undersøkelsen omfatter således forbruksutgifter for ca 10 000 personer.

Omfanget av bruk

Data fra undersøkelsens 3 000 respondenter viser at gjennomsnittlig antall besøk til fritidsboligen i løpet av undersøkelsesåret var ca 19 (tabell A), hvorav dagsbesøk utgjør om lag en tredel, helgeturer med overnatting om lag halvparten, mens om lag hver sjettede tur er en tur med minst fire overnattinger. Vel halvparten av turene ble foretatt i sommersesongen, og en knapp tredel i vintersesongen.

Tabell A: Antall turer til fritidsboligen etter sesong og type tur. Antall turer siste år.

Type tur/besøk	Sommer mai -aug.	Høst, okt.-sep.	Vinter, nov.-apr.	Hele året
Antall dagsturer	3,2	1,4	1,7	6,3
Antall helgeturer	4,7	2,0	3,3	9,9
Antall ferieturer	1,9	0,4	0,9	3,2
Totalt antall turer	9,7	3,8	5,9	19,4

Utvalgstillene viser ellers at det er liten variasjon i antall besøk med overnatting etter stedstype. Fritidsboliger ved sjøen og i lavlandsterreng i innlandet har ellers noen flere dagsbesøk i gjennomsnitt (om lag sju til åtte besøk) enn fritidsboliger på fjellet (om lag fire besøk).

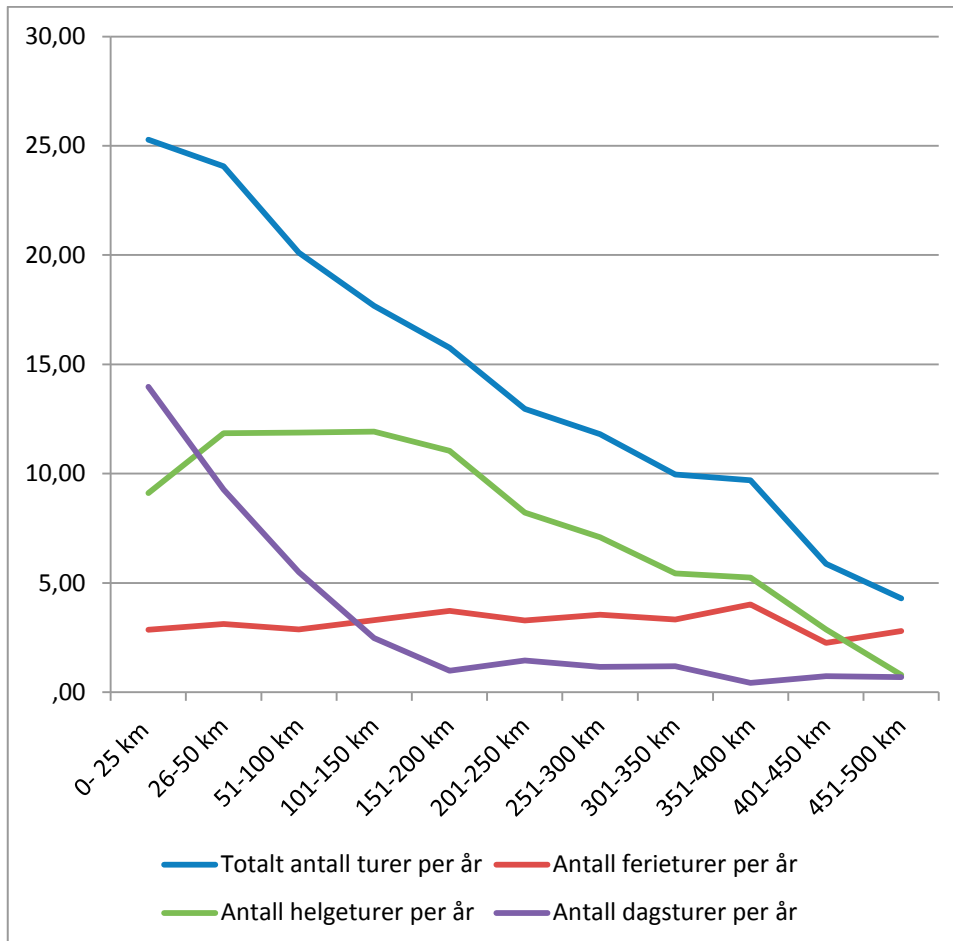
Oversikten i tabell B viser at fritidsboligene i undersøkelsen i gjennomsnitt er bruk 40,8 netter i året, når vi også regner ferieboliger hvor det er oppgitt null overnattinger i undersøkelsesåret. Det er for øvrig 17 prosent av respondentene som oppgir at fritidsboligen kun har vært benyttet til dagsbesøk siste år, mens 2,2 prosent oppgir at boligen ikke har vært benyttet i det hele tatt siste år.

Tabell B: Antall netter fritidsboligen blir brukt, etter brukergruppe, per år. Antall respondenter = N.

Brukergruppe	Antall netter i bruk	N	Ubesvarte
Antall netter brukt av egen husstand	30,5	2 905	95
Antall netter utlånt til slekt eller venner	9,5	2 942	58
Antall netter utleid	1,4	2 920	80
Totalt	40,8	2 868	132

I gjennomsnitt er tre av fire netter benyttet av eierens egen husstand. Knappt ti netter per år er fritidsboligen bortlånt til slekt og venner, mens utleie utgjør 1,4 netter per år i gjennomsnitt.

Antall bruksdøgn ser ikke ut til å variere med reiseavstand og reisetid. Derimot varierer antall turer til fritidsboligen. Dagsturer og kortere overnattingsturer synker jevnt med økende avstand, mens antallet ferieturer (minst fire netter) ikke ser ut til å være avstandsavhengig (figur 1).

Figur 1: Antall turer til fritidsboligen siste år egen husholdning, etter reiseavstand og type tur.

Antall overnattinger (dvs. antall personer multiplisert med antall netter) foretatt av egen husholdning er oppgitt til å være 85,6 i gjennomsnitt. Antar vi samme antall personer i gjennomsnitt per overnatting ved utlån og utleie, får vi et samlet antall overnattinger (gjestedøgn) på ca 114 per fritidsbolig.

Vi har i beregningene av totalt antall overnattinger og totalt forbruk tatt høyde for at hyppige brukere av fritidsboliger kan være overrepresenterte i utvalget. Data om bruk fra ytterligere ca 500 respondenter som ikke kom med i det endelige utvalget på 3 000 respondenter fordi forbruksspørsmålene i skjemaet ikke var utfylt, viser et gjennomsnittlig brukstall på 18 døgn, det vil si under halvparten av snittet i det ordinære utvalget. Under en viss hensyntaken til dette, samt ved at vi utelukker fritidsboliger som er brukt mer enn halve året fra beregningene, har vi

stipulert antall bruksdøgn for norske fritidsboliger til om lag 30. Dette gir om lag 86 gjestedøgn per år per fritidsbolig (tabell C).

Tabell C: Årlig antall bruksdøgn per fritidsbolig etter fritidsboligfylke, henholdsvis tall for basisutvalget på 3 000 respondenter og justerte tall.

Fritidsboligfylke	Antall bruksdøgn etter data fra basisutvalget	Antall bruksdøgn justert	Antall gjestedøgn justert
Østfold	46,3	37,4	106,6
Akershus	37,8	31,8	81,8
Oslo	49,0	32,7	88,9
Hedmark	39,4	28,7	90,4
Oppland	36,2	25,3	76,1
Buskerud	40,3	32,3	85,3
Vestfold	47,6	38,2	102,4
Telemark	43,2	31,2	91,5
Aust-Agder	48,2	34,5	117,0
Vest-Agder	52,7	40,3	116,1
Rogaland	45,3	28,7	88,8
Hordaland	38,6	28,0	80,7
Sogn og Fjordane	31,3	25,3	77,5
Møre og Romsdal	34,6	24,8	67,1
Sør-Trøndelag	40,6	27,2	87,6
Nord-Trøndelag	35,3	26,3	66,3
Nordland	39,6	25,9	65,5
Troms	36,2	25,7	62,7
Finnmark	42,0	26,9	84,9
Totalt	40,8	29,7	85,8

Det er en del variasjoner fra fylke til fylke i beregnet antall overnattinger per år per fritidsbolig (tabell C). For eksempel finner vi at fritidsboligene i fylker med overveiende kystnær hyttepopulasjon (Agderfylkene, Østfold og Vestfold) har over 100 gjestedøgn i året, mens fritidsboliger i mer typiske innlands- og fjellområder (Hedmark, Oppland og Buskerud) har godt under 100 gjestedøgn.

Bruksbetinget forbruk

Beregningene av bruksbetinget forbruk er gjort på grunnlag av data om forbruket på sist foretatte tur. Gjennomsnittlig varighet på siste overnattingsbesøk til fritidsboligen var 4,9 døgn. Gjennomsnittlig størrelse på reisefølget som de oppgitte forbruksutgifter gjaldt, var 3,3 personer. Dette utgjorde i gjennomsnitt 17 gjestedøgn per reisefølge per besøk. Totalt var forbruket på om lag 3 100 kroner per besøk for hele reisefølget, som tilsvarer 950 kroner per person og 178 kroner per gjestedøgn.

Forbruket ved besøk varierer blant annet med fritidsboligens beliggenhet. Det fremgår av tabell D, høyre kolonne, at 75 prosent av fritidsboligene i Norge enten ligger ved kysten eller på fjellet (basert på vårt utvalg). Den siste fjerdedelen ligger stort sett i skogsterreng i lavlandet. Forbruksutgiftene per gjestedøgn er

høyest på fjellet, men lengre oppholdstid på fritidsboliger ved sjøen gir høyere utgift per person per tur.

Tabell D: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter hvor fritidsboligen ligger (stedstype). Kr per gjestedøgn og kr per person. N = antall respondenter.

Type sted	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Andel av utvalget (prosent)
På fjellet	199	825	1007	37
I lavland/skogsterreng	188	785	558	21
Ved kysten	165	1 122	1 025	38
På annet sted	156	1 295	96	4
Totalt	178	949	2 686	100

Tabell E: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter fritidsboligens fylke. Kr per gjestedøgn, kr per person og kr per fritidsbolig per år. Prosent. N = antall respondenter.

Fylke	Kr per gjestedøgn	Kr per person	Totale utgifter per fritidsbolig	N
Østfold	127	909	13 580	175
Akershus	228	1 278	18 677	70
Oslo	189	1 185	16 835	18
Vestfold	139	1 041	17 960	108
Buskerud	182	772	15 055	256
Oppland	198	839	15 513	334
Hedmark	199	745	14 231	199
Telemark	201	1 029	18 432	204
Vest Agder	187	1 042	30 310	122
Aust Agder	259	988	21 736	155
Rogaland	202	884	17 988	154
Hordaland	144	876	11 650	267
Sogn og Fjordane	137	970	10 640	97
Møre og Romsdal	183	998	12 283	172
Sør-Trøndelag	152	945	13 308	189
Nord-Trøndelag	168	649	11 129	91
Nordland	202	1 411	13 227	215
Troms	187	789	11 744	105
Finnmark	198	1 378	16 760	58
Uoppgitt	333	998	15 280	11
Totalt	178	949	13 580	3 000

Tabell E viser at forbruket per gjestedøgn varierer mellom 127 kr (Østfold) og 259 kr (Aust Agder). Tallene for de enkelte fylkene reflekter dels at besøk på hytter på fjellet medfører høyere gjestedøgnforbruk enn på kysthytter (jf tabell D), og dels at det kan være ulikheter i reisekostnader, men generelt ser forskjellene i forbruk per gjestedøgn fra fylke til fylke ut til å variere relativt usystematisk.

Gjennomsnittlig bruksbetinget forbruk per fritidsbolig er beregnet til drøyt 15 000 kr. Det er her tatt høyde for at hyppige brukere av fritidsboliger kan være overrepresenterte i utvalget (jfr tabell C).

Forskjeller i antall gjestedøgn og forbruk per gjestedøgn fra fylke til fylke, gir til sammen relativt store variasjoner i bruksbetinget forbruk. Vi finner for eksempel at forbruket er over 30 000 kr per fritidsbolig i Aust-Agder, mens gjennomsnittstall for de øvrige fylker ligger mellom 10 600 og 21 700 kr.

Resultatene i undersøkelsen viser at det også er geografiske forskjeller i hvordan forbruket fordeler seg på ulike varer og tjenester.

Forbruket per gjestedøgn og totalt varierer med en rekke andre aspekter ved besøket til fritidsboligen og de reisende/besøkende, for eksempel formål ved besøket, lengde på oppholdet, hva slags type sted eller type fritidsbolig som besøkes, reiselengde i avstand og tid og hvordan reisefølget er sammensatt (familietype, alder, kjønn etc.). Noen av disse variasjonene kan intuitivt forklares med reiseavstand, type tilbud på stedet etc., men variasjonene er til dels usystematiske.

Forbruk knyttet til dagsbesøk er beregnet til 403 kr per reisefølge per tur. Vi har her sett bort fra rapporterte turer som omfatter tunge innslag av utstyrskjøp og atypiske reisekostnader (to prosent av de respondentene som oppga at sist foretatte tur var dagsbesøk).

Kostnader knyttet til eierskap

Tabell F viser hvilke ulike typer av kostnader som inngår i vårt begrep ”eie og hold” og hvordan kostnadene fordeler seg på kostnadskategori. Den største kostnadsposten er innkjøp av materialer og verktøy til generelt vedlikehold av fritidsboligen. Slike kostnader beløper seg til ca 3 300 kr per år. Deretter finner vi utgifter til strøm, som utgjør om lag 3 100 per år (for alle fritidsboliger).

Vedlikeholdsrelaterte tjenester og innkjøp av utstyr og innredning av fritidsboligen er også betydelige kostnader med drøyt 2 000 kr hver. Litt over 1 500 kroner går med til møbler, klær eller sengetøy og liknende, mens vann-, kloakk-, renovasjons-, og andre tilknytningsavgifter beløper seg på nesten 1 300 kroner i gjennomsnitt.

I gjennomsnitt oppgir fritidsboligeierne at de har ca 18 300 kroner i utgifter per år tilknyttet eie og hold av fritidsboligen. Det ble også spurt om hvor mye av disse utgiftene som er betalt til aktører i fritidsboligkommunen. Gjennomsnittlig utgjør dette 63 prosent av kostnadene, eller om lag 11 500 kroner per fritidsbolig.

Tabell F: Kostnader ved eierskap/hold for norske fritidsboligeiere etter kostnadskategori. Kr per fritidsbolig per år. Prosent.

Kostnadskategori	Kostnad per fritidsbolig	Prosentandel av kostnadene
Feste- eller bygslingsavgift	873	5
Vann, kloakk, renovasjon og andre avgifter/utgifter	1 276	7
Brøyting, veiavgift, skiløypeavgift eller lignende	386	2
Lokale bompenger og parkeringsutgifter	171	1
Fellesutgifter til sameie/eierforening/lag	433	2
Strøm	3 099	16
Gass, parafin, brensel eller lignende	541	3
Materialer og verktøy til vedlikehold til fritidsboligen	3 296	18
Tjenester relatert til vedlikehold (håndverkere mm)	2 185	12
Andre vedlikeholdsutgifter	994	5
Utstyr, apparater og innredning til fritidsboligen	2 094	11
Møbler, klær og sengetøy	1 507	8
Telefon, internett, kabel-TV, parabol avgifter og andre abonnement	681	4
Vakthold, hogst, gressklipp, snømåking, tomteutbedring og andre	219	1
Lokale transportutgifter (som snøscooter, taxibåt o.l.).	103	1
Andre varer og tjenester	496	3
Andre utgifter	459	2
Totalt	18 276	100

Kostnader til oppgradering, oppussing og utvidelser

Det var 785 respondenter (26 prosent av utvalget) som rapporterte å ha pusset opp, oppgradert eller bygd på fritidsboligen, eller utført annet arbeid på tomten. Samlet kostnad i gjennomsnitt for de som hadde foretatt oppgradering var 95 700 kr.

Av disse var det flest (20,8 prosent) som hadde foretatt utvidelse/oppgradering av selve fritidsboligen, og gjennomsnittlig kostnad var ca 73 000 kroner. Om lag sju prosent hadde innlagt vann og avløp og/eller gjort våtromsarbeider, til en snittkostnad på 58 000 kroner.

I tabell G er disse kostnadene fordelt på alle de 3 000 respondentene i utvalget. I gjennomsnitt beløp slike kostnader seg til 25 000 kroner per fritidsbolig i løpet av året.

De klart høyeste gjennomsnittskostnadene er knyttet til utvidelse eller oppgradering av fritidsboligen, med drøyt 15 000 kr per fritidsbolig, eller nesten 60 prosent av totale kostnader. Innlegging av vann /kloakk og/eller våtromsarbeider utgjør om lag 4 000 kr per fritidsbolig og 16 prosent av totale kostnader.

Tabell G: Kostnader til oppussing, oppgradering eller påbygg etter type kostnad. Kr per fritidsbolig (alle fritidsboliger i utvalget) per år.

Type utgift	Kostnad per fritidsbolig*	Prosentandel av kostnadene
Utvidelse/oppgradering (utenom generelt vedlikehold)	15 138	59
Uthus, båthus, garasje, brygge etc.	2 532	10
Innlagt vann/kloakk inkl. våtrom	3 997	16
Innlagt strøm	1 215	5
Installert telefon, internett, kabel-TV, parabol o. l.	242	1
Andre typer utgifter til oppgradering	2 296	9
Totalt	25 046	100

* Fordelt på alle 3 000 fritidsboliger i utvalget

Totalt forbruk og kostnader knyttet til fritidsboliger

Beregninger basert på resultatene fra denne undersøkelsen viser et samlet besøksomfang til norske fritidsboliger på nesten 30 millioner gjestedøgn (tabell H). I tillegg kommer 2,1 millioner dagsbesøk (reisefølger) per år.

Beregningene av så vel gjestedøgn og forbruk er gjort ut fra gjennomsnittstallene for hvert fylke, som er vist ovenfor. Vi har i tillegg forutsatt at en viss andel av registrerte fritidsboliger av ulike grunner ikke er i bruk, og heller ikke gjenstand for kostnader vedrørende eierskap, oppgradering etc. Vi har stipulert denne andelen til 10 prosent i hvert fylke.

Til sammen finner vi besøksbetinget forbruk på 6,35 milliarder kroner. Det er denne delen av forbruket som kan regnes som turistrelatert konsum ved norsk fritidsboligturisme i Norge. Ut over det besøksbetingede forbruket er det beregnet kostnader på ca 6,4 milliarder kr til eie og hold av fritidsboligene, og 8,6 milliarder kroner til oppussing/oppgradering/utvidelser etc. Samlet utgjør dette en omsetning på 21,3 milliarder kroner for alle fritidsboliger som fungerte som sådanne i Norge i 2008.

Buskerud skiller seg klart ut mht. omsetning av varer og tjenester tilknyttet fritidsboliger lokalisert i fylket, med en total omsetning på nær 2,9 milliarder kroner. Deretter følger Oppland, Hedmark og Telemark, med mellom 1,9 og 1,5 milliarder kroner. Lavest ligger forbruket for fritidsboliger i Finnmark og Sogn og Fjordane med under 430 millioner kroner.

Tabell H: Antall gjestedøgn, samlede årlige bruksbetingede kostnader, kostnader tilknyttet eie og hold samt kostnader til oppussing, oppgradering, utvidelser etc., etter fritidsboligfylke, per år.

Fritidsboligfylke	Antall overnattinger (1000)	Forbruk pr. år ved overnattingsbesøk (mill. kr)	Forbruk pr. år ved dagsbesøk (mill. kr)	Kostnad pr. år tilknyttet eie og hold (mill. kr)	Kostnad pr. år, oppussing/ oppgradering etc. (mill. kr)	Total kostnad pr. år (mill. kr)
Østfold	1 874	239	49	353	788	1 428
Akershus	1 106	253	68	269	156	746
Oslo*	185	35	8	46	-	-
Hedmark	2 596	516	66	372	658	1 610
Oppland	2 976	589	56	747	548	1 939
Buskerud	3 227	587	69	760	1 436	2 851
Vestfold	1 296	180	37	307	544	1 067
Telemark	2 134	430	36	502	518	1 485
Aust Agder	1 704	441	27	333	400	1 202
Vest Agder	1 761	330	22	251	421	1 023
Rogaland	1 406	285	55	301	415	1 056
Hordaland	2 018	291	72	487	510	1 360
Sogn og Fjordane	689	95	22	163	147	427
Møre og Romsdal	987	181	35	191	324	730
Sør-Trøndelag	2 190	333	59	370	371	1 133
Nord-Trøndelag	903	152	32	175	200	558
Nordland	1 462	295	76	422	506	1 299
Troms	632	118	29	145	204	497
Finnmark	799	158	35	129	101	424
Totalt	29 943	5 506	840	6 386	8 568	21 299

* Tall for Oslo for oppgradering er ikke oppgitt pga lavt antall respondenter, men er tatt med i totaltall for hele landet.

I tillegg til det direkte forbruket av varer og tjenester kommer ringvirkningseffekter som følge av underleveranser og anvendelse av skapte lønns- og eierinntekter i de enkelte fylker. For hytteeieren vil det dessuten påløpe kostnader i form av renteutgifter (eventuelt leieutgifter), forsikringer, formueskatt og andre kostnader. De sistnevnte typene av utgifter kan vanskelig fordeles på fylkene etter fritidsboligens beliggenhet, og er ikke regnet med her som kjøp av varer og tjenester i forbindelse med eie og bruk av fritidsbolig.

Beregningen av forbruk/kostnader i hvert fylke er gjort ut fra den relativt strenge forutsetning at alt kjøp av varer og tjenester gjøres i det fylket fritidsboligen befinner seg i. Dette innebærer at det vil kunne være noe avvik mellom faktisk og beregnet omsetning for enkelte fylker. Spesielt vil dette kunne gjelde i østlandsområdet, ved at for eksempel fritidsboligeiere bosatt i Oslo og Akershus gjør en del innkjøp i eget fylke eller fylker de passerer underveis til fritidsboligen. Når det gjelder de øvrige fylkene, vil det sannsynligvis være slik at disse skjevhetene delvis utjevnes.

Summary:

Norwegian second homes survey 2008

*TØI Report 1155/2011**Author(s): Eivind Farstad and Petter Dybedal
Oslo 2011, 66 pages Norwegian language*

This report is focusing on expenditures related to second homes, and results are based on a national survey comprising 3 000 households, covering the period from October 2007 to October 2008. On average, 19 trips (including day visits), 40 overnight stays and 114 guest nights per year are reported.

For the surveyed households, total expenditures on the latest visit were about NOK 3,100, which equals NOK 950 per person and NOK 178 per guest night. There are considerable geographical variations in expenditures and in their distribution on types of goods and services by type of location and type of second home. There are also variations by purpose of visit and length of stay, type of site visited, and by socio-economic characteristics of the second home users.

To generalize these data to the total population of second homes in Norway, it has been taken into consideration that frequent users may have been over-represented in the survey. Hence, an average estimated number of 86 guest nights per second home per year has been applied in the further calculations. On average, a total of NOK 15 280 was spent on visits per year per second home. The owner households also had expenditures of about NOK 18 800 per year connected to ownership (fixed costs, general maintenance costs and other costs not dependent on visits), and another NOK 25 000 on modernization or expansion per second home per year.

For Norway, total combined expenditures are calculated to NOK 21.3 billion, and close to 30 million guest nights were spent at private Norwegian second homes in 2008. These calculations presuppose that an estimated proportion of 10 per cent of private second homes are not subject to any use.

This survey is a part of the TOURIMPACT research project, which is funded by the Research Council of Norway. One of the key objectives has been to provide new expenditure figures for development of regional tourism satellite accounts (RTSA). This is the fourth interim report from the project.

This study focuses on the use of private second homes located in Norway, and the expenditures related to use and ownership of second homes. The study includes consumer expenditure aspects related to visits at private second homes, and expenditures related to ownership and maintenance of these properties. In addition, visit frequency aspects are discussed in relation to specific traits of the second homes, and traits of the owner households. Finally, there are calculations of the regional economic impacts related to second homes in Norway.

The sample was drawn from the population of owners of private second homes in Norway in 2008, covering second homes in all 19 counties in Norway. The sample includes Norwegian residents 25 years or older, who were in possession of

a second home. Owners of second homes permanently lent or rented out or built for commercial purposes, were excluded. The survey covered the period from October 2007 through October 2008, and the data collection was carried out in October 2008 (week 40-45) as an Internet based survey provided by the Norstat bureau of market analysis. The nationwide survey included 3,000 households, representing about 10,000 persons.

The survey reveals that an average visit to a Norwegian second home lasts about five days (4.9 nights). Overall travel party expenditures amounted to NOK 3,100, which corresponded to NOK 950 per person per trip, or NOK 178 per guest night (per person per night).

These expenditures are influenced by a number of factors related to the trip to the second home and the visitors, for instance the purpose of the visit (skiing activity, hunting/fishing, relaxation etc.), length of stay, or the type of second home visited; but also travel-related aspects such as travel distance and time, and how the travel party is composed (family type, age, gender, etc.). There are also geographical differences, in terms of expenditures, related to where the second home is situated in Norway and what type of location it is.

Table A shows that 75 percent of second homes in Norway are situated either by the coast or in the mountains. The rest are mostly located in forest terrain in lower lying areas. The expenditures per guest night are highest for visits at second homes in mountain areas. However, longer duration of stay at second homes in coastal areas results in higher expenditures per person per visit there.

Table A: Expenditures of Norwegian visitors to second homes in Norway, by type of location. NOK per guest night and per person. (N= Number of respondents).

Type of location	Exp. per guest night	Exp. per person	N	Percentage of N
Mountain area	199	825	1 007	37
Lowland/forest	188	785	558	21
Coastal area	165	1 122	1 025	38
Other location	156	1 295	96	4
Total	178	949	2 686	100

The report also presents figures for visit-related expenditures per person and per guest night for all of the 19 counties of Norway. The results show that there are considerable geographical differences in expenditures, as well as in the distribution on main commodity categories. This is mainly due to two factors: One is that the level of expenses and the composition of commodities purchased reflect the tourism characteristics of each county as regards to type of location, degree of urbanisation, purpose of trip, and the supply of commercial offerings. The other is that transport expenses increase the costs of visiting counties like those in the northern part of Norway or elsewhere away from more densely populated areas.

Second home owners also incur considerable expenses related to the ownership of the second homes (e.g. certain annual fees and subscriptions, general maintenance, fuel and electricity, equipment and furniture, etc). On average these expenses amount to NOK 18 800 per year per owner household. Furthermore,

owners often spend money on renovation, upgrading or expansions of their second homes and annexed property. On average these expenses sum up to about NOK 25 000 per year on average for all 3 000 respondents in the sample.

On average 19 trips are made to the second home per year, including six day trips with no overnight stay. According to the survey material, second homes in Norway are used around 40 nights per year on average. About 114 guest nights per year on average are spent in the second homes in the sample, including visits by family, friends, and any renters.

It has been taken into consideration that frequent users may have been over-represented in the survey in the calculations of the total number of guest nights annually in Norway and expenditures related to second homes. An average estimated number of 86 guest nights per second home per year has therefore been applied in the calculations. These calculations are also based on an estimated proportion of 10 per cent of private second homes assumed to not be in use at all.

Calculations based on the results of this study combined with statistics on the number of second homes in each county show that almost 30 million guest nights are spent in Norwegian private second homes per year (table B).

Table B: Number of guest nights, visit-related expenditures, and expenditures related to ownership and expenditures for remodeling and upgrades of second homes in Norway in 2008. By county of location. In 1000s of guest nights, and expenditures in NOK million.

County	Guest nights (1000)	Expenditures during overnight visits (NOK mill.)	Expenditures during day trips (NOK mill.)	Expenditures for ownership and upkeep (NOK mill.)	Expenditures for remodeling and upgrading (NOK mill.)	Total expenditures per year (NOK mill.)
Østfold	1 874	239	49	353	788	1 428
Akershus	1 106	253	68	269	156	746
Oslo*	185	35	8	46	-	-
Hedmark	2 596	516	66	372	658	1 610
Oppland	2 976	589	56	747	548	1 939
Buskerud	3 227	587	69	760	1 436	2 851
Vestfold	1 296	180	37	307	544	1 067
Telemark	2 134	430	36	502	518	1 485
Aust Agder	1 704	441	27	333	400	1 202
Vest Agder	1 761	330	22	251	421	1 023
Rogaland	1 406	285	55	301	415	1 056
Hordaland	2 018	291	72	487	510	1 360
Sogn og Fjordane	689	95	22	163	147	427
Møre og Romsdal	987	181	35	191	324	730
Sør-Trøndelag	2 190	333	59	370	371	1 133
Nord-Trøndelag	903	152	32	175	200	558
Nordland	1 462	295	76	422	506	1 299
Troms	632	118	29	145	204	497
Finnmark	799	158	35	129	101	424
Total	29 943	5 506	840	6 386	8 568	21 299

* Numbers for Oslo for upgrading/remodeling are not listed due to a low number of respondents, but are included in the overall numbers for Norway.

In addition, 2.1 million day trips are made to second homes per year in Norway.

Expenditures in connection with second home visits amount to NOK 6.35 billion, which can be counted as tourism consumption related to domestic second home tourism in Norway.

Besides expenditures related to second home visits, a calculated amount of NOK 6.4 billion in expenses are incurred related to the ownership and general maintenance of the second homes, as well as NOK 8.6 billion related to renovation and upgrades/extensions of second homes and related property. In total, overall expenditures are calculated to be NOK 21.3 billion for all domestic second home owner households in Norway.

Table B also depicts considerable variations in overall expenditures depending on in which county (or region) in Norway the second home is located.

For the second home owners there will also be expenses related to mortgages, insurance, property taxes, and other similar ownership-related expenses. These expenses may not be allocated solely to the specific county where the second home is located, and are not included in this study.

In addition to the direct expenditures, and corresponding turnover generated in the various counties, there are secondary economic effects related to sub-suppliers, wages/salaries or ownership income of businesses supplying products and services to second home owners or businesses who serve them.

1 Innledning

Denne studien fokuserer på forbruksutgiftene til norske fritidsboligturister i Norge i 2008. Rapporten gir nøkkelopplysninger om sentrale aspekter ved forbruket knyttet til eie og bruk av norske fritidsboliger. Det har vært viktig å dokumentere disse sidene ved fritidsboligturismen, som grunnlag for regionale ringvirkningsberegninger av turisme og for eksempel utarbeidelse av fylkesvise satellittregnskap. Rapportens hovedformål er å presentere tall for bruk og forbruk, det er i liten grad foretatt analyser av for eksempel årsaks- og virkningsforhold.

Forskningsprosjektet TOURIMPACT er finansiert av Norges Forskningsråd gjennom Reiselivspolitik-programmet. Denne undersøkelsen er en del av TOURIMPACT-prosjektet, som startet i 2008 og avsluttes i løpet av 2011. Dette er fjerde delrapport fra prosjektet. To rapporter er publisert tidligere om nordmenns forbruk på ferie i Norge i henholdsvis sommer- og vintersesong (TØI rapporter nr. 1092/2010 og nr. 1119/2010). En tredje rapport viser beregninger av fylkesvise satellittregnskap for turisme (Auno 2011). Andre kommende delrapporter viser beregninger av fylkesvise fordelinger av overnatting og turistenes forbruk (Dybedal 2011a), samt drøfting av metoder og statistikkgrunnlag for ringvirkningsberegninger på ulike geografiske nivåer (Dybedal 2011b).

1.1 Undersøkellesformål

Hensikten med denne studien har i første rekke vært å dokumentere omfanget og sammensetning av utgiftene til norske fritidsboligturister i Norge, samt å kartlegge omfanget av bruken av fritidsboliger. *Studien dekker i utgangspunktet ett år, fra oktober 2007 fram til undersøkelsestidspunktet i oktober 2008, og omfatter norske fritidsboligeiere og deres husstand.* Analysen gir et tilnærmet helhetlig og representativt bilde av det økonomiske forbruket som knytter seg til eierskap, vedlikehold og bruk av fritidsboliger i Norge. Liknende undersøkelser har vært utført for enkelte regioner i Norge tidligere (Velvin, 2003 m fl), fortrinnsvis Indre Østland, men dette er den første som dekker fritidsboligturisme i samtlige av landets 19 fylker.

Et viktig formål for denne og de to foregående undersøkelsene i TOURIMPACT-prosjektet har vært å fremskaffe nye forbrukstall som kan anvendes i ringvirkningsstudier og satellittregnskap. Foruten *total forbruksutgift per person og per gjestedøgn*, har vi kartlagt *fordelingen* av forbruksutgiften (dvs. budsjettdeler for ulike produkter og tjenester). Det har vært et sentralt poeng i undersøkelsen å kunne bryte forbruksdataene ned på ulike produkt- og tjenestekategorier slik at dataene i størst mulig grad er tilpasset de inndelinger som brukes i regnskapsoppstillingene i satellittregnskapet.

Undersøkelsen omfatter også ulike kostnader knyttet til eierskap (faste avgifter, vedlikehold, ulike bruksuavhengige varer og tjenester), samt kostnader til oppgraderinger og/eller utvidelser av fritidsboligen. Videre er det presentert resultater som viser bruksomfanget (dvs. antall overnattinger og dagsturer per sesong), og analyser av forhold som kan påvirke dette omfanget.

Et sentralt punkt i TOURIMPACT har vært å belyse fylkesvise og regionale variasjoner i ulike turiskategoriens forbruks- og besøksmønster. Det har således vært lagt vekt på å fordele forbruket og overnattingsomfanget i hytteturismen så nøyaktig som mulig på de ulike fylkene, blant annet med sikte på anvendelse i fylkesfordelte satellittregnskap.

Vi har i denne studien også sett nærmere på hvorledes forbruket og bruksomfanget varierer etter spesielle kjennetegn ved fritidsboligen, for eksempel type fritidsbolig, beliggenhet og besøksreiseavstand. I tillegg til å få fram hvordan forbruket varierer med ulike egenskaper ved fritidsboligene, har vi også sett på forhold knyttet til selve besøket og de besøkende.

Denne rapporten må anses som en dokumentasjonsrapport hvor det først og fremst er lagt vekt på å *beskrive* resultatene fra undersøkelsen. Analyser av signifikante sammenhenger mellom ulike aspekter som f.eks. kan forklare variasjon i forbruk og bruksomfang vil bli publisert i egne vitenskapelige artikler (jfr. også avsnitt 5.5).

1.2 Rapportens oppbygning

Rapporten gjengir altså resultatene fra kartleggingen av norske fritidsboligeieres (og deres husstands) atferd og forbruk tilknyttet fritidsboliger i Norge i perioden oktober 2007 til oktober 2008.

I kapittel 2 beskrives først undersøkelsesdesignet og det metodiske opplegget for studien. I all hovedsak er undersøkelsen basert på opplysninger fra respondenter som er deltagere i et landsdekkende internettbasert respondentpanel i regi av markedsanalyse selskapet Norstat.

Kapittel 3 tar for seg resultater fra undersøkelsen vedrørende forbruk tilknyttet besøk til fritidsboligen. Det blir her presentert hvordan dette forbruket fordeler seg på ulike vare- og tjenestegrupper. I tillegg blir forbruket relatert til noen spesielle trekk ved selve fritidsboligen, som beliggenhet, type fritidsbolig, størrelse, anslått verdi osv., og til sosioøkonomiske karakteristika ved brukerne.

Det kan også være store ulikheter med hensyn til nivået og omfanget av kostnader tilknyttet eierskap og hold av fritidsboligen. Kostnadene varierer også nokså mye etter egenskaper ved fritidsboligen (som nevnt ovenfor) og i noen tilfeller ved brukerne selv. I kapittel 4 ser vi nærmere på kostnader tilknyttet eierskap og hold av fritidsboligen, samt særlige kostnader ved oppussing, oppgradering eller påbygning siste år.

I kapittel 5 presenteres noen resultater for bruksomfanget for de fritidsboligene det er rapportert for i undersøkelsen. Her blir det vist hvor mye fritidsboligene blir brukt av egen husstand, ved utlån og ved utleie, målt i antall netter per

brukssesong, og det gis anslag for antall gjestedøgn. I tillegg analyseres noen forhold ved fritidsboligen og brukerne selv som kan påvirke bruksomfanget.

I siste kapittel (kapittel 6) vises også beregninger av nasjonale og fylkesvise tall for samlet forbruk og besøksomfang tilknyttet fritidsboliger. Herunder hvordan det totale forbruket til besøk, eierskap og hold, samt oppgraderinger og utvidelser i forbindelse med fritidsboliger varierer fra fylke til fylke.

2 Opplegg og metode

Vi vil her gå igjennom metoden som ble valgt for denne undersøkelsen og hvordan dataene er samlet inn og behandlet. Dette er gjort for å belyse hvordan metoden som er brukt kan ha betydning for resultatene og hvordan de er fremstilt.

2.1 Hovedtrekk i undersøkelsesopplegget

I vår undersøkelse er populasjonen i utgangspunktet definert som norske husstander som eier og disponerer fritidsbolig. For å nå et landsrepresentativt utvalg av populasjonen innenfor ressursrammene i prosjektet, valgte vi en internettbasert utvalgsundersøkelse levert av analysebyrået Norstat. Den samme metoden ble også brukt i de to nasjonale ferieundersøkelsene i TOURIMPACT (sommer 2008 og vinter 2009).

Respondentene i utvalget kommer fra et forhåndsrekruttert panel på ca 70 000 norske respondenter, fra dette ble et landsrepresentativt utvalg invitert til å delta via e-post. Undersøkelsen foregikk i perioden uke 40-45 i 2008, det vil si fra begynnelsen av oktober til første del av november.

Undersøkelsen var rettet mot husholdninger som eide, disponerte og hadde brukt fritidsbolig i 2008, og som kunne oppgi utgifter i forbindelse med bruk, eierskap og hold av fritidsboligen siste år.

Det som ble fokusert i undersøkelsen var 1) *pengeforbruket* på siste besøksreise til fritidsboligen; 2) *økonomiske utlegg* siste år forbundet med eierskap og oppgraderinger av fritidsboligen; og 3) *bruksomfang* siste år – antall besøk med og uten overnatting. Dessuten ble det registrert egenskaper ved fritidsboligen og sosioøkonomiske kjennetegn ved eierne/brukerne.

Det ble først gjennomført en pilotundersøkelse for å undersøke om internettspørreskjemaet og opplegget for øvrig fungerte bra, og samtidig for å identifisere eventuelle tendenser til kritiske skjevheter i utvalget. Med noen mindre justeringer ble så hovedundersøkelsen utført rett etter pilotundersøkelsen. Undersøkelsen var lagt opp slik at den ble avsluttet idet det forelå komplette svar fra 3 000 respondenter, som var det antallet Norstats leveranse til TØI skulle omfatte. Utvalget var stratifisert ved at det på forhånd var satt opp kvoter etter bostedsfylke, kjønn og alder. Det vil si at de 3 000 respondentene skulle fordele seg på disse variablene tilnærmet likt fordelingene i hele befolkningen.

Det kan imidlertid være en del utvalgsproblematikk forbundet med internettbasert datainnsamling via e-post, som f.eks. tendenser til selvseleksjon ("proffe" respondenter), og ikke minst utelukkelse av respondenter som ikke har tilgang til eller i liten grad benytter seg av internett. Opplegget med maksimale kvoter ("først til mølla") kan forsterke slike effekter. På den annen side kan systematiske

utvalgsskjevheter også lett oppstå ved undersøkelser som baserer seg på postal datainnsamling eller telefonintervjuer, ved for eksempel frafall av respondenter som ikke er interessert i temaet for undersøkelsen. En fordel med web-basert undersøkelse er at respondenten ikke vet hva undersøkelsen dreier seg om før man har respondert på invitasjonen ved å klikke seg inn på spørreskjemaet.

Respondentprofilen viser imidlertid små avvik fra gjennomsnittsbefolkningen¹, bortsett fra at respondentene i gjennomsnitt hadde et litt høyere inntekts- og utdanningsnivå enn gjennomsnittet for befolkningen ellers. Det er ellers ingen indikasjoner på at bruk av dette innsamlingsmediet har forårsaket vesentlige utvalgsskjevheter (se avsnitt 2.3.4).

Opplysningene ble registrert for den enheten (husholdet) som hadde felles økonomi på (den siste) besøksreisen, og som har betalt kostnader til eierskap og hold av fritidsboligen, samt eventuelle oppgraderinger eller utvidelser av denne. I det følgende avsnittet skal vi beskrive nærmere den metodiske utformingen av opplegget for 2008-undersøkelsen.

2.2 Nærmere om utforming av undersøkelsen

2.2.1 Måleinstrumentet: CAWI – webbaserte intervjuer

Undersøkelsen ble foretatt via et elektronisk interaktivt spørreskjema lagt ut på internett og tilgjengeliggjort gjennom e-post til et landsrepresentativt utvalg av paneldeltakere eldre enn 25 år². Innledningsvis ble respondentene spurt om

- 1) respondenten eller dennes husstand eide og disponerte en fritidsbolig i Norge selv, og om
- 2) kostnadene ved eie og vedlikehold var betalt av husstanden selv (for å utelukke brukere av hytter betalt av andre – f.eks. firmahytter).

De som svarte nei på minst ett av disse spørsmålene ble silt ut av undersøkelsen. Et tredje kvalifikasjonsspørsmål, om respondenten hadde oversikt over kostnadene ved bruk og hold av fritidsboligen, var med i pilotundersøkelsen, men ble sløyet fordi det viste seg overflødig. Estimert utfyllingstid for spørreskjemaet var ca 10-15 minutter.

Spørreskjemaet inneholdt en del av de samme elementene som ble brukt i tidligere forbruksundersøkelser i Norge (Gjesteundersøkelsen 2005, forbruksundersøkelsen 1995). Denne undersøkelsen, som de to andre undersøkelsene i TOURIMPACT-prosjektet, legger vekt på å få frem fler detaljer om forbruket – her ved den sist foretatte besøksreisen til fritidsboligen. Det ble derfor listet opp en rekke forbruksposter sortert under hovedkategoriene overnatting, servering, transport, varekjøp, aktiviteter, og andre utgifter, som respondenten kunne fordele det

¹ Det er imidlertid ikke sikkert at avviket fra gjennomsnittsbefolkningen også gjelder avvik sammenlignet med *den fritidsboligeiende delen av befolkningen*, som utgjør populasjonen her. Det kan forventes at slike eiere f.eks. har litt høyere inntekt enn gjennomsnittet.

² Personer yngre enn 25 år antas kun i begrenset grad å eie og disponere fritidsbolig, og ble ikke invitert til å delta i undersøkelsen.

oppgitte forbruket for hele reisen på. Videre ble respondenten bedt om å fordele kostnader ved eierskap og hold (festeavgift, strøm abonnemeter, utstyr, vedlikehold etc.), samt eventuell oppgradering (påbygg, oppussing, innlegging av strøm eller vann/avløp osv.) siste år.

I denne kartleggingen ble det brukt åpne svarkategorier for angivelse av forbruksbeløpenes størrelse når det gjaldt de ulike kategoriene utgifter, inkludert en automatisk summeringsfunksjon nederst på nettsiden. Feilsperrer ble lagt inn på enkelte kritiske spørsmål i det elektroniske skjemaet for å hindre eventuell feil inntasting.

2.2.2 Utvalg

Kravene til utvalget var at det skulle være tilstrekkelig stort til at vi kunne bryte ned kostnader ved bruk og eie på vare- og tjenestekategorier, fylker, type område og demografiske kjennetegn. Ut fra dette og prosjektøkonomiske hensyn, ble det avtalt en leveranse fra Norstat på ca 3 000 fullt utfylte skjemaer.

I tillegg til at selve utvelgelsesmåten ble styrt av kravet om et geografisk (fylkesfordelt) og demografisk tverrsnitt av befolkningen, hadde vi en målsetting om at alle fylker skulle være tilstrekkelig dekket også som beliggenhetssted for fritidsboliger i undersøkelsen ("fritidsboligfylke"). Man kunne ikke på forhånd foreta noen stratifisering ut fra dette kriteriet, men pilotundersøkelsen ga indikasjoner på at dette ville kunne gå greit, noe også de endelige tallene fra undersøkelsen bekrefter.

I alt ble 36 914 personer i panelet invitert til å delta. Det var 17 585 av disse som klikket på linken til spørreskjemaet (47,6 prosent) for å svare på spørsmålene i skjemaet. Av disse slapp 3 151 ikke inn på spørreskjemaet fordi en kvote var nådd (flest fordi rammen på 3 000 var nådd, ellers flest på fylke og noen på kjønn og alder).

Av de resterende 14 434 ble 10 352 respondenter silt vekk gjennom de to (tre) kvalifikasjonsspørsmålene³, herav 8 645 personer som ikke eide og disponerte slik bolig. Av de 4 082 respondentene som påbegynte hoveddelen av skjemaet, avsluttet 1 079 respondenter utfyllingen av skjema på et eller annet stadium før det var komplett⁴, hvilket til slutt ga 3 003 komplett utfylte skjemaer. Av disse ble tre skjemaer slettet på grunn av urealistiske eller ukurante svar på viktige parametre, slik at nettoutvalget bestod av akkurat 3 000 skjemaer.

³ Kvalifikasjonsspørsmål nr 3 "Har du oversikt kostnadene ved eie og bruk av fritidsboligen" ble droppet etter pilotdelen av undersøkelsen.

⁴ Dette spørreskjemaet var en del mer komplekst (inkl. både spørsmål om fritidsboligen, forbruk, kostnader, og bruksomfang) og tidkrevende enn skjemaet brukt i de to tidligere ferieundersøkelsene i TOURIMPACT-prosjektet, og derfor er frafallet undervegs i besvarelsen naturlig nok noe større i denne undersøkelsen enn i ferieundersøkelsene.

2.3 Usikkerhet i resultatene

I dette avsnittet vil vi kommentere enkelte momenter som kan påvirke usikkerhetsgraden i resultatene fra undersøkelsen.

2.3.1 Mulige deknings- og målefeil

Dersom man på forhånd legger opp en til stratifisering og/eller utvalgsplan som viser seg å utelukke deler av populasjonen, betegnes dette som *dekningsfeil* (Salant og Dillman 1994). Det er grunn til å tro at dekningsfeilene i denne forbruksundersøkelsen er svært moderate, og at de ligger godt innenfor de øvrige usikkerhetsmarginene (se avsnitt 2.2 om utvalg og innsamlingsmetode).

Når det gjelder respondentenes evne til å memorere og spesifisere forbruk på sist foretatte reise, kan det være grunn til å anta at det er større sannsynlighet for at estimatene ligger i underkant av de "sanne" verdiene enn det motsatte. Dette kan være fordi man i noen tilfeller ikke er helt klar over eller husker alt forbruket. Ut fra en enkel partiell analyse finner vi ingen statistisk korrelasjon mellom rapportert forbruk og tidsrommet mellom undersøkelsestidspunktet og når reisen ble foretatt, men det er en svak tendens til at det rapporterte forbruket er høyere jo lenger unna i tid reisen ble foretatt. Det kan være at det f.eks. går noe tid før man får oversikt over alle kostnadene (får kontoutskrift eller kredittkortregning osv.). Hele 82 prosent av utvalget hadde for øvrig foretatt reise til fritidsboligen i løpet av de siste to månedene før undersøkelsestidspunktet.

Ved både automatiske og manuelle registreringer kan det oppstå ulike typer *målefeil*. Dette kan skyldes tekniske problemer som for eksempel feil ved nettside eller PC. Målefeil kan også skyldes menneskelig svikt av ulike slag, for eksempel ved at respondentene gir unøyaktige og/eller upresise svar. I internettbaserte undersøkelser har man muligheter for å forhindre eller forbygge enkelte feil fra respondentens side som man ikke har ved f.eks. papirskjema.

I denne undersøkelsen er det tekniske aspektet velprøvd og velfungerende, men for å unngå at utfyllingsfeil skulle oppstå ble det lagt inn feilsperrer på enkelte kritiske spørsmål. Det vil si at det ble gitt feilmelding til respondenten ved åpenbart uriktige eller mistenkelige verdier (som f.eks. angivelse av 0 eller 999 personer i reisefølget eller urimelig høyt antall overnattinger), med beskjed til respondenten om å fylle inn svaret på nytt.

I noen tilfeller har enkelte respondenter ført opp åpenbart urimelige beløp eller svart ulogisk på andre parametre. Det har derfor vært gjort en ekstra gjennomgang av hele materialet. Vi har blant annet utelukket et fåtall svar med urealistiske utgifter per gjestedøgn (f.eks. 100 000 kr).

Generelt er *lav svarprosent* ikke et problem i seg selv, bare hvis det resulterer i skjevheter i utvalget. Lav svarprosent kan til en viss grad kompenseres med et større utvalg. I denne undersøkelsen har vi en på forhånd fastsatt utvalgsstørrelse, slik at problemstillingen rundt svarprosent blir litt annerledes. I utgangspunktet er svarprosenten relativt høy (andel av inviterte som klikker seg inn på skjemaet er ca 48 prosent), og blant dem som passerer silingsspørsmålene er det videre frafallet lavt (ca 25 prosent).

Materialet fra undersøkelsen gir sosioøkonomiske karakteristika på dem som ikke besvarte undersøkelsen (frafallsdata). Vi har ingen indikasjoner på at frafallet er selektivt i forhold til bostedsfylke, alder, kjønn og utdanning (bortsett fra den bevisste seleksjonen i silingsspørsmålene)⁵.

Kriteriene for å delta i undersøkelsen var som nevnt i innledningen blant annet at respondenten selv (evt. deres husholdning) eide og disponerte minst én fritidsbolig i Norge. Drøyt 2500 respondenter (83 prosent) oppga at de eide og disponerte én fritidsbolig, mens resten (500) oppga at de eide flere enn én slik bolig. Vel 14 prosent eide to boliger, mens kun et fåtall eide mer enn to. I gjennomsnitt for utvalget eide respondentene 1,2 fritidsboliger i Norge ved undersøkelsestidspunktet. Respondentene ble bedt om å rapportere tall for den fritidsboligen de brukte mest. Tallene presentert i denne rapporten gjelder derfor forhold vedrørende *den mest brukte fritidsboligen* blant respondentene i undersøkelsen.

At rapporteringen skjedde for den mest brukte av eventuelt flere fritidsboliger kan gjøre at brukstallene for alle fritidsboliger husholdingene i undersøkelsen eier er noe lavere i gjennomsnitt enn det som er presentert her. Videre kan det at undersøkelsen foregikk rett etter høstferien påvirke svar som gjelder siste tur (for eksempel forbruksspørsmål). Vi kan ha fått en viss overrepresentasjon av høstferieturer på opp mot en uke i stedet for mer ordinære helgebekker i materialet.

2.3.2 Nøyaktighet i forbrukstallene

I denne publikasjonen er enkelte forbrukstall oppgitt med en nøyaktighet på 1 krone, det vil si at resultatene er rundet opp til nærmeste kronebeløp. Dette gjøres av rent tekniske grunner, men kan lett gi inntrykk av mindre usikkerhet enn hva som faktisk er tilfelle.

2.3.3 Presentasjon av enkeltsegmenter i resultatene

I denne undersøkelsen har vi satt et antall på 20 som nedre grense (innen én tabellcelle) ved nedbryting på enkeltsegmenter (for eksempel forbruk etter enkelte typer fritidsbolig eller reiseavstand). Et viktig unntak er tall for Oslo fylke, det er kun 18 respondenter med fritidsbolig i Oslo. Grensen på 20 observasjoner bygger på teoretiske vurderinger i forhold til variansen i svarene, praktiske hensyn, og også erfaring fra tidligere undersøkelser. For observasjoner ned mot 20 er usikkerheten betydelig, og tallene bør derfor tolkes med forsiktighet.

2.3.4 Mulige utvalgsskjevheter og vurderinger om vekting av resultatene

Resultatene i denne rapporten er vektet ut fra fordeling på bostedsfylke, kjønn og alder. Denne vektingen ligger implisitt i utvalget, men er relativt grov. Resultatene er derimot ikke vektet ut fra type fritidsbolig, beliggenhet, transportmåte eller andre karakteristika ved respondentene eller fritidsboligene. Bakgrunnen for dette

⁵ Man kan altså ikke forvente en skjevhet her bl.a. ut fra at fritidsboligeierskap er positivt korrelert med inntekt.

er primært at fordelingen på slike variable i hele populasjonen er ukjent. Vi har for øvrig ikke observert noe i materialet som skulle tilsi at noen typer av brukere eller typer av fritidsboliger er klart underrepresenterte eller klart overrepresenterte. Likevel finner vi at noen betraktninger rundt representativitet er på sin plass.

Internettbaserte panelundersøkelser kan ha en fordel framfor tradisjonelle undersøkelser (f eks postale) når det gjelder frafallsdata. Man besitter for det første grunnleggende demografiske data om alle deltakere i panelet respondentene er trukket fra – data man i begrenset grad får ved trekking av utvalg fra for eksempel folkeregisteret. For det andre får man delt frafallet etter om det er silingsspørsmålene som slår ut (f eks om man har tilgang til fritidsbolig) eller om man ikke har respondert på innbydelsen. For det tredje kan man registrere svar fra påbegynte men ikke fullførte skjemaer, det vil si spørsmål frafalne respondenter eventuelt har svart på før de hoppet av undersøkelsen (i vårt tilfelle gjelder dette særlig spørsmål om bruksomfang). Denne muligheten har man ikke ved undersøkelser hvor respondenten selv skal sende inn spørreskjemaet.

En god oversikt over frafallet, og i hvilken fase frafallet skjer, er et svært viktig grunnlag for tolkninger av resultatene fra de som har fullført spørreundersøkelsen ved at man kan undersøke eventuelle ulikheter mellom respondentene i det endelige materialet og respondentene som ikke har svart/ikke fullført undersøkelsen.

Det kan være skjevheter i utvalget som har sin bakgrunn i at tilgang til internett er nødvendig for å kunne delta i undersøkelsen. Data fra SSBs undersøkelse av IKT-bruk i norske husholdninger 2. kvartal 2011 (www.ssb.no) viser at blant personer i alderen 25-54 år er det mellom én og tre prosent som ikke har tilgang til internett, mens det i gruppen 55-64 år er fem prosent, og i gruppen 65-74 år er 25 prosent (tall for personer eldre enn 74 år er ikke oppgitt). Tallene ovenfor viser altså at mangel på tilgang til internett kun vil gi utslag i form av underrepresentasjon for den delen av populasjonen som er eldre enn 64 år.

I følge TØIs nasjonale reisevaneundersøkelse fra 2005 (Denstadli m. fl. 2006; tabell 12.5) er andelen personer med tilgang til fritidshus størst i gruppen 55-64 år (48 prosent), videre er andelen 45 prosent i gruppen 45-54 år, 42 prosent i gruppen 65-74 år, 39 prosent i gruppen 35-44 år og 32 prosent i gruppen 25-34 år. Lavest lå gruppen 75 år og eldre, med 30 prosent. Gjennomsnittet i befolkningen var 40 prosent.

Ut fra disse tallene og befolkningstall fra SSB kan vi beregne hvordan den delen av befolkningen som har tilgang til henholdsvis fritidsbolig og til internett fordeler seg på aldersgrupper, og sammenlikne med aldersfordelingen i utvalget i vår undersøkelse (tabell 2.1).

Tabell 2.1: Andel personer i undersøkelsesmaterialet etter aldersgruppe. Tilgang til internett og til fritidsbolig; fordeling av befolkningen etter aldersgruppe. Personer fra 25 til 74 år. Prosent.

Alder	Personer i materialet	Hele befolkningen	
		Tilgang til internett	Tilgang til fritidsbolig
25-34	22,3	22,1	16,5
35-44	23,9	25,3	23,0
45-54	23,1	22,5	24,2
55-64	20,9	19,8	23,0
65-74	9,1	10,3	13,3
Sum	100,0	100,0	100,0

Sammenlikner vi første og andre kolonne, finner vi at det god samstemmighet mellom andel i utvalget og hver aldersgruppes andel av personer med tilgang til internett i befolkningen. Blant annet derfor vil personer i aldersgruppen 65-74 år være underrepresentert i forhold til hvor stor andel av befolkningen med tilgang til fritidsbolig de utgjør. Når det gjelder personer eldre enn 74 år (som ikke er med i tabellen fordi SSBs IKT-undersøkelse ikke oppgir tall for disse), utgjør disse 7,3 prosent av nordmenn med tilgang til fritidsbolig, men bare knapt en prosent i utvalget. Personer over 64 år er altså gjennomgående underrepresentert i undersøkelsen.

For øvrig er personer i alderen 25-34 år overrepresenterte, mens de øvrige aldersgrupper (35-64 år) er nokså riktig representert i undersøkelsen.

Med utgangspunkt i disse tallene har vi vurdert å korrigere materialet for aldersskjevheter. Imidlertid er det flere argumenter som taler i mot dette. For det første er både SSBs IKT-undersøkelse og TØIs reisevaneundersøkelse 2005 utvalgsundersøkelser og dermed beheftet med en viss usikkerhet. For det andre viser reisevaneundersøkelsen (Denstadli m fl 2006) at personer i aldersgruppen 65-74 år har omtrent samme bruksfrekvens for fritidsboliger som gjennomsnittet i befolkningen (1,3 mot 1,2 reiser i året). Dette skulle indikere at en underrepresentasjon ikke skulle få store konsekvenser for gjennomsnittsberegningene i materialet, i hvert fall ikke når det gjelder bruksomfang.

I ferieundersøkelsene i TOURIMPACT prosjektet er populasjonen feriereisende nordmenn, hvor utvalget muligens er skjevfordelt i motsatt retning, dvs. hvor en del eldre mennesker ikke reiser på ferie men samtidig heller ikke deltar i undersøkelsen. Sannsynligvis er det en del f eks eldre mennesker som eier fritidsbolig, og som bruker denne lite (med under gjennomsnittlig bruksfrekvens), som ikke har kommet med i denne internettbaserte undersøkelsen. Videre kan det være slik at brukere som bruker fritidsboligen mer er mer interessert, eller har bedre forutsetninger for, å fullføre et relativt omfattende spørreskjema som i denne undersøkelsen.

2.4.5 Skjevheter i bruksomfang

De mulige skjevhetene vi har påpekt ovenfor skulle ikke gi noen store utslag i tallene for bruksomfang. Likevel er det grunn til å være på vakt her:

Beregninger av totale overnattingstall i norske fritidsboliger ut fra utvalgstillene for bruksomfang og et samlet antall på 388 000 fritidsboliger gir svært høye verdier – ca 44,4 millioner gjestedøgn⁶. Dette er svært høyt i forhold til SSBs reiseundersøkelser tall for totalt antall norske ferieovernattinger i Norge i 2008 (42,6 millioner, ikke spesifisert på fritidsboliger vs annen overnatting). Dette er et relativt godt argument for at brukstillene i vårt utvalg kan være for høye til å kunne gjøres gjeldende for hele populasjonen av fritidsboliger.

En sannsynlig forklaring er at det i vår undersøkelse kan være et visst selektivt frafall i den betydningen at personer som i stor grad har benyttet fritidshuset siste år har høyere tilbøyelighet til å besvare undersøkelsen. Ikke-brukere siste år utgjør bare 2,2 prosent av utvalget, dette kan indikere at det er skjevheter i utvalget med hensyn til bruksfrekvens. Velvin (2003b) har i sin studie av hyttebruk i Trysil tatt opp problematikken med at personer som bruker fritidsboligen sin mer enn andre kan ha en tendens til å svare (postalt) tidligere på denne type undersøkelser enn de som ikke bruker fritidsboligen like ofte. I Velvins undersøkelse viste det seg å stemme.

Spørsmålet er om dette vil kunne være et typisk trekk også ved Internett-baserte undersøkelser som vår. Blant annet skjer det en viss seleksjon ut fra ”først til mølla”-prinsippet. I vår undersøkelse viser det seg at de 1 500 første respondentene som har besvart skjemaet komplett har omtrent samme bruksomfang i 2008 som de 1500 siste (0,8 døgn i forskjell). Vår undersøkelse foregikk imidlertid over et begrenset, relativt kort tidsrom, vi kan derfor ikke ut fra ovenstående likhet mellom de første og de siste utelukke at hytteeiere med lav bruksfrekvens er underrepresentert i materialet.

En måte å sjekke dette på er å se nærmere på svargivingen til de som har avsluttet undersøkelsen undervegs uten å fullføre og dermed komme med som gyldige respondenter i det endelige utvalget. I beregningene av totale overnattingstall og omsetning fra fritidsboligturisme i kapittel 6 har vi tatt opp dette punktet og gjort noen videre drøftinger omkring bruk for å komme fram til plausible tall for totalt bruksomfang.

Ved gjennomgang av materialet finner vi for øvrig at det er en liten overrepresentasjon i utvalget av personer med høy husholdningsinntekt (i forhold til gjennomsnittet i befolkningen) og en viss overrepresentasjon av personer som har (påbegynt og/eller sluttført) utdanning på høyskole eller universitetsnivå. Vi vil imidlertid anta at den fritidsboligeiende befolkningen i Norge har noe høyere inntekt og utdanning enn gjennomsnittet av befolkningen for øvrig. Her kommer også det forhold inn at respondenten sannsynligvis har høyere inntekt og utdanning enn snittet i den husholdningen han/hun representerer, dessuten at personer under 25 år ikke er med i undersøkelsen. Siden vi ikke kjenner akkurat hvordan disse egenskapene ser ut for populasjonen av fritidsboligeiere i Norge, har vi heller ikke grunnlag for vektning av resultatene mht. inntekt og utdanning.

⁶ Utlendingers overnattinger i hytter – eid, leid eller lånt er beregnet til ca 5 millioner i TOURIMPACT, det vil si at vi står igjen med ca 39,4 millioner norske overnattinger.

3 Forbruk knyttet til bruk av fritidsboligen

Undersøkelsen viser at en enkelt gjennomsnittlig norsk innenlands ferietur/besøk til fritidsboligen omfattet 4,9 overnattinger i boligen. Dette gjelder altså ved besøk i perioden fra oktober 2007 til oktober 2008. Beregningsgrunnlaget inkluderer en liten andel dagsbesøk uten overnatting (ca ni prosent av besøkene i utvalget). Holder vi dagsbesøkende utenom er gjennomsnittlig oppholdstid 5,3 netter per overnattingsbesøk til fritidsboligen. I den videre analysen i dette kapitlet vil vi kun referere til overnattende besøkende, med mindre dagbesøkende er nevnt spesielt.

Mange fritidsboligbrukere vil ha mer enn ett overnattingsbesøk til fritidsboligen i løpet av året, og antallet overnattinger per gang varierer også med sesong (se også kapittel 5). Forbrukstallene per person og gjestedøgn er beregnet ut fra opplysninger om det sist foretatte besøket i løpet av det siste året før undersøkelsestidspunktet. Forbrukstallene for siste besøk er forutsatt å være representative for alle fritidsboligbesøk med overnatting.

3.1 Hovedresultater for forbruk ved overnattingsbesøk

Forbruksutgiftene ble rapportert for reisefølger (som økonomisk enhet) med gjennomsnittlig 3,3 personer. Begrepet ”reisefølge” vil heretter bli brukt om den økonomiske reiseenheten, det vil si de personene reiseutgiftene er rapport for.

Til sammen ble utgifter rapportert for 2 743 overnattende reisefølger i undersøkelsen⁷, og hvert reisefølge stod for ca 17 gjestedøgn til sammen i gjennomsnitt på siste besøk til fritidsboligen. I alt utgjorde de reisene forbruket er rapportert for om lag 49 000 gjestedøgn.

Reisefølgene hadde et gjennomsnittlig forbruk på drøyt 3 100 kroner på hele oppholdet på fritidsboligen, inklusive reise til og fra denne. Per person utgjorde dette 949 kroner, som igjen utgjorde ca 178 kroner per gjestedøgn⁸.

⁷ De resterende om lag 250 reisefølgene er dagsbesøkende og de som ikke har besøkt boligen i den aktuelle undersøkelsesperioden.

⁸ Gjennomsnittene for forbrukstallene for siste besøk for reisefølget er vektet med antall personer og gjestedøgn i det reisefølget som utgjør forbruksenheten.

3.2 Forbruk etter hovedformålet med besøket

Hovedformålet med fritidsboligbesøket kan ha innvirkning på forbruksnivået. I undersøkelsen har vi bedt respondentene om å angi det *vanligste hovedformålet* ved besøk på fritidsboligen. Forbrukstallene angitt her gjelder siste tur, så formålet med akkurat det besøket kan ha vært et annet en det vanligste hovedformålet ved besøk generelt. Likevel er det rimelig å anta at formålet for det siste besøket er det samme som det vanligste hovedformålet ved besøk til fritidsboligen ellers, med ett unntak⁹.

Tabell 3.1 nedenfor viser gjennomsnittsforkruket på siste besøk gruppert etter hovedformål med besøket.

Tabell 3.1: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedformål med fritidsboligbesøket. Kr per gjestedøgn og kr per person. N = antall respondenter.

Hovedformål med besøket*	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N*	Prosentandel av utvalget*
Ski og alpint	202	833	588	22
Båt og sjøliv	170	1 113	930	35
Jakt/fiske	202	1 055	633	24
Turgåing/naturopplevelse	185	896	1 646	61
Besøke attraksjon/delta i aktivitet/natteliv	220	1 065	67	3
Sosialt samliv/"hyttekos"	175	887	1 786	67
Avslapning/rekreasjon	171	904	2 181	81
Arbeid på hjemmekontor/deltidsjobbing	228	1 530	106	4
Annet formål	183	1 298	171	6
Totalt	179	949	8 847	303

*Det var mulig å oppgi flere enn ett hovedformål som det vanligste hovedformålet ved besøk til fritidsboligen. Derfor er N, antall respondenter, oppgitt som de som har nevnt de enkelte formål i tabellen. Antall personer som har besvart spørsmålene om formål er 2868.

De fleste respondentene (81 prosent) har oppgitt at det vanligste hovedformålet med besøket er avslapning og rekreasjon. Sosialt samvær eller "hyttekos" er det nest vanligste hovedformålet (67 prosent). Man drar altså ofte til fritidsboligen primært for å slappe av, og/eller å ha sosialt samvær med andre. Turgåing/naturopplevelser er også et viktig besøksformål for mange (61 prosent). At andre vanlige "hytteaktiviteter" som båt-/sjøliv, jakt/fiske eller ski/alpint er nevnt som vanligste *hovedformål* av langt færre (hhv. 35, 24 og 22 prosent) kan tyde på at disse aktivitetene først og fremst er sekundære formål/motiver ved besøket¹⁰.

Det fremgår av oversikten at de med de høyeste gjennomsnittlige forbruksutgiftene på siste tur er de som vanligvis reiser til fritidsboligen for å gjøre en eller annen form for aktivitet. De som har oppgitt aktiviteter som "båt og

⁹ En av formålskategoriene i undersøkelsen var "ski og alpint". Undersøkelsen er gjennomført høsten 2008, noe som kan ha gjort at færre har oppgitt dette som hovedformål enn om undersøkelsen hadde vært gjennomført om vinteren.

¹⁰ Selv om det ble spurt om hovedformål ved *siste besøk* til fritidsboligen, og det i teorien kunne ha foregått når som helst på året, kan undersøkelsestidspunktet i oktober ha medført at andelen som oppga typiske vinteraktiviteter (ski og alpint) reelt sett er høyere enn oppgitt her.

sjøliv”, ”jakt/fiske” og ”besøke attraksjon/delta i aktivitet” som vanligste formål med besøkene har brukt mest penger på siste besøk per person, i tillegg til dem som har oppgitt ”arbeid på hjemmekontor/deltidsjobbing som hovedformål.

Lavest forbruk er rapportert for siste tur for de besøkende som vanligvis reiser til fritidsboligen for å gå/stå på ski, slappe av eller ha sosialt samvær. Disse oppholdene medfører bare om lag 60 prosent av forbruket per person sammenlignet med de oppholdene som vanligvis innebefatter arbeid på ”hjemmekontor” og liknende.

3.3 Forbruk etter fritidsboligen beliggenhet

Forbruket varierer med fritidsboligen beliggenhet. Det fremgår av tabell 3.2 at de fleste fritidsboligene i Norge enten ligger ved kysten eller på fjellet (om lag 40 prosent hver), basert på vårt utvalg. Resten (ca 20 prosent) ligger stort sett i skogsterreng i lavlandet. Forbruksutgiftene per gjestedøgn er høyest på fjellet, men lengre oppholdstid på hytte ved sjøen gir høyere utgift per person per tur.

Tabell 3.2: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter type sted fritidsboligen ligger på. Kr per gjestedøgn og kr per person. N = antall respondenter.

Type sted	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel
På fjellet	199	825	1 007	37
I lavland/skogsterreng	188	785	558	21
Ved kysten	165	1 122	1 025	38
På annet sted	156	1 295	96	4
Total	178	949	2 686	100

Tabell 3.3: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter type veiadkomst. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Type veiadkomst	Gjennomsnittlig forbruk per gjestedøgn	Gjennomsnittlig forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Vei helt eller nesten fram hele året	186	990	1 994	74
Vei helt eller nesten fram kun i sommerhalvåret	164	816	352	13
Ikke vei helt eller nesten fram	150	850	340	13
Total	178	949	2 686	100

Forbruket varierer noe med tilgjengeligheten til fritidsboligen. Tabell 3.3 viser at de fritidsboligene som har best tilgjengelighet, dvs. kjørevei helt fram hele året, også genererer det høyeste forbruket. Disse utgjør 74 prosent av fritidsboligene i utvalget. Besøk i fritidsboliger som ligger litt vanskeligere til, med kjørevei bare i

sommerhalvåret eller ikke vei i det hele tatt, er forbundet med litt lavere forbruk per gjestedøgn og per person.

3.4 Forbruk etter reisetid, reiseavstand og oppholdstid

Gjennomsnittlig reiseavstand én vei for fritidsboligeierne i utvalget er 160 km (tabell 3.4). Om lag 20 prosent av fritidsboligene ligger innen 25 kilometer fra eierens bosted, og ca tre av fire (77 prosent) av fritidsboligene ligger innen 200 kilometer hjemmefra.

Tabell 3.4: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter reiseavstand til fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Opgitt reiseavstand én vei i antall kilometer	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
0- 25 km	127	685	475	18
26-50 km	177	939	407	16
51-100 km	177	745	538	20
101-150 km	177	768	365	13
151-200 km	195	835	272	10
201-250 km	241	963	164	6
251-300 km	248	1 221	121	5
301-350 km	334	1 383	57	2
351-400 km	206	1 566	48	2
401-450 km	160	1 881	30	1
451-500 km	119	1 165	39	2
501-600 km	136	1 560	39	2
601-750 km	182	2 182	23	1
751-1000 km	209	2 336	117	5
Totalt	178	949	2 686	100

Generelt kan man si at forbruket per person øker med avstanden til fritidsboligen, dvs. at de rimeligste oppholdene foregår ved de boligene som ligger nærmest bostedet. For de fritidsboligene som ligger nær vil det være små transportkostnader forbundet med besøket, mens for fritidsboliger med lang reiseavstand kan drivstoff-, billett- eller andre transportkostnader være betydelige.

Forholdet mellom avstand og forbruk er ikke helt lineært, men opphold på fritidsboliger som ligger mer enn 250 km unna medfører generelt besøkskostnader på over 1 000 kr per person i gjennomsnitt, mens opphold på fritidsboliger nærmere enn 250 km fra bostedet gir et forbruk på under tusenlappen i gjennomsnitt. Forbruket har sammenheng med ulik oppholdslengde (i antall døgn) og med transportkostnad. Forbruket per gjestedøgn stiger opp til avstander på 350 km, men avtar deretter kraftig, sannsynligvis fordi lang reisevei impliserer lengre oppholdstid.

Vanligvis er reiseavstand og reisetid ved besøk til fritidsboliger innenlands nært beslektet, men i noen tilfeller uttrykker de ikke helt det samme mht. tilkomst til

boligen. Det avhenger noe av vegstandard, kjøreforhold eller transporttilbud ellers. Men i de fleste tilfeller er det godt samsvar mellom de to reiseveimålene.

Et liknende mønster som for avstand kommer derfor frem når man ser på den tiden det tar å reise til fritidsboligen (tabell 3.5). Besøk til de fritidsboligene som ligger innen halvtimes reisevei viser det laveste forbruket per person, mens besøk til fritidsboliger som ligger 3,5 timer eller mer unna gjerne medfører 1000 kr eller mer i reise- og oppholdskostnader. De høyeste kostnadene per gjestedøgn på siste tur ble rapportert for besøk ved fritidsboliger som ligger 4-5 timers reise unna bostedet.

Fra utvalget i undersøkelsen fremkommer det også at fritidsboligene ligger i gjennomsnitt 3,0 timer unna hjemstedet én vei målt i reisetid. Hele 59 prosent av fritidsboligene ligger innen to timers reise fra hjemstedet. Bare 16 prosent av boligene innebærer mer enn fire timers reisetid, herav seks prosent med mer enn ti timers reisetid.

Tabell 3.5: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter reisetid til fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Oppgitt reisetid én vei i antall kilometer	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
0-30 min.	106	562	255	10
31-60 min.	171	720	656	25
61-90 min.	142	719	242	9
91-120 min.	187	836	405	15
121-150 min.	204	868	162	6
151-180 min.	211	854	260	10
181-210 min.	210	811	101	4
211-240 min.	216	1 122	163	6
241-300 min.	561	2 478	23	1
300-360 min.	278	1 239	78	3
361-420 min.	138	1 189	56	2
421-480 min.	225	2 099	54	2
481-600 min.	126	1 725	62	2
Over 10 timer	191	2 094	169	6
Totalt	178	949	2 643	100

Lengden (antall overnattinger) på fritidsboligturen har naturlig nok også påvirkning på forbruket. Kortere reiser medfører vanligvis høyere kostnader per gjestedøgn, siden reiseutgiftene skal fordeles på færre overnattinger. Forbrukstallene i oversikten nedenfor (tabell 3.6) illustrerer dette ganske klart.

Korte helge- eller ”svippturer” på 1-3 overnattinger gir vanligvis 2-3 ganger så høye kostnader per døgn per person som de lengste turene på to uker eller mer. På den annen side medfører turer på over en uke 3-4 ganger så høye kostnader som kortturene (1-3 overnattinger) når man ser på forbruket per person. Det fremgår ganske klart av tabellen at økt oppholdstid nokså entydig øker forbruket per person for hele reisen. Imidlertid viser mer inngående økonometriske analyser at dette forholdet ikke er helt lineært, dvs. at den relative kostnadsøkningen per ekstra natt avtar når oppholdstiden øker (se Thrane og Farstad, 2011).

Besøk på mindre enn en ukes (sju netter) varighet utgjør 88 prosent av turene til fritidsboligen i denne undersøkelsen, og over halvparten er typiske helgeturer på 1-2 overnattinger. Merk at det her er snakk om *siste* besøk ved fritidsboligen, og at mange av disse kan være korte helge- eller høstferieturer siden undersøkelsen ble gjennomført på høsten.

Tabell 3.6: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter oppholdstid ved besøk til fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Antall overnattinger	Gjennomsn. forbruk, per gjestedøgn	Gjennomsn. forbruk, per person	N	Prosentandel av utvalget
1 natt	355	355	317	12
2 netter	259	518	1 059	40
3 netter	266	798	401	15
4 netter	217	870	242	9
5-7 netter	182	1 061	326	12
8-14 netter	186	1 932	178	7
15-28 netter	133	2 777	92	4
Mer enn 28 netter/4 uker	138	4 138	32	1
Totalt	200	878	2 643	100

Turer i andre deler av året kan ha annen gjennomsnittlig oppholdstid, jf kapittel 5 i denne rapporten, eller TØI rapport 1092/2010 og 1117/2010, som omhandler henholdsvis sommer- og vinterferier innenlands.

3.5 Forbruk etter egenskaper ved fritidsboligen

Det kan være andre beliggenhetsmessige egenskaper ved fritidsboligen enn avstand og stedstype som kan ha påvirkning på forbruket. Hytter, enten de er frittstående eller i hyttelandsby, utgjør til sammen 76 prosent av utvalget. Førstnevnte type utgjør mesteparten (72 prosent) av fritidsboligene i utvalget (tabell 3.7).

Det er også denne type fritidsboliger som medfører de laveste gjennomsnittlige besøkskostnadene; under 900 kr per person. Forbruket per person er høyest ved besøk til eneboliger eller leiligheter utenom turistanlegg, drøyt 1350 kr per hode. Forbruket per gjestedøgn er høyest i leiligheter utenom turistanlegg og i hytter i hyttelandsbyer.

Tabell 3.7: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter type fritidsbolig. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Type fritidsbolig	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Hytte (frittstående)	173	892	1 944	72
Hytte i hyttelandsby	220	774	101	4
Leilighet i turistanlegg	145	934	22	1
Leilighet annet sted	252	1 357	36	1
Enebolig	195	1 363	220	8
Småbruk/gårdshus	183	1 086	236	9
Annen type fritidsbolig	162	843	127	5
Totalt	178	949	2 686	100

Størrelsen på fritidsboligen påvirker i liten grad forbruket per gjestedøgn, det er om lag 10 prosent høyere for de største hyttene (større enn 75 kvm) enn for de minste (tabell 3.8). Forbruket per person øker imidlertid klart med størrelsen, noe som innebærer at oppholdstiden per besøk er høyere for de største hyttene – 5-7 netter mot 4-5 netter.

Tabell 3.8: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter størrelsen på fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Størrelse i antall kvm.	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
10-49 kvm.	179	753	478	18
50-60 kvm.	165	898	656	24
61-75 kvm.	171	868	454	17
76-100 kvm.	188	990	691	26
Mer enn 100 kvm.	185	1 219	407	15
Totalt	178	949	2 686	100

Sengekapasiteten ser derimot ut til å ha mindre innvirkning på forbruket enn størrelsen målt i kvadratmeter for fritidsboligen. Besøk til fritidsboligene med høyest kapasitet (mer enn 10 senger) er forbundet med de høyeste kostnadene på siste tur både per person (ca 1 150 kr.) og per gjestedøgn (244 kr.), men også besøk til de med minst kapasitet medfører relativt høyt forbruk (tabell 3.9).

Fritidsboligene med mer enn 10 senger utgjør bare et fåtall (54 boliger eller to prosent) i utvalget. Mer enn halvparten av boligene i utvalget hadde fra 5 til 8 senger, og gjennomsnittlig sengekapasitet var 7,3.

Tabell 3.9: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter antall senger i fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Sengekapasitet	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
0-4 senger	215	1 039	365	15
5-6 senger	190	900	837	35
7-8 senger	161	971	744	30
9-10 senger	149	845	446	18
Mer enn 10 senger	244	1 146	54	2
Totalt	175	935	2 446	100

Fritidsboligens alder ser ut til å ha liten påvirkning på forbruket per gjestedøgn, mens det derimot ser ut til at forbruket per person for hele turen er større ved besøk til eldre hytter (tabell 3.10). Dette innebærer at oppholdstiden er lengst ved gamle fritidsboliger. I alt 63 prosent av fritidsboligene i utvalget er bygd i perioden 1961 - 2008, av disse er nesten en firedel bygd etter 1990.

Tabell 3.10: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter byggeår for fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Byggeår (hoveddel)	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Før 1940	171	1 152	471	18
1940 – 1960	187	906	527	20
1961 – 1975	162	832	616	23
1976 – 1990	188	999	490	18
Etter 1990	188	896	582	22
Totalt	262	949	2 686	100

Respondentene ble også bedt om å angi anslått markedsverdi for fritidsboligene. Om lag 60 prosent av svargiverne (1 745 respondenter) oppga en verdi (tabell 3.11). Av disse oppga 25 prosent at verdien lå mellom 1 og 2 millioner kroner, og vel 20 prosent mellom 450 000 og 750 000 kroner. Gjennomsnittlig anslått markedsverdi lå på ca 1,4 millioner kroner, noe som kan antas å være noenlunde likt gjennomsnittlig verdi for norske fritidsboliger i aktiv bruk i 2008¹¹.

¹¹ Pris per solgt fritidseiendom var i følge www.statistikknett.com 1,3 mill. kr i 2008 (basert på SSBs statistikk for fritidseiendommer).

Tabell 3.11: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter anslått markedsverdi for fritidsboligen. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Anslått markedsverdi	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Under 450 000 kr	174	946	331	19
450 000 - 700 000 kr	178	937	347	20
750 000 – 1,0 mill. kr	167	927	330	19
1,1 mill. kr – 2,0 mill. kr	162	878	435	25
Over 2,0 mill. kr	206	1 131	302	17
Totalt	176	958	1 745	100

Man skulle på forhånd anta at høyere markedsverdi kan gi høyere forbruk på besøksturene, men resultatene gir ingen klare indikasjoner på dette. For boliger verd over 2,0 millioner kr er forbruket høyest både per person og per gjestedøgn, men vi finner også relativt høyt forbruk i den rimeligste kategorien.

3.6 Forbruk etter kjønn, alder, husholdningstype med mer

Gjennomsnittsalderen for respondentene i undersøkelsen var 46,3 år, og aldersspennet i utvalget strakte seg fra 25 til 83 år¹². Når det gjelder betraktninger rundt aldersfordeling, se ellers avsnitt 2.3.4. I tabell 3.12 vises gjennomsnittsforkret per gjestedøgn og per person for reisefølget ved siste besøk til fritidsboligen etter alderskategorier for *respondentene* i utvalget. Vi minner om at det er gjennomsnittsforkret til alle medlemmene i reisefølget som er registrert, og at respondentens egen alder i de fleste tilfeller ikke er den samme som gjennomsnittsalderen i reisefølget. Størst sprik i alder vil man nok finne i reisefølger som består av barnefamilier. Likevel kan respondentens alder være en mulig forklaringsfaktor med hensyn til forskjeller i forbruk.

Respondentene i aldersgruppen under 30 år har det høyeste forbruket blant aldersgruppene i tabellen, både mht. forbruk per gjestedøgn og forbruk per person. Det er relativt liten forskjell i forbruket etter alderskategori ellers.

Tabell 3.12: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter respondentens alder. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

*Alderskategori	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Under 30 år	204	1 114	335	13
30-39 år	180	870	597	22
40-49 år	160	883	652	24
50 år eller eldre	181	998	1 102	41
Totalt	178	949	2 686	100

* NB! Respondentens alderskategori gjenspeiler ikke nødvendigvis hele reisefølgets gjennomsnittsalder.

¹² Undersøkelsesutvalget hadde en nedre aldersgrense på 25 år.

Vi skal så se på forskjeller i forbruk mellom mannlige og kvinnelige respondenter (tabell 3.13). Som det fremgår av tabell 3.11 er kjønnsfordelingen av respondentene i utvalget litt skjev (57 prosent menn og 43 prosent kvinner). Vi minner om at det kun er respondentens kjønn som er registrert, mens forbruket per gjestedøgn gjelder alle personene i reiseenheten.

Tabell 3.13: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter respondentens alderskategori. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

*Kjønn	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Mann	190	1 047	1 522	57
Kvinne	162	823	1 164	43
Totalt	178	949	2 686	100

* NB! Respondentens kjønn gjenspeiler ikke nødvendigvis hele reisefølgets kjønns sammensetning for de som reiser sammen med andre.

Mannlige respondenter rapporterer å ha et høyere gjestedøgnforbruk i reisegruppen og høyere forbruk per person enn det kvinnelige respondenter rapporterer. Dette stemmer godt overens med forskjeller rapportert i sommer- og vinterferieundersøkelsene (TØI rapport 1092/2010 og 1117/2010).

I den sammenheng kan vi også presentere tall for forbruk relatert til respondentens utdanningsbakgrunn (tabell 3.14). Vi gjør igjen oppmerksom på at resultatene referer seg til *respondentens* utdanningsbakgrunn, og ikke nødvendigvis hele reisefølgets utdanningsbakgrunn¹³.

Det er de respondentene som har oppgitt at fagskole er høyeste fullførte utdanning som har rapportert det høyeste forbruket per person. De med høyskole eller universitet ligger også relativt høyt i forbruk per person. Når det gjelder forbruk per gjestedøgn er forskjellene relativt små.

Tabell 3.14: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter respondentens høyest fullførte utdanning. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

*Alderskategori	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Grunnskole	176	686	80	3
Videregående skole	187	845	580	22
Fagskole	167	1 083	239	9
Høyskole/universitet	177	977	1 787	67
Totalt	178	949	2 686	100

* NB! Respondentens utdanningsbakgrunn gjenspeiler ikke nødvendigvis hele reisefølgets gjennomsnittlige utdanningsbakgrunn

¹³ Se for øvrig en mer detaljert diskusjon av undersøkelsesutvalgenes representativitet i TOURIMPACT prosjektet i TØI rapport 1092/2010. Der vises det blant annet at de med høyere utdanningsbakgrunn ikke bruker vesentlig mer penger på feriereise i Norge enn andre i utvalget. I fritidsboligundersøkelsen oppgir hele 67 prosent (tabell 3.14) at de har høyskole eller universitet som utdanningsbakgrunn, som er en god del høyere andel enn befolkningen for øvrig, men det gjelder ikke nødvendigvis sammenlignet med den *fritidsboligeiende* andel av befolkningen.

Forbruk etter respondentenes husholdningstype er vist i tabell 3.15. De fritidsboligbrukerne som bor uten ektefelle og barn i husholdningen har det høyeste forbruket per person når de besøker fritidsboligen. Disse kan antas å reise oftere alene, i par eller med ikke-familie enn de husholdninger som består av flere familiemedlemmer, og alenereiser ser generelt ut til å innebære høyere forbruk (jfr. tabellene 3.7 og 3.8 i TØI rapport 1092).

Tabell 3.15: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter respondentens husholdningstype. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Husholdningstype	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Aleneboende/enslig uten barn	152	1 002	262	10
Aleneboende/enslig med barn	222	1 060	135	5
Samboer/gift uten barn	190	1 082	914	34
Samboer/gift med 1-2 barn	186	969	926	35
Samboer/gift med 3-4 barn	139	628	310	12
Samboer/gift med mer enn 4 barn	126	568	26	1
Samboer/gift med tenåringsbarn	206	920	90	3
Kollektivboende, med ikke-familie	152	1 503	23	1
Totalt	178	949	2 686	100

Samboere og ektepar uten barn i reisefølget står for nær en tredel av utvalget, og det samme gjelder familier med ett eller to barn under tenåringsalder. De med lavest forbruk per overnatting er også de største familiene, kanskje på grunn av "feriestordriftsfordeler" som felles transport og overnatting for hele familien. Samtidig er det slik at forbruk per person for barn antas å være lavere enn for voksne personer, slik at reisefølger bestående av voksne og flere barn normalt vil ha lavere forbruk per hode enn reisefølger med bare voksne. Unntaket her er familier med tenåringsbarn, som kanskje kan antas oftere å drive med mer kostbare fritidsboligaktiviteter enn småbarnsfamilier.

Tas det utgangspunkt i midtpunktet i intervallene oppgitt som person- og husholdningsinntekt, så er middelinntekten på de som deltok i undersøkelsen på drøyt 400 000 kroner per person, og nesten 700 000 kroner samlet for husholdningene. Dette er noe over gjennomsnittet i Norge, men det er også naturlig å anta at fritidsboligeiere har høyere inntekt generelt enn de som ikke eier fritidsbolig, siden anskaffelsen av denne i mange tilfeller krever en betydelig investering. (Merk at personer under 25 år ikke er med i utvalget i undersøkelsen.) Tabell 3.16 viser feriereiseforbruket per overnatting og per person etter husholdningsinntekt. Forbruket varierer relativt usystematisk i forhold til husholdningsinntekt, både når det gjelder forbruk per gjestedøgn og forbruk per person. Forskjellene kan være relativt store både for forbruk per overnatting og forbruk per person, men det er ingen lineær sammenheng mellom forbruk og inntektskategori.

Tabell 3.16: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter respondentens oppgitte husholdningsinntekt. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Oppgitt husholdningsinntekt	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Under 99 999 kr.	114	851	44	2
100 – 199 999 kr.	203	1 398	33	1
200 – 299 999 kr.	137	819	78	3
300 – 399 999 kr.	152	751	198	7
400 – 499 999 kr.	140	1 035	243	9
500 – 599 999 kr.	187	1 013	326	12
600 – 699 999 kr.	149	885	412	15
700 – 799 999 kr.	193	802	376	14
800 – 899 999 kr.	211	938	377	14
900 – 999 999 kr.	183	1 094	225	8
Over 1 000 000 kr.	224	1 066	374	14
Totalt	178	949	2 686	100

3.6 Fordeling av forbruket på ulike varer og tjenester

I tabell 3.17 nedenfor er forbruket ved siste besøk til fritidsboligen fordelt på ulike varer og tjenester. Siden de fleste opphold på fritidsboliger i Norge foregår som selvhushold, er det naturlig at innkjøp av dagligvarer vil ta en betydelig del av reisebudsjettet. Det går med ca 65 kroner per person per døgn, og ca 350 kroner for hele oppholdet per hode, til innkjøp av dagligvarer. Det brukes også ca 220 kroner i annet varekjøp og utstyr til fritidsboligen per person, og 190 kroner i transport til og fra (og evt. rundt) på stedet per besøkende.

Tabell 3.17: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter type forbruk. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent.

Type forbruk	Forbruk per gjestedøgn	Prosentandel av forbruket per gjestedøgn	Forbruk per person	Prosentandel av forbruket per person
Servering	16	9	83	9
Dagligvarer	65	36	346	36
Annet varekjøp/utstyr	17	10	218	23
Transport	36	20	190	20
Aktiviteter/underholdning	14	8	38	4
Annet	30	17	75	8
Totalt	178	100	949	100

Dagligvarer og annet innkjøp utgjør altså nesten 60 prosent av utgiftene per person forbundet med besøk til fritidsboligen. Én av fem kroner brukt går med til transport, mens bare en liten andel av pengene går med til servering og aktiviteter.

3.7 Geografisk fordeling av forbruket

I dette avsnittet skal vi se nærmere på hvordan forbruket ved siste besøk til fritidsboligen varierer i forhold til landsdel og fylke hvor fritidsboligen ligger, og hvor de besøkende kommer fra.

3.7.1 Forbruk etter fritidsboligens beliggenhet - landsdel

Et gjennomsnittlig besøk på fritidsbolig i Nord-Norge gir et forbruk på drøyt 1 200 kroner per person, og 200 kr per gjestedøgn. Det er fra 210 til 390 kroner mer per person enn ved fritidsboligbesøk i de øvrige landsdeler (tabell 3.18). Det er imidlertid relativt store variasjoner fra fylke til fylke (tabell 3.19 og 3.20)

Tabell 3.18: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter landsdel fritidsboligen ligger i. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Landsdel for fritidsbolig	Forbruk per gjestedøgn	Forbruk per person	N	Prosentandel av utvalget
Nord-Norge	199	1 233	334	13
Midt-Norge*	165	911	397	15
Vestlandet	154	897	463	17
Telemark/Agder	194	1 023	533	20
Østlandet	179	842	949	36
Totalt	178	949	2 676	100

*Møre og Romsdal er slått sammen med Trøndelag under Midt-Norge.

3.7.2 Forbruk etter fritidsboligenes beliggenhet - fylke

I en del tilfeller ligger fritidsboligen i det samme fylket som bostedet til eieren er, mens i andre tilfeller innebærer fritidsboligbesøket reise igjennom flere fylker. En fordeling av utgifter på de ulike fylkene på reisen til og fra fritidsboligen er ikke blitt registrert i denne undersøkelsen. Vi må derfor legge alt forbruk på reisen til det aktuelle fritidsboligfylket. Noen fylker vil i større grad enn andre være gjennomreisefylker. Vi antar at denne forenklingen likevel gir en tilnærmet riktig fordeling av forbruket, selv om vårt materiale omfatter en del lange reiser hvor undervegskostnader (særlig transportkostnader og serveringsutgifter) kan være betydelige.

Forbruket per gjestedøgn ligger høyest i Aust-Agder (259 kroner) og lavest i Vestfold (139 kr), Sogn og Fjordane (137 kr) og Østfold (127 kr). Tallene for de enkelte fylkene reflekter dels at besøk på hytter på fjellet har høyere gjestedøgnforbruk enn på kysthytter (jf tabell 3.2), men det er det er del forbruksforskjeller som ikke så enkelt lar seg forklare. Lange reiseavstander kan bidra til å forklare noen av forskjellene i forbruk per person, men samtidig ser vi at mens forbruket er høyest i Finnmark og Nordland (ca 1 400 kr), er det ganske lavt i Troms (789 kr).

Tabell 3.19: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter fritidsboligens fylke. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Fylke	Kr per gjestedøgn	Kr per person	N	Prosentandel
Østfold	127	909	154	6
Akershus	228	1 278	53	2
Oslo*	189	1 185	16	1
Vestfold	139	1 041	97	4
Buskerud	182	772	242	9
Oppland	198	839	307	11
Hedmark	199	745	177	7
Telemark	201	1 029	179	7
Vest Agder	187	1 042	111	4
Aust Agder	259	988	146	5
Rogaland	202	884	132	5
Hordaland	144	876	241	9
Sogn og Fjordane	137	970	90	3
Møre og Romsdal	183	998	142	6
Sør-Trøndelag	152	945	176	7
Nord-Trøndelag	168	649	79	3
Nordland	202	1 411	192	7
Troms	187	789	95	4
Finnmark	198	1 378	47	2
Uoppgitt	333	998	10	-
Totalt	178	949	2 686	100

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

3.7.3 Forbruk etter forbrukskategori og fylke

Tabell 3.20 viser forbruket per gjestedøgn fordelt etter fylke og ulike kostnadskategorier. Serveringsforbruket (på restaurant, kafé, kro, bar etc.) per gjestedøgn er klart høyest i Oslo (50 kr), ellers i landet ligger de stort sett mellom 10 og 20 kr.

For de fleste fylkene ellers går det med mellom 50 og 70 kroner per gjestedøgn i dagligvarer i gjennomsnitt, og rundt 20 kr i annet varekjøp. Dagligvarer er den største utgiftsposten i de fleste fylkene. Det handles mest i dagligvarer per gjestedøgn i Akershus og Aust Agder, og minst i Sogn og Fjordane, Oslo og Sør-Trøndelag.

Tabell 3.19: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter fritidsboligens fylke og kostnadskategori. Kr per gjestedøgn.

Fylke / kostnadskategori	Servering	Dagligvarer	Varekjøp	Transport	Aktiviteter	Annet	Totalt
Østfold	19	49	19	19	7	14	127
Akershus	13	123	20	27	12	34	228
Oslo*	50	47	18	60	14	1	189
Vestfold	23	58	14	21	8	15	139
Buskerud	15	71	23	30	13	30	182
Oppland	15	72	17	33	16	45	198
Hedmark	18	73	18	40	15	36	199
Telemark	22	77	21	41	14	25	201
Vest Agder	15	65	19	35	25	29	187
Aust Agder	19	91	16	50	18	66	259
Rogaland	14	77	24	40	10	37	202
Hordaland	9	54	16	28	11	25	144
Sogn og Fjordane	14	43	14	39	14	14	137
Møre og Romsdal	15	64	19	37	23	26	183
Sør-Trøndelag	13	49	14	36	10	30	152
Nord-Trøndelag	13	68	18	31	18	21	168
Nordland	14	68	15	48	17	39	202
Troms	12	72	17	48	13	25	187
Finnmark	7	62	12	60	7	56	205
Uoppgitt	159	80	6	41	29	17	333
Totalt	16	65	17	36	14	30	178

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

Transportkostnadene er høyest for reiser tilbrakt i Oslo og Finnmark (60 kr), men for de fleste fylkene ellers er transportkostnadene på mellom 30 og 50 kroner per gjestedøgn. Det brukes mest på aktiviteter i Aust-Agder (25 kr), men ellers er denne utgiftsposten liten – mellom 10 og 20 kr per gjestedøgn – i de fleste andre fylkene. Andre utgifter utgjorde 20-40 kroner per gjestedøgn i de fleste fylker.

Når det gjelder utgifter per person for besøket (se tabell 3.20) endres bildet noe på grunn av litt varierende oppholdstid¹⁴. Dagligvareinnkjøp er klart høyest i Akershus, mens Nordland, Finnmark og Vestfold skiller seg litt ut fra de andre fylkene. Besøk til fritidsboliger i Oslo, Finnmark og Nordland innebærer høyest transportkostnad transport per person, pluss/minus 400 kroner. Utgifter til aktiviteter, dvs. for eksempel familieparkbesøk, sport, underholdning m.m. utgjorde mellom 30 til 50 kroner per person i de fleste av fylkene.

¹⁴ Merk at fordelingen på varer og tjenester innen hvert fylke er den samme enten vi ser på døgnforbruk eller forbruk på hele reisen per person.

Tabell 3.20: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter fritidsboligens fylke og kostnadskategori. Kr per person.

Fylke / kostnadskategori	Servering	Dagligvarer	Varekjøp	Transport	Aktiviteter	Annet	Totalt
Østfold	138	352	179	135	53	53	909
Akershus	70	690	251	152	48	66	1 278
Oslo*	311	293	36	374	83	89	1 185
Vestfold	171	436	154	160	57	62	1 041
Buskerud	64	301	193	125	34	54	772
Oppland	64	304	235	140	29	68	839
Hedmark	66	276	174	150	27	57	752
Telemark	110	395	198	212	41	73	1 029
Vest Agder	84	360	216	193	50	141	1 042
Aust Agder	74	346	291	189	20	68	988
Rogaland	62	334	232	173	33	45	880
Hordaland	56	326	216	169	33	68	868
Sogn og Fjordane	98	301	152	276	48	95	970
Møre og Romsdal	80	343	174	198	69	127	991
Sør-Trøndelag	80	303	244	222	29	65	944
Nord-Trøndelag	51	259	131	119	19	68	647
Nordland	97	476	333	338	46	120	1 411
Troms	52	302	159	203	17	56	789
Finnmark	51	441	441	431	45	51	1 460
Uoppgitt	476	241	70	124	-	86	998
Totalt	83	346	218	190	38	75	949

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

Hvor de reisende kommer fra har også en viss interesse mht. forbruk på ferien. Datagrunnlaget er imidlertid for lite til å koble bostedsfylke mot fritidsboligfylke,

Av tabell 3.21 fremgår det at forbruket per gjestedøgn varierer mellom 118 kr (Vestfold) og 238 kr (Akershus). For de fleste fylkene ligger forbruket mellom 140 og 200 kroner.

Det er relativt store forskjeller mellom fylkene, f.eks. bruker bosatte i Østfold (1 411 kr), Oslo (1 378 kr) og Troms (1 278 kr) langt mer enn bosatte i Hedmark (649 kr), Sogn og Fjordane (745 kr) per person når de besøker fritidsboligen sin.

Tabell 3.21: Forbruksutgifter for norske fritidsboligbesøkende etter bostedsfylke. Kr per gjestedøgn og kr per person. Prosent. N = antall respondenter.

Bostedsfylke	Kr per gjestedøgn	Kr per person	N	Prosentandel
Finnmark	208	909	43	2
Troms	183	1 278	94	4
Nordland	164	1 185	137	5
Nord-Trøndelag	175	1 041	72	3
Sør-Trøndelag	120	772	169	6
Møre og Romsdal	220	839	125	5
Sogn og Fjordane	140	745	62	2
Hordaland	225	1 029	265	10
Rogaland	140	1 042	213	8
Vest-Agder	178	988	85	3
Aust-Agder	172	884	59	2
Telemark	217	876	87	3
Vestfold	118	970	115	4
Buskerud	168	998	150	6
Oppland	140	945	111	4
Hedmark	226	649	110	4
Østfold	148	1 411	148	6
Akershus	238	789	306	11
Oslo	203	1 378	335	13
Totalt	178	998	2 686	100

3.8 Kort oppsummering om bruksbetinget forbruk

Oversiktene i dette kapitlet viser at det er betydelige geografiske forskjeller i forbruket og hvordan dette fordeler seg på ulike varer og tjenester, både når man ser på hvilket fylke fritidsboligen ligger i og hvor eierne er bosatt.

Forbruket varierer med en rekke andre aspekter ved besøket til fritidsboligen og de reisende/besøkende, for eksempel formål ved besøket, lengde på oppholdet, hva slags type sted eller type fritidsbolig som besøkes, reiselengde i avstand og tid og hvordan reisefølget er sammensatt (familietype, alder, kjønn etc). Noen av disse variasjonene kan intuitivt forklares med reiseavstand, type tilbud på stedet etc., men variasjonene er til dels usystematiske.

Noen mer dyptgående statistiske analyser av årsakssammenhenger er ikke presentert i denne framstillingen. Resultater fra slike analyser viser at det er få enkeltfaktorer som har avgjørende innflytelse på omfanget av bruk (Thrane og Farstad, 2012) og forbruk.

4 Kostnader knyttet til eierskap og hold av fritidsboligen

I dette kapitlet skal vi flytte fokus fra forbruket knyttet til besøk til fritidsboligen, og se nærmere på ulike kostnader knyttet til eierskap og hold av fritidsboligen, inkludert kostnader til oppgradering i løpet av den ettårsperioden undersøkelsen dekker.

4.1 Kostnader til eierskap og hold av fritidsboligen

Hva medfører det av kostnader å eie en fritidsbolig ut over det som er direkte avhengig av forbruket ved hvert enkelt besøk? Dette dreier seg om kostnader i form av ulike faste eller variable avgifter, løpende vedlikehold og andre nødvendige varer og tjenester som påløper gjennom året. I dette kapitlet fokuseres det på slike kostnader, med ett unntak: Kostnader av mer finansiell art, for eksempel kapitalkostnader og forsikringer. Kostnadene er regnet som gjennomsnitt for alle fritidsboligene i undersøkelsen. For noen kostnadsposter vil verdien være 0 for enkelte fritidsboliger, for eksempel strømavgifter på hytter som ikke har elektrisitet.

4.1.1 Generelle kostnader ved eierskap

I gjennomsnitt oppgir fritidsboligeierne at de har ca 18 800 kroner i utgifter per år tilknyttet eierskap og hold av fritidsboligen. Det ble også spurt om hvor mye av disse utgiftene som er betalt til lokale aktører i fritidsboligkommunen, og gjennomsnittlig dreier det seg om 63 prosent av kostnadene. Det vil si at den lokale andelen av forbruket utgjør om lag 11 400 kroner per fritidsbolig, dvs. penger som blir anvendt i fritidsboligkommunen til lokale myndigheter og ulike lokale vare- og tjenesteytere.

Det er nær 97 prosent av respondentene (2 899) som har gitt detaljert oversikt over kostnader. I tabell 4.1 er det satt opp en oversikt over de ulike kostnadene fordelt etter kostnadskategori. Den største kostnadsposten er innkjøp av materialer og verktøy til generelt vedlikehold av fritidsboligen (utenom oppussing/påbygg, se avsnitt 4.2). Slike kostnader beløper seg til ca 3 300 kr per år. Nest etter dette er utgifter til strøm på om lag 3 100 per år (for alle fritidsboliger).

Vedlikeholdsrelaterte tjenester og innkjøp av utstyr og innredning av fritidsboligen er også betydelige kostnader med drøyt 2 000 kr hver. Litt over 1 500 kroner går med til møbler, klær eller sengetøy og liknende, mens vann-, kloakk-, renovasjons-, og andre tilknytningsavgifter beløper seg på nesten 1 300 kroner i gjennomsnitt.

Tabell 4.1: Kostnader til eierskap/hold for norske fritidsboligeiere etter kostnadskategori. Kr per fritidsbolig per år. Prosent.

Kostnadskategori	Kostnad per fritidsbolig	Prosentandel av kostnadene
Feste- eller bygslingsavgift	873	5
Vann, kloakk, renovasjon og andre avgifter/utgifter	1 276	7
Brøyting, veiavgift, skiløypeavgift eller lignende	386	2
Lokale bompenger og parkeringsutgifter	171	1
Fellesutgifter til sameie/eierforening/lag	433	2
Strøm	3 099	16
Gass, parafin, brensel eller lignende	541	3
Materialer og verktøy til vedlikehold av fritidsboligen	3 296	18
Tjenester relatert til vedlikehold (håndverkere m.m.)	2 185	12
Andre vedlikeholdsutgifter	994	5
Utstyr, apparater og innredning til fritidsboligen	2 094	11
Møbler, klær og sengetøy	1 507	8
Telefon, internett, kabel-TV, parabol avgifter og andre abonnement	681	4
Vakthold, hogst, gressklipp, snømåking, tomteutbedring og andre	219	1
Lokale transportutgifter (som snøscooter, taxibåt o.l.).	103	1
Andre varer og tjenester	496	3
Andre utgifter	459	2
Totalt	18 812	100

4.1.2 Kostnader etter egenskaper ved fritidsboligen

Det er enkelte forskjeller i kostnadsnivået etter på hvilket sted fritidsboligen ligger (tabell 4.2). De fritidsboligene som ligger ved kysten er de som har høyest kostnader til eierskap og hold, dvs. med nesten 21 600 kroner. Disse fritidsboligene er altså over 3 000 kroner dyrere å eie og holde enn de som ligger på fjellet. Rimeligst i drift er fritidsboliger beliggende i lavlands-/eller skogsterreng (15 300 kr). Boliger ”på annet” sted kan f.eks. innebefatte leiligheter i byene, som også kan koste over gjennomsnittet å eie og holde.

Tabell 4.2: Kostnader til eierskap/hold for norske fritidsboligeiere etter type beliggenhet. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Type sted	Kostnad per fritidsbolig	N
På fjellet	17 401	1 052
I lavland/skogsterreng	15 261	633
Ved kysten	20 658	1 097
På annet sted	20 111	117
Totalt	18 276	2 899

Kostnader etter en annen type steds karakteristikk er gjengitt i tabell 4.3. De dyreste å eie/holde er leiligheter og eneboliger som fungerer som fritidsboliger, med tilknyttede kostnader på henholdsvis 32 300 kr og 27 600 kr per år. Hytter i hyttelandsbyer er også relativt dyre i drift, ca 25 000 kr årlig. Om lag 70 prosent av fritidsboligene er frittstående hytter, og de er også de ”rimeligste” å eie/holde, med drøyt 17 000 kroner i årlige kostnader.

Tabell 4.3: Kostnader til eierskap/hold for norske fritidsboligeiere etter type fritidsbolig. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Type sted	Kostnad per fritidsbolig	N
Hytte (frittstående)	17 013	2 107
Hytte i hyttelandsby	18 924	96
Leilighet i turistanlegg	24 983	22
Leilighet annet sted	32 347	39
Enebolig	27 571	231
Småbruk/gårdshus	19 436	262
Annen type fritidsbolig	14 404	142
Totalt	18 276	2 899

4.1.3 Kostnader etter geografisk beliggenhet

De ”dyreste” fritidsboligene å eie og holde finner man i Vestfold, Aust-Agder og Oslo med henholdsvis ca 24 000, 23 000 og 22 000 kroner i årlige kostnader i gjennomsnitt (tabell 4.4). De rimeligste boligene å eie og holde finnes i Hedmark, Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag, med i underkant av 13 000 kroner per år.

Tabell 4.4: Kostnader til eierskap/hold for norske fritidsboligeiere etter fritidsboligfylke. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Fritidsboligfylke	Kostnad per fritidsbolig	N
Østfold	20 106	165
Akershus	19 894	69
Oslo*	22 072	18
Vestfold	24 226	106
Buskerud	20 101	248
Oppland	19 083	328
Hedmark	12 932	190
Telemark	21 548	195
Vest-Agder	16 567	115
Aust-Agder	22 890	152
Rogaland	19 011	148
Hordaland	19 496	258
Sogn og Fjordane	18 336	94
Møre og Romsdal	12 951	165
Sør-Trøndelag	14 812	181
Nord-Trøndelag	12 830	90
Nordland	18 932	212
Troms	14 394	100
Finnmark	13 710	56
Uoppgitt	30 772	9
Totalt	18 276	2 899

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

Hvor eierne/respondentene er bosatt har også en viss påvirkning på kostnadsnivået (tabell 4.5). Bosatte i Oslo og Akershus bruker mest på sin fritidsbolig med i overkant av 22 000 kroner per år. De som bor i Møre og Romsdal og Oppland bruker minst (14 000 kr), eller ca 36 prosent mindre enn bosatte i Oslo og Akershus.

Tabell 4.5: Kostnader til eierskap/hold for norske fritidsboligeiere etter bostedsfylke. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Bostedsfylke	Kostnad per fritidsbolig	N
Finnmark	15 301	48
Troms	15 670	95
Nordland	16 194	152
Nord-Trøndelag	15 478	81
Sør-Trøndelag	16 355	175
Møre og Romsdal	13 966	151
Sogn og Fjordane	14 813	65
Hordaland	19 280	282
Rogaland	20 988	230
Vest-Agder	16 252	89
Aust-Agder	16 862	63
Telemark	17 103	102
Vestfold	14 545	121
Buskerud	19 746	159
Oppland	13 922	122
Hedmark	14 190	118
Østfold	18 628	165
Akershus	22 379	320
Oslo	22 394	361
Totalt	18 276	2 899

Det kan også nevnes at rapporterte kostnader har en viss sammenheng med størrelsen på husholdningsinntekten. De som tjener mest har også generelt større forbruk på fritidsboligen. De med husholdningsinntekt rundt én millioner kroner per år har en kostnad på litt over 22 000 kroner, mens de med under 600 000 kr i inntekt bruker 16 000 kroner eller mindre.

4.2 Kostnader til oppussing, oppgradering eller påbygg av fritidsboligen

Det er også betydelige kostnader forbundet med oppussing, oppgradering eller påbygg av fritidsboligen og/eller tilstøtende bygninger, infrastruktur eller tomt for de som eier/disponerer en fritidsbolig i Norge.

4.2.1 Generelle kostnader ved oppussing eller påbygg

Det var 785 respondenter (26,2 prosent av utvalget) som rapporterte å ha pusset opp, oppgradert eller bygd på fritidsboligen eller utført annet arbeid på tomten. Av disse var det flest (20,8 prosent) som hadde foretatt utvidelse/oppgradering av selve fritidsboligen (tabell 4.6), og gjennomsnittlig kostnad for dette var ca 73 000 kroner. Om lag sju prosent hadde innlagt vann og avløp og/eller gjort

våtromsarbeider, til en snittkostnad på 58 000 kroner. Samlet kostnad i gjennomsnitt for de som hadde foretatt oppgradering var 95 700 kr.

Tabell 4.6: Kostnader til oppussing, oppgradering eller påbygg etter type kostnad. Kr per fritidsbolig og andel fritidsboliger som har hatt slike kostnader siste år.

Type utgift	Kostnad per fritidsbolig*	Prosentandel i utvalget som har hatt slike kostnader
Utvidelse/oppgradering (utenom generelt vedlikehold)	72 897	20,8
Uthus, båthus, garasje, brygge etc.	33 311	7,6
Innlagt vann/kloakk inkl. våtrom	58 207	6,9
Innlagt strøm	25 841	4,7
Installert telefon, internett, kabel-TV, parabol o. l.	3 575	6,8
Andre typer utgifter til oppgradering	18 470	12,4

* Per fritidsbolig hvor eier har oppgitt å ha hatt slike kostnader siste år i utvalget.

I tabell 4.7 er disse kostnadene fordelt på alle de 3 000 respondentene i utvalget. I gjennomsnitt beløp slike kostnader seg til 25 400 kroner per fritidsbolig i løpet av året.

Tabell 4.7: Kostnader til oppussing, oppgradering eller påbygg etter type kostnad. Kr per fritidsbolig (alle fritidsboliger i utvalget) per år.

Type utgift	Kostnad per fritidsbolig*	Prosentandel av kostnadene
Utvidelse/oppgradering (utenom generelt vedlikehold)	15 138	59
Uthus, båthus, garasje, brygge etc.	2 532	10
Innlagt vann/kloakk inkl. våtrom	3 997	16
Innlagt strøm	1 215	5
Installert telefon, internett, kabel-TV, parabol o. l.	242	1
Andre typer utgifter til oppgradering	2 296	9
Totalt	25 420	100

* Fordelt på alle 3 000 fritidsboliger i utvalget.

De klart høyeste kostnadene er knyttet til utvidelse eller oppgradering av fritidsboligen, med drøyt 15 000 kr per fritidsbolig, eller nesten 60 prosent av totale kostnader. Innlegging av vann /kloakk og/eller våtromsarbeider er den neste gjennomsnittskostnaden, om lag 4 000 kr per fritidsbolig og 16 prosent av totale kostnader.

4.2.2 Kostnader etter egenskaper ved fritidsboligen

På samme måte som for generelle kostnader med eierskap og hold er det også variasjoner i kostnader til oppussing og byggearbeider etter type sted fritidsboligen ligger på. Oversikten nedenfor (tabell 4.8) gjelder gjennomsnittlige kostnader for alle fritidsboligene i utvalget, uansett om slike arbeider har vært gjennomført eller ikke.

Det brukes mest penger til oppgradering for fritidsboliger som ligger ved kysten, i snitt 31 500 kroner per år. Slike kostnader til fritidsboliger på fjellet utgjør i snitt 25 000 per år. Det investeres minst i fritidsboliger i lavland eller skogsterreng, om lag 15 000 kroner i gjennomsnitt per år.

Tabell 4.8: Kostnader for norske fritidsboligeiere til oppussing, oppgradering eller påbygg etter type sted for fritidsboligen. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Type sted	Kostnad per fritidsbolig	N
På fjellet	25 201	1 086
I lavland/skogsterreng	15 465	656
Ved kysten	31 549	1 139
På annet sted	23 630	119
Alle	25 420	3 000

Tabell 4.9 viser at det er de fritidsboligene som er leiligheter i et turistanlegg som medførte de høyeste oppgraderingskostnadene (38 000 kr) per år.

Tabell 4.9: Kostnader for norske fritidsboligeiere til oppussing, oppgradering eller påbygg etter type fritidsbolig. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Type fritidsbolig	Gjennomsn. kostnad per fritidsbolig	N
Hytte (frittstående)	25 992	2 173
Hytte i hyttelandsby	22 353	109
Leilighet i turistanlegg	38 087	23
Leilighet annet sted	29 668	41
Enebolig	27 825	242
Småbruk/gårdshus	22 375	265
Annen type fritidsbolig	17 601	147
Totalt	25 420	3 000

Dette er ikke ulikt tendensene for generelle kostnader for eierskap og hold (tabell 4.2 og 4.3), dvs. at det brukes mer penger på hytter ved sjøen og på leiligheter og eneboliger enn for eksempel på hytter i innlandet – spesielt i forhold til hytter som ikke ligger på fjellet.

Hvor mye som brukes på standardheving varierer mye med den anslåtte verdien på fritidsboligen (se tabell 4.9). De anslått dyreste boligene medfører generelt også de største investeringene (bortsett fra en ”topp” på rundt 2,5 – 3,0 mill. kr.). For eksempel brukes det 5-6 ganger så mye per år på de dyreste fritidsboligene sammenlignet med de billigste. Merk at knapt 60 prosent av respondentene har oppgitt markedsverdi, og at snittet for disse ligger ca 4 000 kroner høyere enn for alle fritidsboligene i utvalget.

Tabell 4.10: Kostnader for norske fritidsboligeiere til oppussing, oppgradering eller påbygg etter anslått markedsverdi. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Anslått markedsverdi (K = 1000kr)	Kostnad per fritidsbolig	N
0-500K	10 629	550
500-1000K	21 827	572
1000K-1500K	31 584	281
1500-2000K	48 714	184
2000-2500K	37 705	88
2500-3000K	89 089	87
3000-5000K	54 527	97
Over 5 mill. kr.	66 922	45
Totalt	29 170	1 904

Det kan også observeres at det brukes noe mer på de eldste og de nyeste fritidsboligene samt på de som er bygget mellom 1961 og 1980 enn på de som er bygget i en annen periode (tabell 4.11).

Tabell 4.11: Kostnader for norske fritidsboligeiere til oppussing, oppgradering eller påbygg etter byggeår. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Byggeår (eksakt eller antatt)	Kostnad per fritidsbolig	N
1800-1900	26 079	246
1901-1940	19 961	337
1941-1960	24 976	592
1961-1980	26 482	914
1981-2000	20 584	540
2001-2008	35 071	371
Totalt	25 420	3 000

4.2.3 Kostnader etter geografisk beliggenhet

Gjennomsnittlige kostnader til oppgradering, utvidelser etc for alle fritidsboliger i utvalget vil være en funksjon av andelen fritidsboliger som er gjenstand for oppgradering og gjennomsnittlig kostnad for disse. Disse størrelsene vil kunne variere fra år til år, og variasjonene vil være større jo mer man bryter ned materialet på ulike kategorier, for eksempel fylker. Siden vi senere i rapporten (kapittel 6) skal beregne totale kostnader per fylke, er det viktig å få fram her hvordan disse størrelsene varierer og hvordan de påvirker gjennomsnittlig kostnad for alle fritidsboliger i utvalget.

I tabell 4.12 det stilt opp fylkesvise tall for andel som er oppgradert, gjennomsnittlig kostnad for disse og gjennomsnittlig kostnad for alle fritidsboliger i utvalget. Andelen som ble oppgradert/utbygd i undersøkelsesåret varierer mellom 18,7 og 34,3 prosent, det vil si +/- 7,5-8,1 prosentpoeng omkring snittet på 26,2. Kostnaden per oppgradering varierer adskillig mer, fra 40 000 kr til 160 000 kr.

Tabell 4.12: Kostnader til oppussing, oppgradering eller påbygg for norske fritidsboligeiere etter fritidsboligfylke. Kr per fritidsbolig per år. N = antall respondenter.

Fritidsboligfylke	N Antall fritids- boliger i utvalget	Andel i utvalget som har foretatt oppgradering siste år	Snittkostnader fritidsboliger som er blitt oppgradert	Snittkostnad alle fritidsboliger i utvalget (kr)
Østfold	175	34,3	130 765	44 834
Akershus	70	28,6	40 415	11 547
Oslo*	18	33,3	-	-
Hedmark	108	26,6	85 940	22 888
Oppland	256	21,3	65 843	13 997
Buskerud	334	27,7	136 880	37 963
Vestfold	199	26,9	159 921	42 942
Telemark	204	22,1	100 673	22 207
Aust Agder	122	28,4	96 880	27 501
Vest Agder	155	23,8	116 769	27 757
Rogaland	154	27,9	93 882	26 214
Hordaland	267	26,2	77 764	20 388
Sogn og Fjordane	97	21,6	76 548	16 572
Møre og Romsdal	172	26,2	84 093	22 001
Sør-Trøndelag	189	26,5	56 020	14 820
Nord-Trøndelag	91	18,7	78 394	14 645
Nordland	215	29,3	75 729	22 655
Troms	105	28,6	70 943	20 270
Finnmark	58	24,1	44 536	10 750
Totalt	2 989	26,2	95 719	25 420

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

Det investeres klart mest i gjennomsnitt per fritidsbolig i Østfold (44 800 kr), Vestfold (42 900 kr) og Buskerud (38 000 kr). Dette skyldes først og fremst høye kostnader per oppgradering/utbygging, og for Østfolds del også en høy andel fritidsboliger som er blitt gjenstand for oppgradering/utbygging.

De laveste investeringene finner vi i Finnmark (10 750 kr), Akershus (11 500 kr), Oppland (14 000 kr) og i Trøndelagsfylkene (knappt 15 000 kr).

5 Bruk av fritidsboligene

I dette kapitlet presenteres resultater for bruken av fritidsboliger. Innledningsvis presenteres tall for bruksomfang målt i antall turer og antall netter i bruk siste år.

Hoveddelen av kapitlet (underkapittel 5.2) er viet omfanget av overnattinger sett i relasjon til ulike kriterier som kan påvirke bruksomfanget.

Vi vil igjen understreke at tallene for bruksomfang ikke uten videre kan gjøres gjeldende for hele populasjonen av fritidsboliger i Norge (jfr. avsnitt 2.3.4). Tallene i dette kapitlet er først og fremst et godt grunnlag for å studere sammenhenger mellom bruk og ulike egenskaper ved fritidsboligeierne og selve fritidsboligene.

5.1 Hovedresultater besøksomfang

5.1.1 Besøk med eller uten overnatting

Tabell 5.1 gir en oversikt over når fritidsboligen sist ble brukt av de som har deltatt i undersøkelsen eller av andre som disponerer boligen. Hele 2/3 av respondentene som fullførte undersøkelsen har besøkt fritidsboligen siste måneden før undersøkelsen fant sted. Bare ca fire prosent har ikke besøkt fritidsboligen det siste halvåret, og 2,2 prosent ikke har benyttet fritidsboligen i det hele tatt det siste året.

Tabell 5.1: Siste besøk til fritidsboligen, med eller uten overnatting. Antall respondenter = N. Prosent.

Siste besøk	N	Prosentandel av utvalget
Under en uke siden	632	21
1-2 uker siden	675	23
3-4 uker siden	680	23
1-2 måneder siden	501	17
2-4 måneder siden	308	10
4-6 måneder siden	86	3
6-9 måneder siden	24	1
9-12 måneder siden	29	1
Mer enn 12 måneder siden	65	2
Totalt	3 000	100

Blant dem som oppga at de ikke hadde besøkt fritidsboligen siste år (65 respondenter) har tre av fem latt andre benytte fritidsboligen. Det vil si at kun ca.

én prosent av fritidsboligene det er rapportert for i utvalget har stått ubenyttet i perioden oktober 2007 til oktober 2008.

Respondentene har rapportert hvor mange turer de har hatt til fritidsboligen i gjennomsnitt det siste året. 53,4 prosent har foretatt tur uten overnatting til fritidsboligen siste år, 85,2 prosent har foretatt besøk med 1-3 overnattinger og 76,7 prosent har foretatt minst ett besøk med fire overnattinger eller mer. I gjennomsnitt foretas det seks dagsturer, nesten 10 kort-/helgeturer (1-3 overnattinger), og litt over tre ferieturer (med minst fire overnattinger) per år. Totalt besøkes altså fritidsboligen ca 19 ganger per år i gjennomsnitt for de fritidsboligene som det er rapportert for i undersøkelsen.

I tabell 5.2 er disse turene fordelt på tre sesonger. Flest besøk i gjennomsnitt (ca 10) til fritidsboligen foregår om sommeren (mai – august). Ca fire besøk foregår om høsten (september – oktober), mens omtrent seks besøk skjer i perioden november – april.

Tabell 5.2: Antall turer til fritidsboligen etter sesong og type tur. Antall turer siste år.

Type tur/besøk	Sommer mai -aug.	Høst, okt.-sep.	Vinter, nov.-apr.	Hele året
Antall dagsturer	3,2	1,4	1,7	6,3
Antall helgeturer	4,7	2,0	3,3	9,9
Antall ferieturer	1,9	0,4	0,9	3,2
Totalt antall turer	9,7	3,8	5,9	19,4

Hvor fritidsboligen ligger vil sannsynligvis ha påvirkning på i hvilken sesong boligen benyttes mest. Fritidsboliger som ligger ved kysten benyttes mest om sommeren, mens fritidsboliger på fjellet brukes mer om vinteren eller høsten enn de som ligger ved kysten.

I tabell 5.3 er det en oversikt over antall turer og type tur for de ulike beliggenhetsstedene for fritidsboligene det er rapportert for i undersøkelsen.

Tabell 5.3: Antall turer til fritidsboligen etter type sted for fritidsboligen og type tur. Antall turer siste år.

	Antall dagsturer per år	Antall helgeturer per år	Antall ferieturer per år	Totalt antall turer per år	N
På fjellet	4,2	10,1	3,1	17,3	1 086
I lavland/skogsterreng	6,7	9,9	2,6	19,0	656
Ved kysten	7,0	9,5	3,5	19,6	1 139
På annet sted	8,6	7,9	3,2	19,7	119
Totalt	6,0	9,8	3,2	19,0	3 000

Tabellen viser at fritidsboliger på fjellet brukes minst målt i antall besøk. Forskjellen mellom fjellfritidsboligene og de andre kan i hovedsak tilskrives ca to færre dagsturer enn gjennomsnittet til førstnevnte type. For overnattingsbesøk er forskjellene derimot små mellom de ulike typene beliggenhet.

Tabell 5.4: Antall turer til fritidsboligen etter type fritidsbolig og type tur. Antall turer siste år.

Type fritidsbolig	Antall dagsturer per år	Antall helgeturer per år	Antall ferieturer per år	Totalt antall turer per år	N
Hytte (frittstående)	6,1	9,9	3,0	18,7	2 173
Hytte i hyttelandsby	4,3	12,6	3,8	20,5	109
Leilighet i turistanlegg	1,3	10,0	3,0	14,3	23
Leilighet annet sted	4,9	11,0	4,6	20,5	41
Enebolig	4,7	8,6	4,0	17,2	242
Småbruk/gårdshus	6,5	7,6	3,0	17,1	265
Annen type fritidsbolig	7,4	11,4	3,1	21,1	147
Totalt	6,0	9,8	3,2	18,6	3 000

Det er noe mer variasjon i bruksomfanget etter type fritidsbolig. Eiere/brukere av frittstående hytter og småbruksfritidsboliger har flere dagsturer enn de øvrige, mens hytter i hyttelandsby brukes mest av alle til kortere helgebek. Leiligheter utenom turistanlegg og hytter i hyttelandsbyer brukes mest målt i antall årlige turer totalt, mens leiligheter i turistanlegg (få observasjoner) anvendes minst i så måte.

5.1.2 Bruksdøgn med overnatting

Respondentene ble her bedt om å oppgi antall netter fritidsboligen var i bruk i de ulike sesonger av henholdsvis egen husstand, låntakere og leietakere. I alt 2 868 respondenter oppga en verdi (inkludert null) på alle kategoriene. Av disse oppga i alt 489 respondenter (17,1 prosent) null bruksdøgn, det vil si at fritidsboligen ikke hadde vært benyttet til overnattinger i undersøkelsesåret.

Tabell 5.5: Antall netter fritidsboligen blir brukt, etter brukergruppe, per år. Antall respondenter = N.

Brukergruppe	Antall netter i bruk	N	Ubesvarte
Antall netter brukt av egen husstand	30,5	2 905	95
Antall netter utlånt til slekt eller venner	9,5	2 942	58
Antall netter utleid	1,4	2 920	80
Totalt	40,8	2 868	132

Oversikten i tabell 5.5 viser at fritidsboligene i undersøkelsen i gjennomsnitt er i bruk 40,8 netter i året, når vi regner med både ferieboliger som har vært brukt til overnattinger og ferieboliger hvor det er oppgitt null overnattinger i undersøkelsesåret¹⁵.

¹⁵ Dersom vi her går ut fra at ubesvarte celler innebærer 0 overnattinger, ville vi fått et noe lavere antall overnattinger i gjennomsnitt i hver kategori. Dette er gjort i kapittel 6 i beregningene av totalt antall overnattinger i norske fritidsboliger.

I gjennomsnitt er tre av fire netter (30,5 av 40,8) fritidsboligen er i bruk benyttet av eierens egen husstand. Dette stemmer for øvrig også rimelig godt overens med undersøkelsen fra Trysil (Velvin, 2003), hvor antall netter til egenbruk ble oppgitt til å være 28,3 netter per år.

Om lag ti netter per år er fritidsboligen bortlånt til slekt og venner, mens utleie utgjør 1,4 netter per år i gjennomsnitt.

Antall overnattinger (dvs. antall personer multiplisert med antall netter) foretatt av egen husholdning er oppgitt til å være 85,6 i gjennomsnitt. Det skulle tilsi 2,8 personer i gjennomsnitt per overnatting ved fritidsboligbesøk foretatt av egen husholdning. Anvender vi dette gjennomsnittstallet også for bruksdøgn ved utlån og utleie, får vi et samlet antall overnattinger (gjestedøgn) på ca 114 per fritidsbolig. Tilsvarende undersøkelse i Buskerud (Velvin 2003a) ga for øvrig ca 140 overnattinger per år i Hol kommune i 2001, og 100 i Sigdal og Rollag kommuner, mens Ericsson og Grefsrud (2005) beregnet antall overnattinger per år til 134 i snitt i Rendalen, Gausdal og Nord-Aurdal kommuner.

Bruken av fritidsboligene er størst om sommeren målt i antall netter, som det fremgår av tabell 5.6. Boligene brukes drøyt tre uker om sommeren, én uke om høsten og halvannen uke om vinteren i gjennomsnitt, utenom dagsbesøk.

Tabell 5.6: Antall netter fritidsboligen er i bruk etter sesong og brukergruppe. Siste år.

Type tur/besøk	Sommer mai -aug.	Høst sept.-okt.	Vinter nov.-apr.	Hele året
Antall netter brukt av egen husstand	17,3	4,9	8,5	30,5
Antall netter utlånt til slekt eller venner	5,6	1,6	2,6	9,5
Antall netter utleid	0,6	0,2	0,6	1,4
Totalt	23,5	6,7	11,7	40,8

Tabell 5.7 viser fordelingen av de fritidsboligene i utvalget som har vært benyttet til overnatting siste år, etter antall overnattingdøgn. Bruksomfanget fordeler seg relativt jevnt etter antall døgn/uker fram til ca åtte uker. Om lag 70 prosent av fritidsboligene brukes fra 1 til 8 uker per år. Om lag 20 prosent av fritidsboligene brukes fra ni til 15 uker, mens 10 prosent brukes mer enn 15 uker.

Tabell 5.7: Bruksomfang for fritidsboliger. Antall overnattingsdøgn per år for fritidsboliger som er blitt benyttet til overnatting. Antall respondenter = N.

Antall døgn med overnatting	Prosentandel av de som har overnattet	N
1-7 døgn	8,0	191
8-14 døgn	10,9	259
15-21 døgn	9,5	227
22-28 døgn	9,1	217
28-35 døgn	10,0	237
36-42 døgn	8,3	197
43-49 døgn	6,7	159
50-56 døgn	7,8	186
57-63 døgn	5,2	123
64-70 døgn	4,3	102
71-77 døgn	2,6	63
78-84 døgn	3,0	71
85-91 døgn	1,8	43
92-98 døgn	1,5	36
99-105 døgn	1,9	45
106-112 døgn	1,0	23
113-119 døgn	0,8	18
120-126 døgn	1,1	26
127-133 døgn	1,1	25
133-140 døgn	0,8	18
mer enn 20 uker	4,7	113
Totalt	100	2 379

5.2 Bruksomfang etter reiseavstand og reisetid for fritidsboligen

5.2.1 Antall bruksdøgn

Det er naturlig å anta at reiseavstanden (én vei) til fritidsboligen kan ha betydning for bruksomfanget. Vi ser først på antall bruksdøgn (tabell 5.8). Her viser det seg at det ikke er spesielt klare mønstre.

Fritidsboliger med 100-300 kilometer i reiseavstand har høyest bruksfrekvens (43,4 – 48,4 netter), mens de med kortere avstand ligger på litt under 40 bruksdøgn. Bruksomfanget synker ikke med reiseavstand før vi kommer til fritidsboliger med reiseavstand over 600 km, for disse er bruksomfanget om lag 30 døgn.

At de fritidsboligene som er nærmest bostedet har litt lavere enn gjennomsnittlig bruk i antall netter kan ha sammenheng med at de brukes mer til dagsbesøk og litt mindre til overnattingsbesøk enn andre fritidsboliger lenger unna.

Tabell 5.8: Bruksfrekvens for fritidsboliger etter reiseavstand én vei. Antall netter bruk siste år. Antall respondenter = N.

Avstandsintervall i km	Antall netter i bruk per år	N
0- 25 km	38,4	565
26-50 km	38,8	453
51-100 km	39,7	572
101-150 km	43,4	373
151-200 km	46,3	274
201-250 km	46,8	162
251-300 km	48,4	117
301-350 km	44,5	56
351-400 km	36,6	45
401-450 km	40,0	34
451-500 km	34,5	38
501-600 km	40,6	40
601-750 km	28,9	23
751-1000 km	31,8	116
Total	40,8	2 868

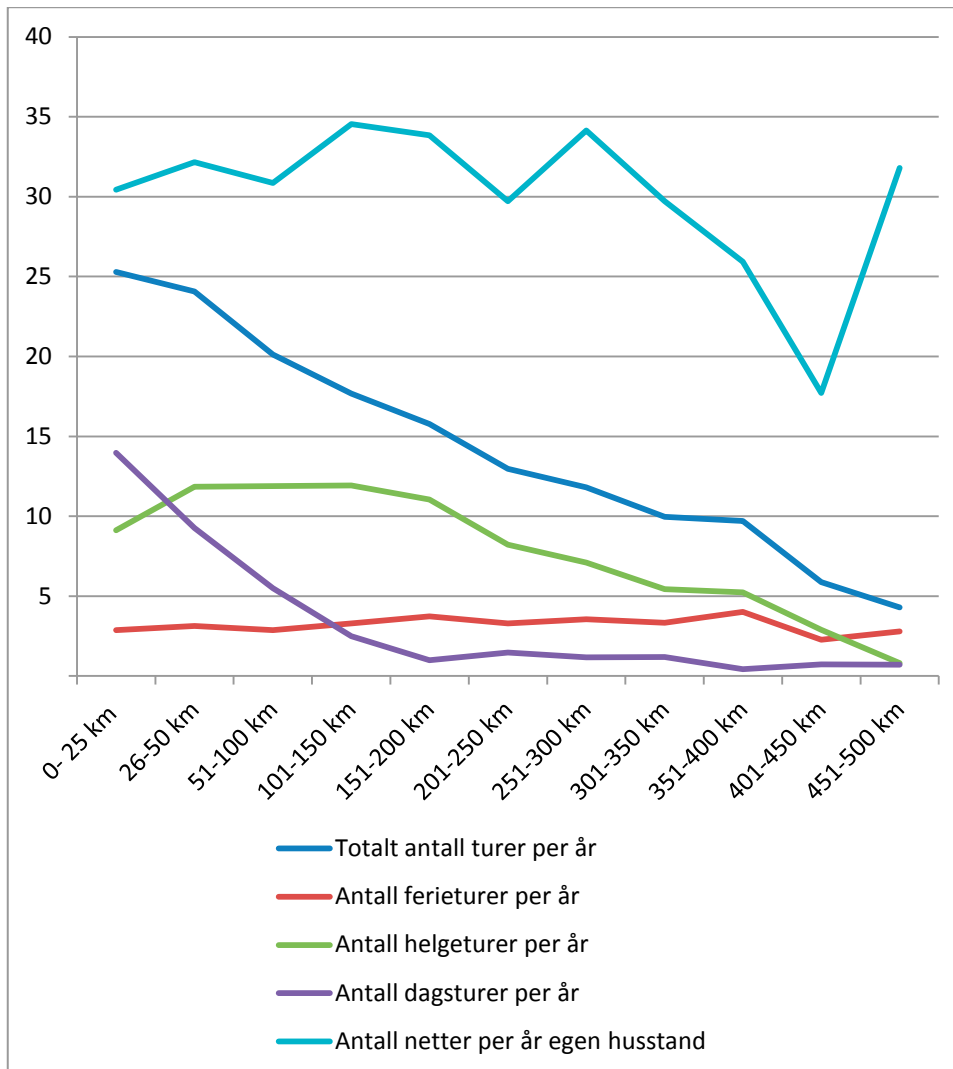
Reisetid (i minutter én vei) er et alternativt (og kanskje mer presist) mål på avstand, og her ser man naturlig nok et liknende mønster (tabell 5.9). Med noen unntak er det fritidsboligene med reisetid på 2-5 timer som fortrinnsvis benyttes mest. Man kan observere et visst knekkpunkt ved reisetid på ca fem timer, men vi kan ikke ut fra tabell 5.9 konkludere med at bruksomfang synker med økende reisetid. Man skal her være oppmerksom på at antallet observasjoner er relativt lavt for reisetid på over fire timer.

Tabell 5.9: Bruksfrekvens for fritidsboliger etter reisetid én vei. Antall netter i bruk siste år. Antall respondenter = N.

Reisetid i intervall i minutter	Antall netter i bruk per år	N
0-30 min	43,4	308
31-60 min	38,5	727
61-90 min	40,5	255
91-120 min	39,3	424
121-150 min	48,5	169
151-180 min	41,2	262
181-210 min	43,8	107
211-240 min	42,2	163
241-300 min	48,4	21
300-360 min	39,2	75
361-420 min	37,0	55
421-480 min	40,9	57
481-600 min	43,4	61
Mer enn 10 timer	38,1	184
Totalt	40,8	2 868

5.2.1 Bruksomfang antall turer

Vi finner en mye klarere sammenheng når vi ser på forholdet mellom reiseavstand og antall turer. Her gir for øvrig undersøkelsen data kun for egen husholdning (figur 5.1). Vi har videre satt en grense ved 500 km på grunn av få observasjoner for hver turtype i avstandsintervallene utover 500 km.

Figur 5.1: Antall turer per år og antall bruksdøgn egen husholdning, etter reiseavstand i km og type tur.

Antall turer totalt ser ut til å avta nokså jevnt med økende reiseavstand, men de enkelte typene turer har ulike forløp. Antall helgeturer (turer med 1-3 overnattinger) er relativt stabilt rundt 10 – 12 turer fram til ca 200 km, for deretter å avta jevnt mot nær null turer ved 500 km. Antall dagsbesøk er høyt (14) ved reiseavstand under 25 km, og avtar deretter ned til ca én tur per år ved avstander fra 150 km og lenger.

Antall ferieturer (minst fire overnattinger) ser i liten grad ut til å variere med avstand, innenfor en avstand på 500 km varierer antallet mellom 2,8 og 4,0 turer. I figur 1 er det også tatt med antall bruksdøgn for egen husholdning. Kurven viser omtrent samme fordeling etter avstand som samlet antall bruksdøgn for fritidsboligen (inkludert utlån/utleie, jfr. tabell 5.8) men har en litt mer avtakende tendens for avstander over 300 km.

5.2.3 Oppsummering bruksomfang etter avstand

Ved å se på bruksomfang etter avstand finner vi at mens antall bruksdøgn ikke varierer systematisk, finner vi at antall turer til fritidsboligen helt klart er avstandsrelatert. Dette gjelder dagsbesøk og kortere overnattingsturer, mens turer med minst fire overnattinger ikke viser noen slik sammenheng. Dette er langt på vei den underliggende årsaken til at antallet bruksdøgn ikke varierer systematisk etter avstand under 500 km.

Helt tilsvarende resultater finner vi dersom vi bytter ut avstand i km med reisetid i minutter. Vi vil imidlertid understreke at sammenhengene i tabell 5.5 og i 5.9, samt i figur 5.1, er partielle analyser. Det vil si at andre forklaringsfaktorer ikke er trukket inn simultant.

5.3 Bruksomfang (døgn) etter ulike kriterier

I dette avsnittet vil gjennomsnittlig antall bruksdøgn variere når vi ser bruken i sammenheng med ulike kontrollvariable. Dette henger sammen med at antallet som har besvart de enkelte kontrollspørsmålene varierer.

5.3.1 Bruksomfang etter formål med oppholdet

Hva som er det vanligste hovedformålet med oppholdet i fritidsboligen, har også en viss betydning for bruksomfanget (tabell 5.10).

Formål som ”båt og sjøliv” (49 bruksdøgn) og ”jakt og fiske” (45,9 bruksdøgn) innebærer noe høyere antall bruksdøgn enn f.eks. ”ski og alpint” (42,7 bruksdøgn) og ”turgåing/naturopplevelse”. Dette stemmer godt overens med at fritidsboliger ved kysten gjerne brukes mer enn andre (se tabell 5.3 og 5.11).

Tabell 5.10: Bruksfrekvens for fritidsboliger etter hovedformål ved besøket. Antall netter per år. Antall respondenter = N.

Hovedformål	Antall netter i bruk per år	N
Ski og alpint	42,7	594
Båt og sjøliv	49,0	997
Jakt/fiske	45,9	660
Turgåing/naturopplevelse	42,6	1 730
Besøke attraksjon/delta i aktivitet/nattliv	38,2	68
Sosialt samliv/"hyttekos"	44,6	1 879
Avslapning rekreasjon	42,9	2 301
Arbeid på hjemmekontor/deltidsjobbing	50,6	110
Annet formål	34,2	195
Totalt	44,0	8 534

*Det var mulig å oppgi flere enn ett hovedformål som det vanligste hovedformålet ved besøk til fritidsboligen. Derfor er N, antall respondenter, oppgitt som de som har nevnt de enkelte formål i tabellen. Antall personer som har besvart spørsmålene om formål er 2 868.

På dette spørsmålet kunne for øvrig respondentene oppgi flere formål. Resultatene i tabell 5.10 gir et høyere gjennomsnittlig antall bruksdøgn (44,0) enn det faktiske i utvalget (40,8), dette kommer av at de som bruker hytta mest har oppgitt flest hovedformål.

Det er ca tre prosent av utvalget som har oppgitt at jobbing på "hjemmekontor"/deltidsjobbing er (ett av flere) hovedformål, og disse benytter fritidsboligen mest (51 bruksdøgn). Dette kan tyde på at tid til jobbing kommer i tillegg til tid brukt på vanlig fritidsopphold.

5.3.2 Bruksomfang etter beliggenhet

Bruken målt i antall netter per år er relativt varierende etter beliggenhet (tabell 5.11).

Tabell 5.11: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter type sted for fritidsboligen. Antall netter i bruk siste år. Antall respondenter = N.

Stedstype	Antall netter i bruk per år	N
På fjellet	38,3	1 033
I lavland/skogsterreng	33,7	629
Ved kysten	47,8	1 101
På annet sted	34,0	105
Totalt	40,8	2 868

For alle brukergrupper samlet (inkl utlån og utleie) finner vi at fritidsboligene ved kysten brukes om lag ti netter mer enn fritidsboliger som ligger på fjellet. Hytter i lavland/skogsterreng brukes minst målt i antall netter i bruk per år.

5.3.3 Bruksomfang etter egenskaper ved fritidsboligen

I gjennomsnitt er det leiligheter som ligger i turistanlegg (f eks i alpinlandsby) som benyttes mest (57 netter). Få observasjoner gjør imidlertid at dette resultatet er forbundet med betydelig usikkerhet. Eneboliger (46 netter) og småbruk/gårdshus (43 netter) brukes noe mer enn frittstående hytter til overnatting (tabell 5.12).

For de fritidsboligene som ligger på fjellet, brukes de 37 prosent av boligene som ligger nær et alpinanlegg (42 netter) seks døgn mer per år enn de som ikke ligger ved et slikt anlegg (36 netter). Kjørevei helt eller nesten helt frem hele året har også sammenheng med bruksomfanget, de boligene som har slik tilkomst blir brukt (43 netter) om lag 25 prosent mer enn de som bare har slik kjørevei i sommerhalvåret eller ikke i kjørevei i det hele tatt (34 netter for begge sistnevnte typer tilkomst).

Tabell 5.12: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter type fritidsbolig. Antall respondenter = N.

Type fritidsbolig	Antall netter i bruk per år	N
Hytte (frittstående)	40,1	2 080
Hytte i hyttelandsby	39,5	107
Leilighet i turistanlegg	56,8	23
Leilighet annet sted	37,2	40
Enebolig	45,6	227
Småbruk/gårdshus	42,7	250
Annen type fritidsbolig	37,8	141
Totalt	40,8	2 868

Størrelsen på fritidsboligen ser også ut til å spille en rolle for bruken (tabell 5.13), de minste boligene på 40 kvadratmeter eller mindre BOA brukes klart mindre enn gjennomsnittet av fritidsboliger ellers. Også boliger opp til 60 kvm brukes relativt lite i forhold til større enheter. Bruken er klart høyest for fritidsboliger som er større enn 80 kvm.

Tabell 5.13: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter fritidsboligens størrelse. Antall respondenter = N.

Boareal	Antall netter i bruk per år	N
0-40 kvm	25,4	437
41-60 kvm	34,0	818
61-80 kvm	44,5	726
81-100 kvm	50,6	457
101-120 kvm	54,9	154
121-150 kvm	49,0	140
Mer enn 150 kvm	56,8	104
Total	40,8	2 836

Samme tendens kan man også se mht. antall sengeplasser (tabell 5.14). De boligene som har størst sengekapasitet brukes også mest.

Tabell 5.14: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter sengekapasitet for fritidsboligen. Antall respondenter = N.

Sengekapasitet	Antall netter i bruk per år	N
0-4 senger	23,3	430
5-8 senger	39,3	1 688
9-12 senger	52,0	636
Mer enn 12 senger	65,9	114
Total	40,8	2 868

Fritidsboligens alder har mindre å si for bruken (tabell 5.15). Det er likevel en tendens til at nyere fritidsboliger bygd i 2000 eller senere benyttes en del mer enn gjennomsnittet. Disse fritidsboligene er sannsynligvis også større og mer bekvemme enn eldre boliger.

Tabell 5.15: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter byggeår for fritidsboligen. Antall respondenter = N.

Byggeår	Antall netter i bruk per år	N
1800-1900	45,7	230
1900-1940	40,9	313
1941-1960	35,7	565
1961-1980	39,6	882
1981-2000	42,8	512
2001-2008	45,9	366
Total	40,8	2 686

Bruksomfang ser ut til å ha en klar sammenheng med den anslåtte markedsverdien (tabell 5.16). For de om lag 60 prosent av respondentene som har oppgitt anslått markedsverdi for fritidsboligen sin, ser man at fritidsboliger med anslått verdi over 1,5 millioner kr brukes klart mer enn de rimeligere boligene. Fritidsboliger med antatt verdi på 2,0-2,5 millioner kr brukes nesten dobbelt så mye som de som har en antatt verdi på 500 000 kr eller mindre.

Tabell 5.16: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter fritidsboligens anslåtte markedsverdi. Antall respondenter = N.

Anslått markedsverdi, fritidsbolig K= 1000 kr	Antall netter i bruk per år	N
0-500K	32,3	522
500-1000K	41,8	556
1000K-1500K	47,8	271
1500-2000K	56,9	178
2000-2500K	54,2	86
2500-3000K	58,5	83
3000-5000K	55,2	95
Over 5 mill. kr	56,0	42
Total	43,8	1 833

Anslått verdi kan avvike fra faktisk markedsverdi, så det kan være noen skjevheter i materialet, for eksempel dersom fritidsboliger som brukes mye gjennomgående gis et mer optimistisk verdianslag (av eier) enn boliger som brukes lite. Resultatene må derfor tolkes med en viss forsiktighet.

5.3.4 Bruksomfang etter alder, kjønn og husholdningstype

Resultatene viser at bruksomfanget øker med respondentens alder (tabell 5.17). respondenter over 50 år bruker for eksempel fritidsboligen to uker mer enn de som er under 30 år og én uke mer enn de som er mellom 30 og 40 år.

Tabell 5.17: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter respondentens aldersgruppe. Antall respondenter = N.

Alderskategori, eier	Antall netter i bruk per år	N
Under 30 år	31,2	366
30-39 år	38,3	643
40-49 år	40,1	687
50 år og eldre	45,5	1 172
Total	40,8	2 868

Noe mindre variasjon finner vi etter hvilken type husholdning respondentene representerer. Familier som bare har tenåringsbarn bruker fritidsboligen noe mer enn andre familier med og uten barn (tabell 5.18).

Tabell 5.18: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter respondentens husholdningstype. Antall respondenter = N.

Husholdningstype, eier	Antall netter i bruk per år	N
Aleneboene/enslig uten barn	36,5	302
Aleneboene/enslig med barn	36,6	140
Samboer/gift uten barn	42,9	971
Samboer/gift med 1-2 barn	39,6	977
Samboer/gift med 3-4 barn	42,5	327
Samboer/gift med mer enn 4 barn	42,5	29
Samboer/gift med kun tenåringsbarn	46,9	98
Kollektiv, bor sammen med ikke-familie	30,4	24
Total	40,8	2868

Enslige med eller uten barn bruker fritidsboligen klart mindre enn ektepar/samboerpar.

5.4 Fylkesvise variasjoner i bruksomfang

De fylkesvise variasjonene i bruksomfang reflekterer i stor grad at fritidsboliger ved sjøen i Sørøst-Norge brukes mest (tabell 5.19). Fritidsboliger lokalisert i Vest-Agder (52,7 døgn), Aust-Agder (48,2 døgn), Vestfold (47,6 døgn) og Østfold (46,3 døgn) er de som benyttes mest målt i antall netter i bruk per år.

Den laveste bruken finner man i Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag (31-35 netter per år). En fritidsbolig i Vest-Agder brukes altså i gjennomsnitt ca 60 prosent mer enn en som ligger i Sogn og Fjordane.

Fritidsboliger i innlandsfylkene Oppland og Hedmark brukes også mindre enn gjennomsnittet for alle fritidsboliger.

Tabell 5.19: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter fritidsboligfylke.

Fritidsboligfylke	Antall netter i bruk	N
Østfold	46,3	171
Akershus	37,8	66
Oslo*	-	18
Vestfold	47,6	107
Buskerud	40,3	249
Oppland	36,2	313
Hedmark	39,4	195
Telemark	43,2	193
Vest-Agder	52,7	117
Aust-Agder	48,2	152
Rogaland	45,3	146
Hordaland	38,6	257
Sogn og Fjordane	31,3	94
Møre og Romsdal	34,6	163
Sør-Trøndelag	40,6	182
Nord-Trøndelag	35,3	86
Nordland	39,6	199
Troms	36,2	99
Finnmark	42,0	51
Uoppgitt	44,5	10
Totalt	40,8	2 868

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

Bruksomfanget varierer også etter hvor i landet eierne er bosatt (tabell 5.20). Bosatte i Rogaland, Vest-Agder eller Akershus bruker fritidsboligen sin mest målt i antall netter per år. De som bor i Møre og Romsdal eller Sogn og Fjordane bruker fritidsboligen sin minst i gjennomsnitt sammenlignet med eiere bosatt andre steder.

Tabell 5.20: Antall netter fritidsboligen var i bruk siste år, etter bostedsfylke. N = antall respondenter.

Bostedsfylke	Antall netter i bruk per år	N
Finnmark	40,7	46
Troms	40,0	96
Nordland	37,6	149
Nord-Trøndelag	42,1	78
Sør-Trøndelag	38,0	174
Møre og Romsdal	30,9	144
Sogn og Fjordane	31,4	65
Hordaland	37,5	279
Rogaland	50,2	231
Vest-Agder	49,9	85
Aust-Agder	34,2	65
Telemark	37,5	101
Vestfold	44,5	119
Buskerud	37,0	156
Oppland	37,1	115
Hedmark	38,4	124
Østfold	45,2	163
Akershus	46,1	313
Oslo	41,0	365
Totalt	40,8	2 868

5.5 Hva kan forklare omfanget av bruk av fritidsboliger?

Sammenhenger mellom bruksomfang og ulike mulige forklaringsfaktorer er i liten grad behandlet i denne rapporten. Vi har i dette kapitlet kun undersøkt enkle bivariate sammenhenger mellom antall bruksdøgn og ulike bakgrunnsvariable som reiseavstand, beliggenhet, størrelse, byggeår etc. Disse viser at små hytter med lav markedsverdi brukes mindre enn andre hytter, likeledes at eldre personer bruker fritidsboligen mer enn yngre, samt at det er visse variasjoner i bruksomfang ut fra beliggenhet. Derimot ser det for eksempel ikke ut til å være systematiske variasjoner etter reisetid/reiseavstand.

Slike enkle analyser kan gi visse indikasjoner på hva som betyr noe, men gir ikke noen entydig forklaring på variasjoner i bruken av fritidsboliger generelt.

Innenfor TOURIMPACT-prosjektet har imidlertid Thrane og Farstad (2012) foretatt en multivariat analyse av mulige sammenhenger – det vil si at en analyse hvor man kontrollerer for flere forklaringsvariable simultant. Denne analysen er begrenset til fritidsboliger som ligger i lavland/skogsterreng eller på fjellet, og omfatter dessuten kun ferieopphold (minst fire overnattinger).

I den modellen som er anvendt er sannsynligheten for bruk av fritidsbolig til ferieopphold formulert som en funksjon av tilgjengelighet, lokalisering, kvalitetsmessige aspekter ved fritidsboligen og av en samlevARIABLE for ulike kontrollvariable som alder, kjønn etc.

Resultatene fra dette arbeidet understreker at det er relativt sammensatte årsakssammenhenger man står overfor, selv når man begrenser analysen til ferieopphold på minst fire døgn. Modellen forklarer for øvrig 28 % av variasjonen i bruken av fritidsboliger til ferieformål, og man finner noen interessante, hovedsaklig ikke-lineære signifikante sammenhenger:

Sannsynligheten for ferieopphold i fritidsbolig øker litt overraskende med økende reisetid hjemmefra opp til en reisetid på ca 10 timer. Sannsynligheten for bruk for ferieformål er høyere for fritidsboliger på fjellet sammenlignet med de som ligger i lavlandet/skogsterreng, og at veiadkomst hele året også øker sannsynligheten for feriebruk. Både størrelse, sengekapasitet og nylig vedlikehold har en positiv effekt på sannsynligheten for feriebruk. Alder på fritidsboligen har imidlertid en negativ effekt, dvs. at eldre boliger har lavere sannsynlighet for å bli brukt til ferie enn nyere enheter. Sesong har også en betydning, siden sannsynligheten for feriebruk er høyere på vinteren enn på sommeren eller høsten. Videre har eldre personer større sannsynlighet for å bruke fritidsboligen til ferie enn yngre opp til en viss alder (vendepunktet er ca 61 år).

6 Samlet antall gjestedøgn og forbruk i fritidsboligturismen

6.1 Innledning

I dette kapitlet presenteres beregninger av samlet etterspørsel etter varer og tjenester generert av innenlandsk fritidsboligturisme, inkludert utgifter til eierskap, hold, vedlikehold og oppussing og oppgradering av fritidsboliger i Norge. For å kunne estimere det bruksbetingede forbruket, må vi først anvende materialet til å beregne totalt antall gjestedøgn i fritidsboliger per år.

Beregningene av bruksbetinget forbruk per gjestedøgn i kapittel 3 og omfanget av bruk i kapittel 5 er basert på fullt utfylte skjemaer fra de 3 000 respondentene i det endelige utvalget i undersøkelsen. Vi kan ikke uten videre anvende bruksomfanget fra kapittel 5. Det gir oss i så fall – når vi multipliserer utvalgsundersøkelsens brukstall (114 gjestedøgn per bolig) med totalt antall fritidsboliger i Norge (388 000) – et gjestedøgnstall på 44,5 millioner. Her inngår imidlertid også en del utenlandske overnattinger i norske fritidsboliger som er lagt ut i utleiemarkedet, slik at vi står igjen med noe færre norske overnattinger¹⁶. Dette er likevel svært høyt sammenliknet med tall fra SSBs reiseundersøkelse for 2008, som viser i alt 42,6 millioner innenlandske overnattinger (inkludert opphold på hotell, camping, hos slekt og venner, etc).

Det er flere mulige årsaker til at overnattingstallene per fritidsbolig i vår undersøkelse blir høye:

1. Hovedformålet med undersøkelsen var å få fram gode forbrukstall per overnatting (data fra *sist foretatte tur*), sekundært skulle vi undersøke bruksomfanget (turer/overnattinger/gjestedøgn *hele siste år*). I kapittel 2 ble det påpekt at mulige skjevheter og statistisk usikkerhet i materialet er spesielt knyttet til data om bruksomfanget. Ett forhold som ble nevnt var at blant annet kan hyppige brukere av fritidsboliger være overrepresenterte i undersøkelsen (jf gjennomgangen av mulige utvalgsskjevheter i avsnitt 2.3.5.).
2. Det finnes sannsynligvis et relativt stort antall eldre hytter, setre, tømmerkoier, småbruk etc som er registrert som fritidsboliger, men som av ulike grunner ikke er i aktiv bruk. At man således i statistikken opererer med et for høyt antall fritidsboliger, kan blant annet skyldes at kommunenes GAB-registre¹⁷ – hvor SSBs antall fritidseiendommer er hentet fra – ikke er tilstrekkelig oppdaterte. Sannsynligvis vil det finnes

¹⁶ Vi vet fra andre beregninger i TOURIMPACT at det er ca 5 millioner utenlandske overnattinger i hytter, men her inngår også en god del hytter i kommersielle hyttegrender, hotellhytter etc.

¹⁷ Grunneiendom, Adresser og Bygninger i Norge

- både forlatte/forfalne eiendommer og eiendommer omregulert til annet formål i registrene. Eiere av eiendommer som ikke har vært i bruk på flere år vil for øvrig sannsynligvis heller ikke anse seg som en som eier/disponerer fritidsbolig og dermed ikke være med i vårt materiale.
3. Det er relativt mange som disponerer to eller flere fritidsboliger (16,5 prosent i vårt utvalg). Vi har i undersøkelsen bedt om data for den fritidsboligen som benyttes mest. Brukstallet for fritidsbolig nummer to er dermed ukjent, men lavere enn bruksomfanget for fritidsbolig nummer en.
 4. Vårt brukstall på 40,8 døgn tar ikke hensyn til ubesvarte spørsmål, i den forstand at når brukstall ikke er oppgitt for eksempel for en sesong, tas disse respondentene ut av beregningene. Dersom vi hadde definert besvart som null (hvilket sannsynligvis vil være riktig i de fleste tilfeller), ville antallet bruksdøgn i materialet bli lavere.
 5. Det er en andel på to prosent av dem som har oppgitt totalt antall bruksdøgn (57 av 2 868 respondenter) som har oppgitt mer enn 180 bruksdøgn. Det kan være flere grunner til å se bort fra denne type bruk i vår undersøkelse, blant annet at bruken har mer karakter av fast bosetning enn fritidsbruk.

Disse momentene innebærer at vi anser faren for overestimering av totale bruksomfangstall og samlet forbruk som relativt stor når de observerte gjennomsnittsverdiene i undersøkelsen skal blåses opp til fylkes- og nasjonalt nivå. Ut fra overnattingstallene fra SSBs reiseundersøkelse og de øvrige momentene som er nevnt ovenfor, kan vi med relativt stor grad av sikkerhet kan si at å anvende 114 gjestedøgn som snittall for alle registrerte fritidsboliger blir feil. Vi finner det dermed nødvendig å gjøre noen justeringer og forutsetninger, som beskrives i mer detalj nedenfor.

6.2 Antall gjestedøgn og besøksbetinget forbruk per fritidsbolig

I dette avsnittet presenteres tall for antall overnattinger/gjestedøgn og besøksbetinget forbruk per fritidsbolig fordelt på landets 19 fylker. Som utgangspunkt for beregningene anvendes opplysninger presentert tidligere i rapporten om antall personer på siste tur, forbruk per gjestedøgn på denne siste turen (kapittel 3), og antall netter per år fritidsboligen er i bruk (kapittel 5).

Tallene for bruksomfang vil her bli justert for å ta høyde for fritidsboliger som ikke er i aktiv bruk, for mulige utvalgsskjevheter i forhold til grupper av eiere med lavere bruksomfang som kan ha falt utenom utvalget, og at de som har fullført skjemaet har større bruksomfang enn de som ikke har fullført.

6.2.1 Utelatelse av fritidsboliger som er benyttet mer enn 180 døgn

Utelatelse av disse kan blant annet begrunnes med at dette kan betraktes som en form for fast opphold. Dette utgjør 57 besvarelser av i alt 2 868 som har oppgitt totalt antall bruksdøgn.

Under denne forutsetningen (alene) reduseres gjennomsnittlig antall bruksdøgn fra 40,8 til 37,0 for hele landet. Gjennomsnittlig antall personer per tur for disse fritidsboligene er ca 2,9.

6.2.2 Inkludering av ubevarte celler i skjemaene

Oversikten i tabell 5.5 viser at de 2 868 (av 3 000) fritidsboligene i undersøkelsen som det er oppgitt totalt antall bruksdøgn for, i gjennomsnitt er bruk 40,8 netter i året, når vi inkluderer fritidsboliger som respondenten har oppgitt at kun har vært brukt til dagsbesøk siste år.

Dette tallet blir noe lavere dersom vi inkluderer også alle ferieboliger i utvalget med null overnattinger i undersøkelsesåret, det vil si:

- Fritidsboliger som ikke har vært brukt av egen husholdning siste år (65 respondenter) eller har vært utlånt/utleid.
- Fritidsboliger i undersøkelsen det ikke er oppgitt brukstall for. For disse er antall netter satt lik null i de få tilfellene dette gjelder.

Anvendt på fritidsboliger som har vært i bruk mindre enn 180 døgn, gir dette et gjennomsnittlig bruksomfang på 35,4 døgn.

6.2.3 Justeringer for overrepresentasjon av hyppige brukere

De respondentene som har oppgitt bruksomfangstall, men ikke har fullført skjemaet (492 respondenter), har rapportert et betydelig lavere bruksomfang enn de som har fullført skjemaet. Disse har et gjennomsnittlig bruksomfang på ca 18 døgn.

Ut fra gjennomsnitt for landsdeler mht. bruksomfang blant disse har vi beregnet at det reelle tallet for bruksomfang i hvert fylke kan reduseres med ca 16 prosent i gjennomsnitt. Når dette også regnes inn får vi et bruksomfang på ca 30 døgn.

6.2.4 Registrerte fritidsboliger som ikke er i bruk

VI har gjort den antakelse at omfanget av fritidsboliger som ikke er i bruk som sådanne utgjør 10 prosent av alle boliger registrert som fritidsboliger i GAB-registeret.

6.2.5 Hovedresultater bruk

Basert på opplysningene ovenfor og videre fordeling per fylke er det i tabell 6.1 satt opp en oversikt for beregninger av gjennomsnittlig antall overnattinger per fritidsbolig per år for de ulike fylkene i Norge.

Det framgår av tabellen at det er en del variasjon fra fylke til fylke i både antall netter fritidsboligen er i bruk og antall personer som benytter den. Dermed vil det beregnede antall overnattinger per år per fritidsbolig også variere en del fra ett fylke til det annet. Fritidsboligene i Aust-Agder (117,0 gjestedøgn), Vest-Agder (116,1), Østfold (106,6) og Vestfold (102,4) har flest gjestedøgn i

undersøkelsesperioden, mens fritidsboliger i Troms (62,7), Nordland (65,5), Nord-Trøndelag (66,3) og Møre og Romsdal (67,1) har færrest gjestedøgn.

Tabell 6.1: Årlig antall overnattinger per fritidsbolig etter fritidsboligfylke. Antall netter i bruk per år, antall personer på siste tur, og totalt antall overnattinger per år per fritidsbolig.

Fritidsboligfylke	Antall netter i bruk per år	Antall personer siste tur	Antall gjestedøgn per år
Østfold	37,4	2,85	106,6
Akershus	31,8	2,57	81,8
Oslo	32,7	2,72	88,9
Hedmark	28,7	3,15	90,4
Oppland	25,3	3,00	76,1
Buskerud	32,3	2,64	85,3
Vestfold	38,2	2,68	102,4
Telemark	31,2	2,93	91,5
Aust-Agder	34,5	3,39	117,0
Vest-Agder	40,3	2,88	116,1
Rogaland	28,7	3,10	88,8
Hordaland	28,0	2,88	80,7
Sogn og Fjordane	25,3	3,06	77,5
Møre og Romsdal	24,8	2,70	67,1
Sør-Trøndelag	27,2	3,22	87,6
Nord-Trøndelag	26,3	2,52	66,3
Nordland	25,9	2,52	65,5
Troms	25,7	2,44	62,7
Finnmark	26,9	3,16	84,9
Totalt	29,7	2,89	85,8

Bruksbetinget forbruk per gjestedøgn på siste tur er beregnet til 178 kroner (landsgjennomsnitt). Antar vi at forbruk per gjestedøgn på siste tur er representativt for forbruket ved alle besøk gjennom året kan vi beregne et samlet forbruk per år per fritidsbolig (tabell 6.2). Dette gir bruksbetinget forbruk på drøyt 15 000 kroner per fritidsbolig per år for overnattingsbesøkende, inklusive egen bruk, utlån og utleie.

Høyest forbruk per år per fritidsbolig finner man i Aust-Agder, hvor kombinasjonen høyest besøkstall og høyest forbruk (259 kr per gjestedøgn) gir om lag 30 000 kr i årlig forbruk per fritidsbolig. Utenom Vest-Agder (21 700 kr) ligger forbruket i de øvrige fylker mellom 10 000 og 19 000 kr. Det brukes minst penger ved besøk til fritidsboliger i fylkene fra Sogn og Fjordane og nordover til og med Troms (10 600 – 13 200 kr).

Tabell 6.2: Årlig bruksbettinget forbruk per fritidsbolig etter fritidsboligfylke. Antall overnattinger per år, kr per gjestedøgn, og kr per fritidsbolig per år.

Fritidsboligfylke	Antall gjestedøgn per år	Forbruk i kr per gjestedøgn siste tur	Beregnet forbruk i kr per fritidsbolig per år
Østfold	106,6	127	13 580
Akershus	81,8	228	18 677
Oslo	88,9	189	16 835
Hedmark	90,4	199	17 960
Oppland	76,1	198	15 055
Buskerud	85,3	182	15 513
Vestfold	102,4	139	14 231
Telemark	91,5	201	18 432
Aust-Agder	117,0	259	30 310
Vest-Agder	116,1	187	21 736
Rogaland	88,8	202	17 988
Hordaland	80,7	144	11 650
Sogn og Fjordane	77,5	137	10 640
Møre og Romsdal	67,1	183	12 283
Sør-Trøndelag	87,6	152	13 308
Nord-Trøndelag	66,3	168	11 129
Nordland	65,5	202	13 227
Troms	62,7	187	11 744
Finnmark	84,9	198	16 760
Totalt	85,8	178	15 280

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

6.3 Antall gjestedøgn og besøksbettinget forbruk per fylke

Per januar 2008 fantes det drøyt 388 000 fritidsboliger i Norge i følge SSBs statistikk. Vi har antatt (avsnitt 6.2.4) at 10 prosent av fritidsboligene i hvert fylke ikke er i bruk i det hele tatt. Dette gir et samlet antall på knapt 350 000 fritidsboliger som antas å være i bruk.

Oppstillingen i tabell 6.3 viser antall fritidsboliger, beregnet antall overnattinger og totalt bruksbettinget forbruk per fylke. Samlet gir beregningene nær 30 millioner overnattinger på norske fritidsboliger, inklusive privat utleie av fritidsboliger¹⁸. Totalt bruksbettinget forbruk er beregnet til ca 5,5 milliarder kroner (2008). Det er flest overnattinger (gjestedøgn) og høyest samlet bruksbettinget forbruk i innlandsfylkene Buskerud, Oppland og Hedmark.

¹⁸ Noen av disse fritidsboligene kan være hytter leid ut fast som for eksempel firmahytter, og derfor faller utenfor populasjonen i vår undersøkelse. Flere lokale og regionale studier (bl.a. Velvin 2003b og Dybedal 2006) viser at slike hytter har et høyere antall overnattinger enn gjennomsnittet av privatbenyttede fritidsboliger.

Tabell 6.3: Antall fritidsboliger, totalt antall overnattinger per år og samlet bruksbetinget forbruk, etter fritidsboligfylke.

Fritidsboligfylke	Antall fritidsboliger totalt 2008	Antall fritidsboliger antatt i bruk	Beregnet antall overnattinger (1000)	Samlet bruksbetinget forbruk (millioner kr)
Østfold	19 525	17 573	1 874	238,6
Akershus	15 028	13 525	1 106	252,6
Oslo	2 312	2 081	185	35,0
Hedmark	31 918	28 726	2 596	515,9
Oppland	43 473	39 126	2 976	589,1
Buskerud	42 018	37 816	3 227	586,7
Vestfold	14 065	12 659	1 296	180,1
Telemark	25 903	23 313	2 134	429,7
Aust-Agder	16 177	14 559	1 704	441,3
Vest-Agder	16 844	15 160	1 761	329,5
Rogaland	17 588	15 829	1 406	284,7
Hordaland	27 772	24 995	2 018	291,2
Sogn og Fjordane	9 881	8 893	689	94,6
Møre og Romsdal	16 343	14 709	987	180,7
Sør-Trøndelag	27 781	25 003	2 190	332,7
Nord-Trøndelag	15 139	13 625	903	151,6
Nordland	24 790	22 311	1 462	295,1
Troms	11 201	10 081	632	118,4
Finnmark	10 462	9 416	799	157,8
Totalt	388 220	349 398	29 943	5 505,5

6.4 Samlet forbruk ved dagsbesøk til fritidsboligene

Vi har tidligere i rapporten (avsnitt 5.1) vist at bruken av fritidsboliger i stor grad også omfatter dagsbesøk – 53,4 prosent av respondentene har foretatt minst ett dagsbesøk til fritidsboligen siste år. Dette gjelder i første rekke fritidsboliger som ligger relativt nær bostedet¹⁹. Disse dagsbesøkene vil medføre et forbruk som kommer i tillegg til det bruksbetingede forbruket som er beregnet i avsnitt 6.3, som kun gjelder forbruk i forbindelse med overnattingsbesøk.

Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til det reelle antallet for alle fritidsboliger i Norge. Her må vi, på samme måte som i beregningene av bruksbetinget forbruk ved overnattingsturer, stille spørsmål om fritidsboligeiere med hyppige dagsbesøk er overrepresentert i utvalget, samt ta hensyn til at en del registrerte fritidsboliger ikke er i bruk.

I gjennomsnitt foretar respondentene i utvalget 6,0 dagsturer per år per fritidsbolig. Antallet dagsbesøk er høyest i Oslo (15,5) og Akershus (11,8) og lavest i Oppland, Hedmark, Buskerud, Telemark og Agder-fylkene (3,6 – 4,6). De 53,4 prosentene som foretar dagsbesøk, gjorde det i gjennomsnitt 11 ganger i undersøkelsesåret. Dette høres intuitivt mye ut, og det er grunn til å anta at dette

¹⁹ Gjennomsnittlig reiseavstand for fritidsboligene i utvalget var ca 160 km og tre timers reisetid, mens snittet for dagsbesøk siste tur var 106 km og to timer og 18 minutters reisetid.

ikke representativt for hele populasjonen av fritidsboligbrukere i Norge. Data for de 492 respondentene som ikke fullførte skjemaet (og dermed ikke er med blant de 3 000 som utgjør utvalget i undersøkelsen) viser imidlertid også et relativt høyt antall dagsturer, 5,3 i gjennomsnitt.

Et annet forhold er at datagrunnlaget for beregning av forbruk på dagsturer er relativt tynt. I undersøkelsen er respondentene bedt om å oppgi forbruk ved sist foretatte tur. I alt 205 respondenter oppga at siste tur hadde vært en tur uten overnatting.

Momentene i avsnittene ovenfor innebærer i sum at vi skal være forsiktige med å angi tall for samlet forbruk ved dagsbesøk, og at vi ikke uten videre kan bryte ned forbruksdata på fylkesnivå.

Gjennomsnittlig forbruk ved sist foretatte tur for dem som ikke overnattet var 767 kr totalt. Av dette utgjorde transportutgifter 224 kr for reisefølget samlet. Det var 2,69 personer i snitt med på siste tur, og forbruk per person var 285 kr, herav 83 kr i transportutgifter.

Det er imidlertid noen få respondenter som har oppgitt til dels svært høye kostnader ved dagsbesøk. En nærmere gjennomgang av i alt 11 (av 203) case hvor samlet dagsturforbruk siste tur er over 3 000 kr, viser at disse har enten høye transportkostnader eller har oppgitt høyt forbruk på utstyrsanskaffelser (eller begge deler). Dersom vi trekker disse 11 respondentene ut av materialet, får vi et gjennomsnittlig forbruk på 403 kr per dagsbesøk (150 kr per person).

Tilsvarende er det fem case hvor samlet dagsturforbruk er høyere enn 5 000 kr, trekker vi disse ut, får vi et gjennomsnittsforkbruk på 494 kr (184 kr per person).

Vi har i den videre beregning valgt å anvende et forbruk på 403 kr som et rimelig anslag på gjennomsnittsverdi. Det vil si at vi eliminerer dagsturer som omfatter tunge innslag av utstyrskjøp og atypiske reisekostnader.

La oss videre anta at det også for dagsbesøkernes vedkommende gjelder at 90 prosent av fritidsboliger i Norge er i bruk, det vil si om lag 350 000 enheter. Med seks dagsbesøk i snitt utgjør dette om lag 2,1 millioner dagsbesøk per år, og et samlet forbruk på 840 millioner kr. Dersom vi holder transportutgiftene utenfor, utgjør dette et samlet forbruk på 703 millioner kr.

Når det gjelder fylkesfordeling (tabell 6.4), må vi gjøre noen tilpasninger. Det observerte forbruket er basert på varierende antall observasjoner fra hvert fylke, fra fem til 16. Vi har valgt å anvende et snitt mellom den observerte verdien av dagsturforbruket i de enkelte fylker og landsgjennomsnittet på 403 kr²⁰.

Med en slik beregningsmåte finner vi høyest samlet dagsbesøksrelatert forbruk i Nordland, Hordaland, Buskerud, Akershus og Hedmark, hvor dette utgjør mellom 65 og 76 millioner kr i hvert av fylkene. Lavest i så måte er Oslo, hvor vi finner et beregnet forbruk på knapt åtte millioner kr.

²⁰ Dette gir fortsatt et snitt på landsbasis på 403 kr, men tallene for hvert enkelt fylke blir annerledes idet vi tar delvis hensyn til de fylkesvise variasjonene i datamaterialet.

Tabell 6.4: Forbruk knyttet til dagsbesøk til fritidsboliger etter fritidsboligfylke. Antall dagsbesøk per år per fritidsbolig, antall fritidsboliger, og totalt antall overnattinger per år.

Fritidsboligfylke	Antall dagsbesøk per fritidsbolig	Antall fritidsboliger i aktiv bruk*	Gjennomsnittlig forbruk siste dagsbesøk, kr	Beregnet forbruk per år (mill. kr.)
Østfold	8,7	17 573	317	48,5
Akershus	11,8	13 525	425	67,6
Oslo	15,5	2 081	234	7,5
Hedmark	4,6	28 726	492	65,5
Oppland	3,6	39 126	401	56,1
Buskerud	4,4	37 816	418	68,9
Vestfold	6,5	12 659	445	36,8
Telemark	4,3	23 313	354	35,6
Aust-Agder	4,5	14 559	401	26,5
Vest-Agder	4,3	15 160	335	21,7
Rogaland	8,2	15 829	426	55,3
Hordaland	6,9	24 995	420	72,0
Sogn og Fjordane	5,7	8 893	428	21,7
Møre og Romsdal	6,4	14 709	373	35,1
Sør-Trøndelag	4,9	25 003	485	59,3
Nord-Trøndelag	8,5	13 625	273	31,7
Nordland	7,1	22 311	481	76,0
Troms	7,4	10 081	385	28,7
Finnmark	8,7	9 416	430	35,4
Østfold	6,0	349 398	403	840,2

*Antatt 90 prosent av registrerte fritidsboliger i hvert fylke.

Nedbryting av forbruket på fylker innebærer større grad av usikkerhet enn tilfellet var for forbruk på overnattingsturer, ettersom antallet observasjoner er langt lavere. Likeledes vil en relativt større del av forbruket være utgifter til mat, bensin etc. underveis og ikke nødvendigvis i besøksfylket. Vi har imidlertid ikke datagrunnlag til å kunne vurdere hvor mye av forbruket som skjer i andre fylker, derfor er alt forbruk allokert til besøksfylket.

6.5 Samlet kostnad ved eie og hold av fritidsboliger

Utgifter knyttet til eie av fritidsbolig er definert og beregnet per fritidsbolig i kapittel 4. Forbruk knyttet til eierskap og hold er i hovedsak definert som faste utgifter (strøm, tomtefeste, fellesutgifter, renovasjon/VVS, bompenger, vakhold, telefon/internett/TV, etc.) og utgifter til vedlikehold, kjøp av hytteutstyr, verktøy etc. (se tabell 4.1).

Med utgangspunkt i fylkesvise tall fra tabell 4.4 kan vi beregne totale kostnader tilknyttet eierskap og hold av fritidsboliger.

I alt 2 899 respondenter har besvart skjemaet på dette punktet. Analogt med antakelsen om de som har besvart skjemaet er hyppigere brukere og dermed har

høyere bruksbetinget forbruk enn andre fritidsboligeiere (jfr. kap. 6.1 og 6.2), må vi kunne anta at disse også kan ha høyere utgifter knyttet til eie av fritidsboligen enn ”den gjennomsnittlige” fritidsboligeier.

På samme måte som for de bruksbetingede utgiftene vil vi begrense beregningene til de 90 prosent av fritidsboligene som vi har anslått er i faktisk bruk (se avsnitt 6.3). Vi har imidlertid ikke noe grunnlag for å kunne anslå omfanget av forbruk for andre fritidsboliger enn de som er representert i utvalget, og må derfor gjøre den relativt grove antakelse at forbruket er det samme for alle fritidsboliger vi antar er i bruk.

En gjennomsnittlig kostnad på i overkant av 18 000 kroner per år per fritidsbolig multiplisert med de ca 350 000 fritidsboligene som er anslått å være i bruk, gir et samlet forbruk på 6,836 milliarder kroner relatert til eie og hold av norske fritidsboliger (tabell 6.5).

Tabell 6.5: Beregnet årlig forbruk til eierskap og hold etter fritidsboligfylke. Kr per fritidsbolig per år, antall fritidsboliger og millioner kr per år.

Fritidsboligfylke	Kostnad per fritidsbolig (kr)	N	Antall fritidsboliger i aktiv bruk**	Beregnet kostnad per år (mill. kr.)
Østfold	20 106	165	17 573	353,3
Akershus	19 894	69	13 525	269,1
Oslo	22 072	18	2 081	45,9
Hedmark	12 932	190	28 726	371,5
Oppland	19 083	328	39 126	746,6
Buskerud	20 101	248	37 816	760,1
Vestfold	24 226	106	12 659	306,7
Telemark	21 548	195	23 313	502,3
Aust Agder	22 890	152	14 559	333,3
Vest Agder	16 567	115	15 160	251,1
Rogaland	19 011	148	15 829	300,9
Hordaland	19 496	258	24 995	487,3
Sogn og Fjordane	18 336	94	8 893	163,1
Møre og Romsdal	12 951	165	14 709	190,5
Sør-Trøndelag	14 812	181	25 003	370,3
Nord-Trøndelag	12 830	90	13 625	174,8
Nordland	18 932	212	22 311	422,4
Troms	14 394	100	10 081	145,1
Finnmark	13 710	56	9 416	129,1
Totalt	18 276	2890	349 398	6 385,6

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i landsgjennomsnittet.

**Antatt 90 prosent av registrerte fritidsboliger i hvert fylke.

Resultatene i tabell 6.5 impliserer at forbruket skjer i det fylket fritidsboligen ligger, noe som nok er en forenkling av de faktiske forhold. I undersøkelsen oppgir respondentene at i gjennomsnitt 63 prosent av disse kostnadene ble betalt til aktører i den *kommunen* fritidsboligen ligger (avsnitt 4.1.1). Vi har ikke noe grunnlag for å fordele det forbruket som tilfaller aktører annet sted enn i fritidsboligfylket, og en slik beregning og fordeling på alle aktuelle fylker i hvert enkelt tilfelle ville vært svært komplisert. Vi antar altså implisitt at de resterende 37 prosent av utgiftene til eie og hold betales til aktører i andre deler av samme

fylke, og at eventuelle skjevheter i kostnadsfordelingen til en viss grad vil jevne seg ut fylkene i mellom.

De høyeste samlede utgiftene finner vi for fritidsboliger i Buskerud (760 millioner kroner) og Oppland (747 millioner kroner). Det brukes minst til eie og hold av fritidsboliger i Oslo (46 millioner kroner), Finnmark (129 millioner kroner) og Troms (145 millioner kroner).

6.6 Samlet kostnad til oppgradering av fritidsboliger

På samme måte som i avsnittet ovenfor, kan det beregnes hvor mye utgifter til oppussing, oppgradering eller påbygg/utbedring av fritidsboliger og tilstøtende infrastruktur eller tomt utgjør for landet samlet og for de ulike fylkene. Basert på opplysningene fra tabell 4.12 i kapittel 4, kan det stilles opp en beregning for disse kostnadene for landet samlet og for de ulike fylkene.

Ca 26 prosent har rapportert at de har gjort dette siste år, og gjennomsnittlig kostnad for dem som har gjort det er ca 95 700 kroner (jfr. avsnitt 4.2)²¹. Fordelt på alle fritidsboliger i utvalget investeres det omlag 25 400 kroner per år per fritidsbolig i oppgradering, påbygning og oppussing (alle fritidsboliger i undersøkelsen).

Legger vi til grunn antakelsen om at 10 prosent av fritidsboliger ikke anvendes og tar utgangspunkt i de ca 350 000 fritidsboliger som antas å være i bruk, finner vi et samlet beløp på 8,7 milliarder kroner per år.

Samlede kostnader til oppgradering, utvidelser etc. og gjennomsnittlig kostnad for fritidsboliger i hvert fylke vil i vår studie være en funksjon av antall fritidsboliger i fylket og kostnad per fritidsbolig. Sistnevnte størrelse er en funksjon av andelen fritidsboliger som er gjenstand for utbygging og gjennomsnittlig kostnad for disse, se tabell 4.12.

I tabell 6.6 det stilt opp samlede kostnader per fylke. I undersøkelsesåret oktober 2007 til oktober 2008 ble det brukt desidert mest til utvidelser og oppgradering av fritidsboliger i Buskerud, over 1,4 milliarder kroner. Her finner vi en kombinasjon av et stort antall fritidsboliger og relativt høy kostnad per fritidsbolig.

De neste på listen er Østfold, med ca 788 millioner kroner (høyere snittkostnad enn Buskerud, men under halvparten så mange fritidsboliger) og Hedmark med 657 millioner kroner (færre hytter og lavere kostnader per hytte).

Nederst på listen finner vi fylker med lave kostnader per fritidsbolig og lavt antall fritidsboliger, som er Finnmark (101 millioner kr), Sogn og Fjordane (147 millioner kr), Nord-Trøndelag (200 millioner kr) og Troms (204 millioner kr).

Det er ellers verdt å merke seg at vi for Oppland fylke, som på mange måter er sammenliknbart med Buskerud, finner en samlet kostnad på 548 millioner kroner, til tross for at fylket har flere fritidsboliger enn Buskerud. Rapportert kostnad per

²¹ I nasjonalregnskapstermer regnes slike kostnader ikke som turismerelatert *forbruk*, men som *investeringer* (varige forbruksgoder, bygningskapital etc). Vi skiller imidlertid ikke her mellom forbruksetterspørsel og investeringsetterspørsel.

fritidsbolig er bare om lag en tredel av kostnadene i Buskerud, og skyldes dels at en lavere andel av fritidsboligene er blitt oppgradert i undersøkelsesåret, og at kostnaden per oppgradert bolig ligger på under halvparten av kostnaden i Buskerud.

Tabell 6.6: Beregnet totalt årlig kostnad til oppussing, oppgradering, utvidelse etc., etter fritidsboligfylke. Kr per fritidsbolig per år, antall fritidsboliger og millioner kr per år.

Fritidsboligfylke	Antall respondenter totalt	Antall som har oppgitt kostnad > 0	Snittkostnad alle fritidsboliger i utvalget (kr)	Antall fritidsboliger i aktiv bruk**	Beregnet forbruk per år (mill kr.)
Østfold	175	60	44 834	17 573	787,8
Akershus	70	20	11 547	13 525	156,2
Oslo*	18	6	-	2 081	-
Hedmark	108	53	22 888	28 726	657,5
Oppland	256	71	13 997	39 126	547,6
Buskerud	334	71	37 963	37 816	1435,6
Vestfold	199	29	42 942	12 659	543,6
Telemark	204	45	22 207	23 313	517,7
Aust Agder	122	44	27 501	14 559	400,4
Vest Agder	155	29	27 757	15 160	420,8
Rogaland	154	43	26 214	15 829	414,9
Hordaland	267	70	20 388	24 995	509,6
Sogn og Fjordane	97	21	16 572	8 893	147,4
Møre og Romsdal	172	45	22 001	14 709	323,6
Sør-Trøndelag	189	50	14 820	25 003	370,5
Nord-Trøndelag	91	17	14 645	13 625	199,5
Nordland	215	63	22 655	22 311	505,5
Troms	105	30	20 270	10 081	204,3
Finnmark	58	14	10 750	9 416	101,2
Totalt	2 989	785	25 420	349 398	8 567,9

*Antall respondenter < 20. Tall for Oslo er tatt med i gjennomsnittstall og totaltall for hele landet.

**Antatt 90 prosent av registrerte fritidsboliger i hvert fylke.

Tallene for samlet kostnad til oppgradering, utvidelser og oppussingsprosjekter er naturlig nok forbundet med en viss usikkerhet, spesielt når det gjelder presisheten i tallene for kostnad per fritidsbolig. I noen fylker er antallet respondenter som har oppgitt kostnader (> 0) relativt lite (Akershus, Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Finnmark). På den annen side er det relativt mange svar i sentrale fritidsboligfylker som Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Hordaland og Nordland, og vi mener at tallene gir gode indikasjoner på hvor store summer det dreier seg om årlig når det gjelder oppgradering av eksisterende fritidsboliger.

6.7 Oppsummering besøksomfang og omsetning etter fylke

6.7.1 Samlet forbruk knyttet til bruk og eie av fritidsboliger

Beregninger basert på resultatene fra denne undersøkelsen viser et samlet besøksomfang til norske fritidsboliger på nesten 30 millioner gjestedøgn og 2,1

millioner dagsbesøk per år (tabell 6.7). Til sammen genererer dette et besøksbetinget forbruk på 6,35 milliarder kroner. Det er denne delen av forbruket som kan regnes som turistrelatert konsum ved norsk fritidsboligturisme i Norge.

Tabell 6.7: Antall overnattinger, samlede årlige bruksbetingede kostnader, kostnader tilknyttet eie og hold samt kostnader til oppussing, oppgradering, utvidelser etc., etter fritidsboligfylke, per år.

Fritidsboligfylke	Antall overnattinger (1000)	Forbruk pr. år ved overnattingsbesøk (mill. kr)	Forbruk pr. år ved dagsbesøk (mill. kr)	Kostnad pr. år tilknyttet eie og hold (mill. kr)	Kostnad pr. år, oppussing/oppgradering etc. (mill. kr)	Total kostnad pr. år (mill. kr)
Østfold	1 874	239	49	353	788	1 428
Akershus	1 106	253	68	269	156	746
Oslo*	185	35	8	46	-	-
Hedmark	2 596	516	66	372	658	1 610
Oppland	2 976	589	56	747	548	1 939
Buskerud	3 227	587	69	760	1436	2 851
Vestfold	1 296	180	37	307	544	1 067
Telemark	2 134	430	36	502	518	1 485
Aust Agder	1 704	441	27	333	400	1 202
Vest Agder	1 761	330	22	251	421	1 023
Rogaland	1 406	285	55	301	415	1 056
Hordaland	2 018	291	72	487	510	1 360
Sogn og Fjordane	689	95	22	163	147	427
Møre og Romsdal	987	181	35	191	324	730
Sør-Trøndelag	2 190	333	59	370	371	1 133
Nord-Trøndelag	903	152	32	175	200	558
Nordland	1 462	295	76	422	506	1 299
Troms	632	118	29	145	204	497
Finnmark	799	158	35	129	101	424
Totalt	29 943	5 506	840	6 386	8 568	21 299

* Tall for Oslo for oppgradering er ikke oppgitt pga lavt antall respondenter, men er tatt med i totaltall for hele landet.

Ut over det besøksbetingede forbruket er det beregnet kostnader på ca 6,4 milliarder kr til eie og hold av fritidsboligene, og 8,6 milliarder kroner til oppussing/oppgradering/utvidelser etc. Samlet utgjør det en omsetning **21,3 milliarder kroner** tilknyttet alle fritidsboligene i Norge i 2008.

I tillegg til det direkte forbruket av varer og tjenester kommer ringvirkningseffekter som følge av underleveranser og anvendelse av skapte lønns- og eierinntekter i de enkelte fylker. For hytteeieren vil det dessuten påløpe kostnader i form av renteutgifter (eventuelt leieutgifter), forsikringer, formueskatt og andre kostnader. De sistnevnte typene av utgifter kan vanskelig fordeles på fylkene etter fritidsboligens beliggenhet.

6.7.2 Usikkerhet i beregningene

Disse beregningene bygger på et relativt omfattende datamateriale fra fritidsboligundersøkelsen i TOURIMPACT. Vi har likevel vært nødt til å gjøre

enkelte relativt strenge forutsetninger for å kunne beregne totaltall nasjonalt og for hvert fylke.

For det første er beregningen av forbruk/kostnader i hvert fylke gjort ut fra den forutsetning at alt kjøp av varer og tjenester gjøres i det fylket fritidsboligen befinner seg. Dette innebærer at det vil være en noe skjev fordeling av kostnadene enkelte fylker i mellom. Spesielt vil dette kunne gjelde østlandsområdet, ved at for eksempel fritidsboligeiere bosatt i Oslo og Akershus gjør en del innkjøp i eget fylke eller fylker de passerer underveis til fritidsboligen. Når det gjelder de øvrige fylkene, vil det sannsynligvis være slik at disse skjevhetene delvis utjevnes.

For det andre har vi gjort den erkjennelse at en slik web-basert undersøkelse kan medføre en viss overrepresentasjon av dedikerte fritidsboligbrukere, det vil si at respondentene i undersøkelsene kan ha en større tilbøyelighet til å anvende fritidsboligen og å bruke ressurser til vedlikehold, oppgradering etc enn tilfellet vil være i gjennomsnitt for hele populasjonen av fritidsboligeiere i Norge. Vi har et visst datagrunnlag for å kunne justere bruksbetinget forbruk noe ned (ca 16 prosent), mens vi har måttet anvende tallene for dagsbesøksrelatert forbruk, utgifter til eierskap og utgifter til oppgradering uten å kunne gjøre slike justeringer. Vi har imidlertid for alle typer utgifter/forbruk antatt at 10 prosent av registrert fritidsboligbestand i alle fylker ikke er i bruk som fritidsboliger og dermed heller ikke medfører forbruk/utgifter.

Tallene for dagsbesøk, eierskap og oppgradering vil derfor kunne være for høye i forhold til det virkelige gjennomsnittet i hele populasjonen.

Litteratur

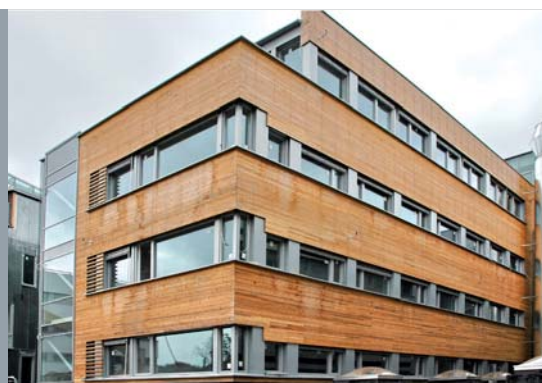
- Denstadli, Jon Martin, Engebretsen, Øystein, Hjorthol, Randi og Liva Vågane, 2006. *Den nasjonale reisevaneundersøkelsen 2005 – nøkkelrapport*. TØI-rapport 844/2006. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Dybedal, Petter, 2007. *Økonomiske virkninger av reiseliv i Hol og Hemsedal 2006*. TØI-rapport 893/2007. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Ericsson, Birgitta, og Reidun Grefsrud 2005. *Fritidshus i innlandet: Bruk og lokaløkonomiske effekter*. Rapport 06/2005Lillehammer: Østlandsforskning.
- Farstad, Eivind, og Arne Rideng, 2008. *Utenlandske turisters forbruk i Norge 2007*. TØI Rapport 941/2008. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Farstad, Eivind, og Petter Dybedal, 2010. *Nasjonal ferie- og forbruksundersøkelse sommeren 2008*. TØI Rapport 1092/2010. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Farstad, Eivind, og Petter Dybedal, 2010. *Nasjonal ferie- og forbruksundersøkelse vinteren 2009*. TØI Rapport 1119/2010. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Hurst, Fred, 1994. En route surveys. I J. R. Brent Ritchie & Charles R. Goeldner (red.): *Travel, tourism, and hospitality research*. Andre utgave. New York: Wiley.
- Salant, Priscilla & Don A. Dillman 1994. *How to conduct your own survey*. New York: Wiley.
- Statistisk Sentralbyrå, 2007
Ferieundersøkelsen 2007 (internett <http://www.ssb.no/reiseliv/>)
- Statistisk Sentralbyrå, 2008
Reiseundersøkelsen 2008, 2. og 3. kvartal 2008 (internett <http://www.ssb.no/reiseliv/>)
- Thrane, Christer, og Eivind Farstad, 2010. Domestic tourism expenditures: The non-linear effects of length of stay and travel party size. *Tourism Management* 32 (2011) 46–52.
- Thrane, Christer, og Eivind Farstad, 2012. Second-home tourism: Profiling the user of second homes for holiday purposes in Norwegian forest and mountain landscapes. *Article in progress*.
- United Nations, 1994. *Recommendations on tourism statistics*. Publication ST7ESA/STAT/SER/M/83. New York: United Nations.
- Velvin, Jan, 2003a. *Fremtidsrettet hytteutvikling. Brukerundersøkelse blant hytteeiere i Hol, Rollag og Sigdal – resultater og anbefalinger*. Kongsberg: Høgskolen i Buskerud.
- Velvin, Jan, 2003b. *En kartlegging av hyttebasert reiseliv i Trysil som ledd i økt lokal verdiskaping*. Kongsberg: Høgskolen i Buskerud.

Besøks- og postadresse:

Transportøkonomisk institutt
Gaustadalléen 21
NO 0349 Oslo

Telefon: 22 57 38 00
Telefaks: 22 60 92 00
E-post: toi@toi.no

www.toi.no

**Transportøkonomisk institutt (TØI)
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning**

TØI er et anvendt forskningsinstitutt, som mottar basisbevilgning fra Norges forskningsråd og gjennomfører forsknings- og utredningsoppdrag for næringsliv og offentlige etater. TØI ble opprettet i 1964 og er organisert som uavhengig stiftelse.

TØI utvikler og formidler kunnskap om samferdsel med vitenskapelig kvalitet og praktisk anvendelse. Instituttet har et tverrfaglig miljø med rundt 70 høyt spesialiserte forskere.

Instituttet utgir tidsskriftet Samferdsel med 10 nummer i året og driver også forskningsformidling gjennom TØI-rapporter, artikler i vitenskapelige tidsskrifter, samt innlegg og intervjuer i media. TØI-rapportene er gratis tilgjengelige på instituttets hjemmeside www.toi.no.

TØI er partner i CIENS Forskningscenter for miljø og samfunn, lokalisert i Forskningsparken nær Universitetet i Oslo (se www.ciens.no). Instituttet deltar aktivt i internasjonalt forsknings-samarbeid, med særlig vekt på EUs rammeprogrammer.

TØI dekker alle transportmidler og temaområder innen samferdsel, inkludert trafikk sikkerhet, kollektivtransport, klima og miljø, reiseliv, reisevaner og reiseetterspørsel, arealplanlegging, offentlige beslutningsprosesser, næringslivets transporter og generell transportøkonomi.

Transportøkonomisk institutt krever opphavsrett til egne arbeider og legger vekt på å opptre uavhengig av oppdragsgiverne i alle faglige analyser og vurderinger.